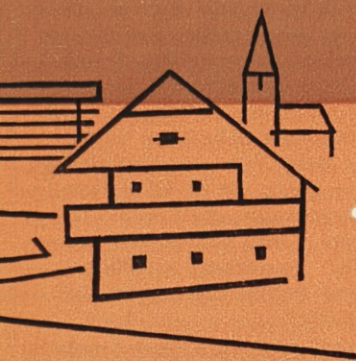

NAŠA LUC

8
1969

Sodnik

S prijateljem sva slonela ob polici za izložbenim oknom delikatese. To je tiste vrste lokal, kjer moraš v primeru, da je točilna miza zasedena, seči po kozarček vinjaka čez ramo nekoga, ki stoji pred teboj in zabava točajko, nakar stopiš

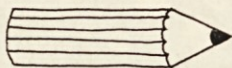
Ljudje ali: življenje se meri po ljubezni

k polici ob nekdanjem izložbenem oknu.

„Glej, že prihaja!“ me je opozoril prijatelj! „On se vedno prikaže v trenutku, ko nisi niti pomislil nanj.“

Tokrat je prišel s štiriletnim sinkom. Vključil se je v najin pogovor, pobič pa — radoveden kot vsi otroci — ni niti eno minuto vzdržal ob očetovih hlačah. Stopil je pod pivsko polico, kakor bi stopil pod balkon, prilepil obe roki na šipo in gledal ven, kjer je po cesti drvelo življenje na gumijastih kolesih.

Mračilo se je in vrvež tam zunaj je postajal vse živahnej-

ši. Otrok pa je gledal in gledal, kakor da se vrstijo pred njegovimi očmi napeti prizori iz pravljice. Nemara pa je bil tudi žalosten. Ko sem ga pobožal po kuštravih laseh, se je ozrl samo toliko, da je ugotovil, čigava roka se ga je dotaknila, nato mu je pogled

spet zbežal na cesto med druge luči.

„Kaj res?! Misliš sem že, da sem brez ficka,“ se je tedaj veselo začudil očka in potegnil iz žepa na zadnji plati zmečkani bankovec. „Ampak to moram hraniti za nedeljo, ko pojdem v hribe...“

„Ne, ne, očka! Potem pa ne bomo imeli za drugo!“ se je tisti hip utrgal droben glas izpod police. Sinko je urno preskočil železno prečno, kakor odrasli stopajo z eno nogo, in zgrabil očeta za roko. Pogledal ga je navzgor z zaskrbljenimi, strogimi očmi, in potem oplazil še naju kakor bi hotel reči: Izginila, falota, da ne bo moj oče zapravljjal z vama!

Sostanovavci

Stanujem v visokem pritličju stanovanskega bloka. Že vrsto let me tu bombardirajo z raznimi odpadki stanovavci višje ležečih nadstropij. In tako se ne godi samo meni. Vsi stanovavci v pritličju te hiše imamo enake nevšečnosti: odmetavanje smeti in drugih odpadkov nam maže okna, okenške police in balkone.

Stanovavci bloka v višjih nadstropjih zalivajo rože tako, da teče voda na okenške police in balkone nižje stanujočih stanovavcev, mečejo skozi okna in čez balkone smeti, kruh, papir, krpe, lase, nitke, sadne odpadke, jajčne lupine, kovinske zamaške, cigaretno ogorke in podobno. Tega ne delajo vsi stanovavci v višje ležečih nadstropij, pač pa mnogi.

Rojen sem bil v kmečki kamrici — a ljubim red in čistočo, rad imam cvetje in lepo okolje, kjer živim. Ne vem, kje so bili rojeni tisti, ki mečejo skozi okna in čez balkone smeti in razne druge odpadke.

Tistim, ki ne znajo živeti v blokkih, ki nimajo obzirnosti do

sostanovavcev, svetujem, naj si kupijo v kakšni gmajni enodružinsko hišico — tam sosedje morda ne bodo godrnjali!

Uslužbenec

V stari hiši je stanoval možak, ki ni plačal računa za elektriko. Inkasant mu je, ker ga ni našel, nabil opomin na vrata. Toda možak računa kljub temu ni plačal, izselil se je in pustil dolg neporavnan.

V njegovo sobo se je vselila mati z otrokom. Toda elektrika od prejšnjega lastnika je ostala neporavnana. In je zato seveda prišel pristojni uslužbenec, da bi povprašal, zakaj še ni poravnan račun za elektriko. Izključil bo tok, je rekel. Stanovavci so mu rekli, da tistega možkega, ki je dolžnik, ni več, nova stranka pa ni nič kriva, ker bo elektriko gotovo plačevala. Dal se je prepričati.

Toda ko je bila mati na delu, je spet prišel nekdo in električni tok izključil. Soseda mu je dopovedovala, da ima mati majhnega otroka, da zanj ne bo mogla kuhati, ko bo prišla z dela. Ponudila je uslužbencu denar, da bi bil dolg za neodgovornim dolžnikom poravnan. „Nič ne vzamem denarja,“ je rekel uslužbenec. „Nalog imam, da moram tok izključiti.“

In tako je prišla mati domov in našla sobo brez elektrike.

„Junaka“

Pijanega človeka, ki je ležal v Göteborgu na Švedskem na cesti, sta švedska mladoletnika polila z bencinom in pritaknila vžigalico. Mož je dobil hude opekline.

Življenje mu je rešil starejši mož, ki je z bližnjega okna gledal zlobno početje mladoletnikov na cesti.

kako je mogoče?

Pod tem naslovom je izdal pisatelj Jože Javoršek knjigo (Založba Obzorja, Maribor 1969), v kateri se pogovarja z mrtvim sinom — samomorivcem. Knjiga je pretresljiva, ker kaže stisko človeka, ki je izgubil svoj edini zaklad.

Pisatelj med drugim oriše nekaj osnovnih potez sedanjega slovenskega sveta, ki so splošno zanimive:

„Ne misli pa, da me je sram samo zate in zase, sram me je tudi za druge. In še čisto posebej zaradi tega, ker si nihče ne upa povzdigniti glasu in zavpiti resnice, nasprotno, vsi hitijo z obiranjem figovega lista, da bi kar najbolj učinkovito prekrili blazno sramoto našega naroda, naše svetovno prvenstvo v mladinskih samomorih.

Slovenci nismo le prvi v mladinskih samomorih na svetu, temveč smo tudi v samomorih sploh na vrhu svetovne lestvice.

Še huje: počasi se pri nas razvija kult samomorilstva, ki je v svetovnem merilu edinstven po svoji preteklosti, kulturni perversnosti in satanski aktivnosti. Po deželi se plazijo, pravi pravcati in docela mračni agenti samomorilstva: le-ti z otožno roko in vesoljskim nasmehom na ustnicah sejejo klice malodušja. A prav te vsi častijo in jim vsi pojejo hvalnice, zakaj le oni so predstavniki prave, edino zveličavne in vse pozornosti vredne omike.

V našem narodu ne gre le za enega največjih odstotkov samomorov na svetu, temveč tudi za izredno majhen življenjski prirastek nasploh. Naše ženske ne marajo biti več matere, naši možje nič več očetje... Kje so matere z dvanajstimi, desetimi otroki? Kje so malomeščanske družine s petimi, četverimi? Malomeščansko načelo enega ali dveh otrok v družini je zajelo vso deželo. In če lahko poleg kulta samomorilstva govorimo še o kakšnem drugem skrivnem kultu, govorimo lahko o kultu abortusov, antikonceptije in slabe družbene skrbi za otroke nasploh. Pri tem pa niti za hip ne pomislimo, kakšna sramota je vendarle tisti zbor žensk, ki po naših klinikah čaka s plodom pod srcem in morilsko željo v glavi. In skoraj večina doseže svoj namen. Nato tiste ženske zakoljejo in napol mrtve odpeljejo na vozičkih v ostudne bolniške izbe, iz katerih gredo v življenje moralno in telesno zlomljene...

V časti je samo alkohol. Slovenci smo na glasu po svojem pijanstvu povsod, kjer nas vsaj na videz poznajo. Ni priložnosti, ki bi je ne izbrali za pitje, najsi se ta priložnost imenuje smrt ali rojstvo, poroka ali kupčija, veselje ali nesreča. Zjutraj je treba poplakniti grde sanje s šilcem žganja ali pa — zaradi pretiranega gledanja v kozarec še v prejšnjem večeru — klin izbiti s klinom. Nato sledi dopolne živčnost: stiske v uradu, zastoj pri delu, želja po uspehu, veselje ob srečanju s prijateljem ali znancom — in že se vrsti kozarec za kozarcem. In počasi pride popoldne in še bolj počasi večer, ko sonce zaide, kar v vseh vinskih ljudeh povzroči neuklonljivo željo po pijači. Gostilne oživijo, da se človek sprašuje, kje slovenska revščina jemlje toliko denarja, saj litri kar romajo na mize..."

Ali vse to drži? In če drži, kako je vse to mogoče? Ali ni tega kriv tudi današnji sistem v Sloveniji, ki ne zna zadovoljivo razložiti smisla življenja, ki uzakinja splave in ki v petindvajsetih letih ni znal ustvariti take življenjske pogoje, ki bi ljudi vsaj v glavnem zadovoljil?

NAŠA LUČ 1969

MESEČNIK ZA SLOVENCE

NA TUJEM

LETO 18

ŠTEVILKA 8

OKTOBER 1969

Odveč bi bilo razlagati današnjemu motoriziranemu Slovencu enkratni zemljepisni izbor, sredi katerega ga je zgodovina postavila — zemeljski izbor, kjer ima združeno na kupu vse: ravnino, ki je nima Švica, alpske ledenike, ki jih nima Madžarska, morje, ki ga nima Avstrija. Tako prikupna je naša domovina — Slovenija.

Takšni domovini bi bili njegovi sinovi dolžni ljubezen, tudi če bi morali živeti v njej od samega zrakca. Pa ima gozdove in premog, živo srebro ima in tekoče vode, nafto ima in marmor — mogoče dovolj, da Slovencu ne bi bilo treba za kruhom nikamor.

Radi bi morali imeti to dediščino zemlje in človeka na njej, tudi če bi bilo kulturno in civilizacijsko še vse pred nami. Toda naša gotika živi že tisočletje, naša glasba poltisočletje, naša knjiga prav tako...

Z eno besedo: biti Slovenec se konec koncev tudi edino izplača; za teh nekaj bežnih ur na tem nenovem svetu celo.

Alojz Rebula

prosite, iščite, trkajte

V ustavi svojega kraljestva, v govoru na gori, je Kristus opozoril na posebno silo, ki pomeni ljudem brez vere le izraz človekove nemoči, ki pa je po Stvarnikovi ureditvi smiselna in nujna. To je molitev:

„Prosite in se vam bo dalo, iščite in boste našli, trkajte in se vam bo odprlo. Zakaj vsak, kdor prosi, prejme, in kdor išče, najde, in kdor trka, se mu bo odprlo. Kdo izmed vas bi dal svojemu

sinu kamen, če ga prosi kruha? Ali bi mu dal kačo, če ga prosi ribe? Če znate torej vi, ki ste hudobni, dobre darove dajati svojim otrokom, koliko bolj bo vaš nebeški Oče dajal dobrih darov tem, ki ga prosijo!“

Kristus torej naroča, naj molimo. Obenem zagotavlja uspeh molitve, kajti Bog je oče in kot tak rad deli potrebno tistim, ki ga zanj prosijo.

Za molitev je treba vere. Moli-

tev iz žive vere je silna. Tudi o tem beremo v svetem pismu:

Nekoč je neki Jud prosil apostole, naj bi iz njegovega sina edinca izgnali nemega duha, pa tega niso mogli storiti. Jezus ga je izgnal. Apostoli, ki jih je neuspeh razočaral, se niso mogli premagati in so hoteli najti vzrok. Na samem so pristopili in so Jezusa vprašali:

„Zakaj ga mi nismo mogli izgnati?“

življenje Cerkve

Župnija na BLEDU je 31. avgusta praznovala 500-letnico obstoja. Glavna cerkvena slovesnost je bila ta dan ob 10. uri dopoldne. K njej se je zbrala tako številna množica, tako domačinov, kakor tudi okoličanov in tujih gostov, da jih prostorna cerkev

ni mogla vseh sprejeti. Maševal je nadškof dr. Pogačnik. Njemu je ob vstopu v okusno okrašeno cerkev veljal pozdrav blejske mladine v narodnih nošah. Pred začetkom maše je nadškof blagoslovil nov, izredno velik lestenec, ki ga je blejska župnija dala napraviti kot viden in trajen spomenik na proslavo 500-letnice svojega obstoja.

V ZAGREBU izhajajoči verski list „Glas koncila“ je očital partijskemu časopisu „Borbi“, da je hotel ta z obtožbami katoliškega tiska doseči po upravni poti prepoved le-tega, posebno še „Glasa koncila“, češ da piše v spretni obliki protimarksistično. „Glas

koncila“ ugotavlja, da bi bila prepoved ali omejitev katoliškega tiska danes politično zelo nepopolarna in bi ne uspela.

Glasilo jugoslovanskih komunistov „BORBA“ je ostro kritiziralo katoliško Cerkev v Jugoslaviji, češ da se ta bujno širi. Posebno se zdi časopisu pomisleka vredno to, da v Sloveniji obiskuje verski pouk že vsak drugi otrok, v nekaterih krajih celo 90 do 100 %.

Letos je bilo v JUGOSLAVIJI posvečenih 146 novomašnikov, medtem ko jih je bilo lani 139. Od leta 1966 je zraslo število novomašnikov za več kot 40 %.

Jezus je odgovoril:

„Zaradi vaše nevere. Ta rod se ne da izgnati drugače kot z molitvijo in s postom.“

Tudi o načinu molitve je Jezus učencem govoril:

„In kadar molite, ne bodite kakor hinavci. Ti namreč radi molijo stoje po shodnicah in uličnih vogalih, da se pokažejo ljudem. Resnično povem vam, prejeli so svoje plačilo. Kadar pa ti moliš, pojdi v svojo sobo, zapri vrata in moli k svojemu Očetu na skrivnem. In tvoj Oče, ki vidi na skrivnem, ti bo povrnil.“

Pa še:

„Pri molitvi pa ne blebetajte kakor pogani. Mislijo namreč, da bodo uslišani zaradi svojih mnogih besedi. Ne postanite njim podobni... Takole torej molite: Oče naš...“

Molitev mora biti po Jezusovi misli tako vztrajna in vneta, da je na videz skoraj predrzna. Pravilo je razložil s prilikom, ki je zanimiv zgled palestinske predrznosti:

V neki vasi živita dva prijatelja. K enemu izmed njiju pride pozno ponoči znanec, ki je na poti, pa bi rad pri njem prenočil. Ležišče je hitro pripravljeno. A popotnik je tudi lačen in s čim mu naj postreže, ko so tisti večer pojedli pri večerji ves kruh? Ostane le ena rešitev: da gre prosit na pósodo.

Toda h komu, ker je že pozno

in vse spi? Le pri prijatelju lahko poizkusi. Res je že polnoč, pa bo že potrpel in ustregel.

Gostitelj gre torej k prijatelju in začne krepko trkati na vrata:

„Hej! Posodi mi tri hlebe! Prišel je znanec, popotnik, pa nimam kaj predenj položiti.“

Mož v hiši se nagloma prebudi, a je prepričan, da je tako početje brezobzirno:

„Ne delaj mi nadlege. Vrata so že zaprta in moji otroci z menoj v postelji. Ne morem vstati!...“

A če oni zunaj ne bo takoj odnehal, ampak bo še naprej trkal in ropotal, bo prijatelj končno popustil, če že ne iz prijateljstva, pa brez dvoma zaradi nadlege.

Še nekaj je Jezus osvetlil s stvarnimi primeri, namreč zaupanje v molitvi:

„Kdo izmed vas bo očeta prosil kruha, pa mu bo dal kamen? Ali ribe, pa mu bo dal namesto ribe kačo? Ali ga bo prosil jajce, pa mu bo dal škorpionja?“

Tako torej delajo zemeljski očetje. To uporabi Jezus za primerjavo:

„Če znate torej vi, ki ste hudobni, svojim otrokom dobre darove dajati, koliko bolj bo vaš nebeški Oče dajal dobrih darov tem, ki ga prosijo!“

Sicer se je pa Jezus sam v najbolj odločilnih trenutkih delovanja umikal v samoto in tam molil — včasih vso noč. J. R.

Francoski teolog je zapisal, da je prav ponižani, človeški obraz Cerkev huda skušnjava posebej za izbranejšje duhove.

Skušnjava, ki dejansko more preko nje samo tista vera, ki v nekaj gramih kruha vidi

Stvarnika galaksij,

Umetnika atomskega in subatomskega veselja,

Počelo vseh muzik in vseh matematik,

Obraznika ledenikov, narcijskih poljan in otroških oči.

Priznajmo si: tu je kristjan onkraj razvodka tako imenovane in po krivem imenovane zdrave pameti. Je v razvodu tega, kar je Pavel, ta po potrebi zelo praktični Jud in po potrebi zelo razumarski pogrčenec, imenoval Kristusovo nespamet. Nespamet, ki je dejansko najgloblji kozmični in bivanjski realizem: še več, ki je zadnja možna normalnost.

Alojz Rebula

List „Sovjetskaja Rossija“ v MOSKVI se pritožuje nad neuspešnostjo brezbožne propagande. Ni redko, piše, da se ljudje spreobrnejo in postanejo vneti razširjevalci verskih idej. Nasprotno pa je opaziti pri tistih, ki so zapustili vero, pojave nesocialnosti. Napačno je misliti, da bo vera sama od sebe propadla, pravi list. Med verniki je gotovo več kot 20 odstotkov mladih.

Po poročilu „Atlas Hierarchicus“ je po posameznih kontinentih trenutno naslednje število katoličanov: v Afriki 32 milijonov (od 318 milijonov prebivavcev), v Aziji (brez Rusije) 44 milijonov (od 1832 milijonov), v Evropi (brez

Rusije) 250 milijonov (od 449 milijonov), v Latinski Ameriki 227 milijonov (od 253 milijonov), v Severni Ameriki 56 milijonov (od 218 milijonov), v Oceaniji 3,8 milijonov (od 18 milijonov), v Rusiji 3,2 milijona (od 234 milijonov). Vseh katoličanov skupaj je torej točasno po vsem svetu 660 milijonov od 3322 milijonov prebivavcev.

Ob 25-letnici sedanje POLJSKE je katoliška revija „Tygodnik powzechny“ želela „Poljakom, ki ustvarjajo sedanjo resničnost“, dovolj modrosti, da se ob gradnji bodočnosti ne bodo odpovedali vrednotam, ki so v nekomunistični preteklosti igrale veliko

vlogo. Sem spadajo tudi etične vrednote iz krščanstva.

Čeprav je V ŠVICI več veroizpovedi, ima švicarska televizija tudi verske oddaje.

Francoski duhovnik Paul Gauthier je delal v Palestini kot ročni delavec. Iz njegovega dnevnika, ki je prežet s pravim Kristusovim duhom, objavljamo nekatere odstavke.

Tu ni mesta za Boga

PRI MIZI V SKUPNI OBEDNICI me je večkrat osupnil izraz nekaterih obrazov, ki so pogreznjeni v globoko žalost. Njihovega pogleda nikoli ne razjasni niti en smehljaj. Mar je to posledica strogega življenja in zamisli bivanja brez usmerjenosti navzgor?

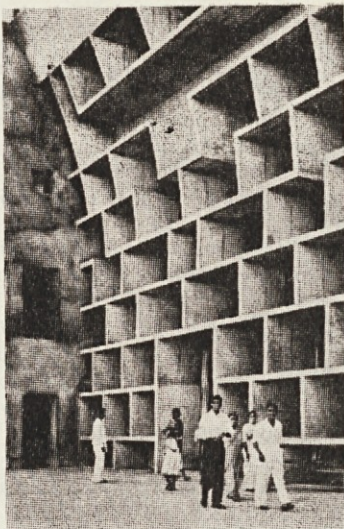
Odgovor mi je dala roka žene, ki sedi nasproti meni z obrazom brez smehljaja. Njena roka nosi znak koncentracijskega taborišča, od koder je pobegnila. Veliko rok ima vtisnjeno isto znamenje. Kako ne bi torej obrazi izražali žalosti taborišča smrti?

Šest milijonov Judov, od tega poldrugi milijon otrok, je bilo sežganih v Hitlerjevih krematorijih. Preživeli so in ohranili v spominu to videnje groze, na katerega jih neprestano spominjajo ta vžgana znamenja.

Neki član kibuca mi je dejal:

„Da, vidiš, toliko smo pretrpeli pri prevozu v izgnanstvo, toliko smo premolili pred krematoriji, da si sedaj ne upamo več moliti. Imeli bi vtis, da se norčujemo iz Boga.“

Ne poznajo pomena skrivnosti križa, ta član ima prav.

Samo vera v odrešenje po trpljenju daje moč, da molimo tudi v trpljenju. Kako bi mogli brez te vere ti obrazi, ki so toliko pretrpeli, še imeti smehljaj?

„ZAKAJ SI PRIŠEL SEM?“

Na to vprašanje večina članov odgovarja takole:

„Da naši otroci tega ne bi več doživeli.“

„Tega“ pomeni antisemitizem.

„Da ne bodo več slišali govoriti o ‘umazanih’ Judih.“

Kadar prehajajo v napad, nekateri dodajo:

„Zakaj so kristjani antisemiti? Zakaj pravijo, da smo prekleta rasa, bogomorilsko ljudstvo?“

Res je, da kristjani včasih uporabljajo te besede, ko govorijo o Judih, in skušajo za ta način govorjenja iskati opravičila v evangeliju. Žal je res tudi to, da so nekateri cerkveni moške v srednji Evropi sklepali zvezo z antisemitizmom. A Kristusova prerok-

ba o razdejanju Jeruzaléma se je izpolnila leta 70 in ne kliče več drugega gorja na judovsko ljudstvo. Pri Kristusovem trpljenju je to ljudstvo odigralo samo vlogo orodja. Jezusa so obsodili veliki duhovniki in Pilat, množica pa se je, kot vedno, dala zapeljati po vodnikovih, farizejih in duhovnikih. Bili so torej le orodje greha vsega človeštva, čigar udje smo tudi mi.

Jezus besed „Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo,“ ni rekel o svojih rabljih. Prava prekleta rasa in pravo bogomorilsko ljudstvo je rasa grešnikov, ljudstvo sebičnežev in ošabnežev, med katerimi smo tudi mi, ko odbijamo Boga v svojem življenju, ko ubijamo Boga v osebi naših bratov, živih udov Jezusa Kristusa.

Jakob, Jezusov bratranec, je dobro vedel, kako je bilo pri tej sodbi in obsodbi. Dobro je vedel, kako se ta proces nadaljuje v človeštvu. Tako piše Judom, ki so postali kristjani: „Ali vas ne zatirajo bogatini? ... Vi, bogatini, ker ste umorili Pravičnega“. Pravi krivec je sebičnost uživavcev tega sveta.

Judovsko ljudstvo, v svojem smrtnem boju Auschwitza in Dachaua, v svoji dolgi Kalvariji skozi stoletja nosi s Kristusom težo grehov vsega sveta. Najstrašnejše zanj je, da se tega ne zaveda. Kristjani vemo: če odobravamo zaničevanje in preganjanje judovskega naroda, zavračamo Kristusa samega. Sveti Bernard je omenjal križarske vojne proti Judom v svojem času: „Judje so zenica v očesu in kost Jezusa Kristusa.“

V „Starcu z gore“ Léon Bloy razvija isto resnico: „Antisemitizem, čisto moderna stvar, je najtežja klofuta, ki jo je dobil naš Gospod v svojem trpljenju, ki še vedno traja. Najbolj krvaveča je in naj-

teže jo je odpustiti, kajti dobiva jo v obraz svoje Matere iz rok svojih kristjanov."

VRNITI SE MORAM V FRANCIJO in prišel sem v Haifo, da bi si preskrbel prostor na ladji za Marseille.

Predsednik odbora za prijateljstvo med Izraelom in Francijo je zvedel za moje bivanje v Haifi in prosil me je za razgovor, konferenco. Konferenco sem odbil, nisem se pa mogel izogniti razgovoru, na katerega je on povabil trideset svojih prijateljev iz visoke družbe v Haifi in mi izpričal prijateljstvo, ki ga tudi sam globoko čutim.

Razgovor nanese najprej na moje vtise o Izraelu, nato na čudeže, končno pa predvsem na duhovnike delavce. Ti Judje s svetnimi poklici in večinoma neverni se zelo zanimajo za to zadnje vprašanje. Neki zdravnik vpraša:

„Kaj je delavec? Jaz, ki sem zdravnik po novi ustavi, ki nas enači z uslužbenci, ne zaslužim več kot ročni delavec.“

Kot duhovnik in profesor sem tudi jaz delal več kot osem ur na dan in sem zaslužil veliko manj kot ročni delavec. Tudi moje delo, prav tako kot zdravnikovo, me je plemenitilo in me delalo bolj človeka. Ko sem delal kot kopač v Nazaretu po osem ur na dan, me je delo naredilo manj človeka, žrlo me je. Moji tovariši pa nimajo, kakor imam jaz, možnosti duhovnega „okrepčila“. Normalno bi bilo, da zaslužiš dovolj, da morejo ne samo v redu preživljati svoje družine, ampak po delu tudi spet dobiti nazaj tisto „človečnost“, ki jo hoče delo tako pogosto ugrabiti. Žal ostaja delavec človek, ki ga delo odtuja. ponižuje, da prodaja del samega sebe za plačo. Mnogi me

vprašujejo o Cerkvi in duhovnikih delavcih. Povzamem zgodovino in sedanje stanje vprašanja. Starejša dama pripomni:

„Zdi se mi, da bi mogli duhovnika primerjati veleposlaniku, ki ima pooblastilo samo v tisti meri, v kateri je akreditiran od svoje vlade in ostane povezan z njo.“

Pojasnim, da Cerkev ni oblast kakor druge, ampak povsem duhovna družba, katere glava je Kristus, tu doli pa ga predstavljajo njegov namestnik papež in škofje, nasledniki apostolov.

„Točneje,“ se dopolni dama, „duhovnik mora ohraniti zvezo z Jezusom Kristusom in potem ne samo ubogati papeža, ampak se tudi duhovno utrditi v molitvi.“

Ta žena bi zaslužila pohvalo, ki jo je izrekel Jezus Kana-nejki:

„Tolikšne vere nisem našel niti v Izraelu!“

Mar bistrost te Izraelke ne pomeni vere v novem Izraelu? Nagonsko je našla besede svetega Pavla, da je označila duhovnika, apostola: Kristusov veleposlanik.

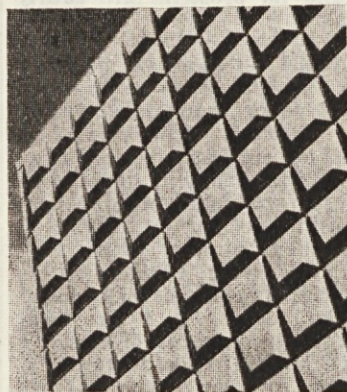
ČE JE KAJ, KAR SE OD KRISTUSOVH ČASOV NI DOSTI SPREMEMILO, je to Genezareško jezero. Njegove skladne oblike, njegovi bregovi, grički, ki ga obdajajo, so vedno tukaj. Ob strani je gora blagrov, pokrajina ni bila spremenjena z nobenimi zidavami. Kar presenetljivo je, kako so ti bregovi ostali prazni skozi stoletja.

Povratak Izraela v to deželo, ki jo osvaja tako, da jo dela rodovitno, je že spremenil to podobo. Na mestu, kjer naj bi stal stari Genezaret, so zgradili kibuc Ginošar. Ime samo kaže voljo iti nazaj v čas pred Kristusom, v staro zave-

20. Toda Ginossar se ne nanaša na sveto pismo, ampak na socializem, ki je praktično in uradno brezveren.

Tu, koder je hodil Kristus, ob bregu jezera, kjer je izbral svoje prve apostole, si njegovo ljudstvo danes postavlja skupnosti brez Boga. Ta kibuc ima čudovito pristanišče za ribolov, za moderni ribolov je opremljeno z radarjem in radijskim telefonom, kar omogoča čudežni ribolov. Toda čudežev ni več; človek je vse vzel sam v svoje roke. Bog tu nima mesta. Kakšna bo usoda naroda, ki ne pozna Njega, ki ga je tu celo obiskal?

Ne da bi poznal Jezusa Kristusa, gradi Izrael tu mesta, ki v nekem pomenu odgovarjajo evangeljskemu idealu, ki ga je živel krščanska skupnost v Jeruzalemu. Že njegov ideal in njegova plemenitost povzročata, da je še bolj boleče, da tu ni kristjanov. Res je nekaj kilometrov naprej štiri ali pet benediktincev, na gori blagrov nekaj frančiškanov in še v Kafarnaumu eden. Tukaj je šeststo Judov, toda zaman iščem med njimi v Genezaretu kristjana! Se bo mar treba zadovoljiti s tem, da iščemo navzočnost Kristusa med temi pisanimi bregovi, ki jih je pred dva tisoč leti obiskal njihov Stvarnik? Mar ni Kristus prišel klicat žive ljudi?

Slovinci ob meji

GORIŠKA — Slovenski goriški skavti so taborili v Logu pod Mangartom. Izleti, delo, igre, skavtske prireditve — vse to je izpolnilo dnevni čas, da je bil upravičen naziv „tabor dela“. — Prosветno društvo Štandrež je priredilo izlet po Soški dolini do Belopeških jezer. — Na Barbano so se zbrali na romanje slovenski verniki iz goriške nadškofije. — Da postane župnijski dom res prijetno zatočišče vseh, je odbor Katoliškega prosvetnega društva „F. B. Sedej“ iz Steverjana izdelal program za novo leto v osekkih, ki posebno zanimajo mladino.

KOROŠKA — 28 maturantov celovške slovenske gimnazije si je v 12-dnevnem potovanju ogledalo Jugoslavijo. — V Pliberku je praznovalo 60-letnico obstoja slovensko prosvetno društvo Edinost. Ob ustanovitvi se je imenovalo „Katoliško izobraževalno društvo za Pliberk in okolico“. Gonilna sila so bili narodno zavedni pliberški kaplani. — Združeni pevski zbor „France Pasterk — Lenart“, pri katerem sodelujejo pevci SPD „Zarje“ iz Železne Kaple in „Danica“ iz St. Vida v Podjuni, je priredil v letošnji turistični sezoni več uspešnih koncertov slovenskih pesmi za tuje goste. — Na Radišah so slovesno obhajali ponovitev nove maše g. Franca Vidica iz Zgornje Bistrice pri Kranju na Gorenjskem. — Farna mladina v St. Janžu v Rožu je priredila na prostem igro „Jurij Kozjak“.

TRZASKA — Študijski dnevi v Dragi (30. in 31. avg.) so obravnavali slovenski zgodovinsko-politični problem. Izobraženci iz zdomstva, zamejstva in iz Slovenije so z zanimanjem sledili predavanjem in razgovorom. — 70 slovenskih dečkov je letovalo v Počitniškem domu v Dragi. Pripravili so nastop. Obenem so izrabili čas za pripravo za slovensko radijsko oddajo. — V prostorih Prosветnega doma na Opčinah je bil XI. kmečki tabor. Kulturni in družabni program je dopolnil tridnevno razstavo strojev in kmetijskega orodja.

Vprašanja ob življenju

Po pravici vam povem: ne najdem se več.

Pred dnevi sem bral v tuji reviji oglas, kjer išče neka bogata družina „vzgojitelja“ za svojega psa. Ta „vzgojitelj“ naj bi bil dober atlet, da bi lahko tekal okrog s psom, in moral bi znati poleg materinega jezika vsaj še dva druga tuja jezika, da bo pes „vzgojen“ v teh jezikih.

Na drugi strani niso nikomur neznane bikoborbe, ki jih prirejajo v Španiji in Mehiki in kjer biki mučijo iz gole zabave.

Kaj je z živalskim življenjem? Kako naj človek ravna z živalmi? Oboje zgoraj opisano je nápak, to mi je jasno. A kaj je prav?

Še bolj je zapleteno vprašanje, ko gre za človeško življenje.

Božja zapoved se glasi: Ne ubijaj! Prav. A kdo se danes drži te zapovedi? Ali čezmerno delo ni ubijanje samega sebe? Ali pijančevanje in uživanje mamil ni ubijanje? Ali splav ni ubijanje? (In vendar so države, kjer je splav uzakonjen!) Ali vojna ni ubijanje? Ali smrtna kazen ni ubijanje? Ali božja zapoved ne velja za tiste na oblasti in torej oni smejo pošiljati ljudi v vojsko, na vislice ali na električni stol?

Če mi boste vsaj malo odgovorili na vsa ta vprašanja, Vam bom zares hvaležen. C. P., A.

Življenje je nekaj čudovitega. Že življenje rastline. Še bolj življenje živali. Po občutljivosti je ta človeku bliže. Naš odnos do živali je ogledalo naše ljubezni do človeka. Živali ne smemo brez razloga ubijati ali jim prizadevati bolečin.

Vendar pa ne smemo prenašati našega čustvenega življenja na živali. One čutijo drugače kot mi: bolj vezano na vsakokratni trenutek, manj zavestno. Niso osebe. Zato tudi nima življenje živali absolutne cene, kot jo ima življenje človeka. V namen, ki je vreden človeka, sme biti žival žrtvovana. A ne brez razloga in kolikor se da brez bolečin.

Kaj je spoštovanje do življenja, se pokaže najbolj ob človeškem življenju. Človek se izogiba vsega, kar življenju škoduje. Človekovo življenje je postalo daljše, mnogo bolezní so zdravniki premagali. Vse to je prav, saj je zdravje čudovit dar.

K skrbí za življenje spada pametna prehrana, poštena obleka, dostojno stanovanje, pa tudi odgovarjajoče duhovne dobrine.

Skrb za življenje je vsajena globoko v nas. Prav tako kot Bog ljubi tudi človek vse, kar živi. To je vsebina zapovedi: Ne ubijaj!

Zapoved ne pomeni le, da naj ne ubijamo. Nalaga nam skrb za življenje, pa tudi, da se izogibamo ran. Obsoja vse, kar življenje krni: okvaro zraka in vode, prometne prekrške, prodajo pokvarjenega blaga; tudi prekomerno delo, ko nekdo iz skrbí za družino nazadnje uniči lastno življenje in

življenje družine. Pa tudi premalo delati je lahko greh proti življenju: če nekdo s tem sebe in druge prisili k nižji ravni življenja.

Dalje spada sem zloraba alkohola: ta človeka uniči. Posebno nevarna so še mamila, ki narede spočetka življenje na videz lepše in intenzivnejše, potem pa puste za seboj nepremagljivo željo po močnejših in še bolj uničujočih mamilih. Naj bi z mamili človek nikdar ne začel, niti iz radovednosti!

Tudi hrup je že mnogo ljudi duševno in duhovno uničil. Proti njemu se ni mogoče zavarovati. Oči človek lahko zapre, ušes pa ne more.

Še marsikaj drugega bi lahko našteli v zvezi s to zapovedjo, med drugimi tudi duševne rane, besede, ki prinašajo smrt, namerno neljubeznivost. Kristus imenuje take besede umor. Najostudnejši greh proti tej zapovedi je zavist, ki sočloveku ne privoščiti življenjske sreče. To je greh proti sami srži življenja.

K normalnim dolžnostim do življenja spada, da človek v bolezni pokliče zdravnika — tudi pri duševnih motnjah, ne le pri telesnih. Vendar spada k svobodi človeka, da ga ni dovoljeno proti njegovi volji siliti k zdravniku. Tudi ni dolžnost, življenja, ki gre neizprosno proti svojemu koncu, z aparati in zdravili v nedogled podaljševati. Zlasti kadar je tako umetno vzdrževano življenje le še životarjenje brez mišljenja, čustvovanja in govorjenja, smemo opustiti vse izredne mere in prepustiti stvari njihovemu teku.

Na drugi strani pa ni dovoljeno človeško življenje namerano prekinjati, kot se to dogaja pri ubijanju telesno ali duševno bolnih (eutanazija) ali pri samomoru. Življenje smo prejeli od Boga in ne smemo si ga svojevoljno vzeti. Kot razlog za prekinjanje življenja navajajo navadno to, da je neko življenje postalo brez cene in brez smisla. Prav tega pa kristjan ne more sprejeti. Kristjan veruje v smisel življenja in sicer vsakega človeškega življenja, od trenutka spočetja dalje. Zato je tudi splav greh proti življenju.

Samomori se dogajajo često v duševni zmedenosti. Zato nimamo pravice soditi o krivdi samomorivca. Kolikokrat nosijo krivdo za njegovo dejanje tisti, ki so tega človeka zavestno ali iz nepazljivosti izključili iz vsake družbe.

Lahko se zgodi, da nekdo po poštenu vesti ne more ravnati drugače, kot da vzame lastno življenje v svoje roke. Kako bi npr. mogli soditi o nekom, ki so ga sovražniki ujeli in ki ve za mnogo ljudi, katere sovražniki iščejo, pa se obenem zaveda, da jih bo ob mučenju izdal?

Še nekaj besed o vojski in smrtni kazni. Splošno prepričanje je, da sme meni nekdo življenje vzeti, če jaz njegovemu življenju grozim — če gre torej za izbiro med mojim življenjem in njegovim. Iz tega prepričanja je že od nekdaj tudi dovoljeno ubijanje v vojni.

Da je smrtna kazen dovoljena, pa dokazujejo s tem, češ da ima oblast neke družbe pravice, ki jih posamezniki nimajo. Med te pravice spada tudi smrtna kazen.

Seveda je vprašanje, koliko je vse to krščansko, pa čeprav je samo po sebi dovoljeno. Po Kristusovi volji bi morala med ljudmi vladati vedno večja enakost in ljubezen.

Slovenci po svetu

AVSTRALIJA — *Adelaida*: Na kupljenem zemljišču je Slovenski klub postavil temelje za slovenski dom. — V *Canberri* izdaja slovensko društvo trimesečnik „Pavliha“. Upajo, da si bodo zgradili tudi lasten dom. — *Melbourne*: P. Bazilij, „potujoči“ izseljeniški duhovnik, ima svoj sedež v Baragovem domu. Iz Slovenije mu pride v pomoč p. Stanko Zemljak iz Sevnice ob Savi. — V dvorani Baragovega doma je bila igra „Pri belem konjičku“. Upajo, da se kmalu predstavijo z uprizoritvijo „Razvaline življenja“. — Slovesen dogodek je bilo prvo slovensko žegnanje. — Njihovo društveno glasilo se imenuje „Vestnik“. — Slomškov dom vodi slovenske šolske sestre. — *Brisbane*: Redni družabni večeri povezujejo slovensko skupnost. Knjižnica se stalno veča. Prva odrska prireditev je bila „Razvalina življenja“, — Slovensko društvo „Planinka“ izdaja trimesečnik „Planinka“. — Romanje k slovenski cerkvi v *Marrylands* je bilo 24. avgusta.

USA — Dr. Meršol, strokovnjak za ušesa, nos in grlo, je dobil od zdravniške zveze v Ohio priznanje za najboljše izvirno raziskovalno delo. — Slovenci dom na *Homes Ave* je praznovalo 50-letnico obstoja.

KANADA — V *Torontu* so nastopili člani folklorne skupine „Nagelj“ s slovensko ljudsko pesmijo, glasbo in plesi na mednarodni prireditvi v *International Institute*. — Župnijski skavti Marije Pomagaj so taborili v *Algonquin Park*. — V župniji *Brezmadežne* v *Novem Torontu* so imela dekleta kuharski tečaj.

ARGENTINA — II. športno srečanje slovenskih srednješolcev je bilo konec avgusta v slovenski vasi v *Lanusu*. Po končani maši je bilo tekmovanje in razdelitev daril. — V Slovenski hiši je gledališki odsek uprizoril Majcnovo trodejanko „Matere“. Slovenska fantovska zveza in dekliska organizacija sta v začetku septembra pripravili v *San Justu* mladinski dan.

da bo dom dom

ONA POZNA LE GOSPODINJ-STVO IN OTROKE

Gospod V. R. iz H. piše: „Moja žena je našim štirim otrokom dobra, ljubeča mati in obenem

ČE SI MORATE SAMI KUHATI...

Marsikak moški si mora v tujini sam kuhati. Ker je zdravje v veliki meri odvisno od močne in zdrave hrane, ne gre pri njej pretirano varčevati. Kdor bi tako ravnal, bi mu prihranjeni denar ne zadoščal za zdravila, ki bi jih moral kasneje jemati zaradi pre-slabše prehrane.

Kdo bi rad vedel nekaj jedil-nikov, da ne bo vedno enaka hra-na na mizi in da bo hrana zadost-na? Navajamo nekaj primerov:

■ Pečen priželjč, riž s papriko in paradižnikom, sadje.

■ Juha iz kocke z rezanci, sar-dine, kruh, solata.

■ Izdatna jajčna jed, cvetačna solata, sadje.

■ Kruh z maslom in sirom, o-cvrtne bučke, kumarična solata z zeleno papriko, sadje.

■ Teletina na hitro, testenine, solata, sadje.

JUTRANJA TELOVADBA

O mišicah je znano, da jih o-hranjamo pri močeh z rabo, z de-lom. Kdor se gibalno zanemari, kdor fizično ne dela, izgubi moč in napetost mišic. Tak dobi z leti občutek, da je težak in okoren.

Med vsemi mišicami človeškega telesa so prav mišice trupa naj-bolj potrebne načrtno krepitev. Z rokami delamo vsaj po malem, z nogami hodimo in „treniramo“ vsak dan po stopnicah, mišice tru-pa pa ostanejo zanemarjene. Na-mesto da bi imel človek čvrst mi-šični steznik, dobi z leti ohlapne mišice, sključeno držo, povešen trebuh in podobno.

Objavljamo opis vaje, ki krepi mišice trupa in preprečuje slabo držo telesa.

Lezite na tla, na preprogo ali odejo — usločite se od križa do temena, močno izbočite prsni koš in dvignite popolnoma iztegnjene noge malo od tal. Ko tako ležite, oprti ob tla samo s križem, teme-nom in razširjenimi komolci, zač-nite delati strige z nogami gor in dol (kakor da bi plavali kravl hrbtno). Pri tej vaji sodeluje velik del trebušnih in hrbtnih mišic.

Koliko strigov bi naj napravili zjutraj, da bi dobili bolj napeto

trebušno steno in malo več vzrav-nanosti v drži telesa? Za začetek 6—10, nato pa vsak teden več, s presledki oddiha, v serijah po 8 strigov. Seveda boste delali vmes tudi druge vaje, glavno pa bo stri-ženje z nogami ob uleženi drži trupa. Če bo vadba redna in po malem stopnjevana, boste lahko napravili čez nekaj mesecev že po 100 strigov z nogami.

Prepričali se boste, da je bila vadba vredna truda. Dobili boste mišični steznik, ki bo vplival na pravilno držo telesa pa tudi na lahkotnost gibanja.

PRUČKA

Uporabne so prav vse pručke, le ne pretežke — iz predebelih desk — da otroku ne pade pre-težko na noge ali prstke, ko jo obrača.

Že prav majhen otroček, ki se plazi po preprogi in ob pohištvu in stenah ter išče opore, da bi vstal, si bo pomagal z njo. Seveda bomo vedno ob takem poizkusu navzoči.

Morda bo kasneje ob njej sedel na tleh, dajal nanjo svoje ropo-tuljice, pajace, žogice ali pa bo vse to s pručke metal na tla.

Na njej bo zgradil prve stolpiče kock. Skušal bo zlesti pod pručko, zlesti nanjo. Že pred drugim le-tom bo odkril, da se da pručko prekucniti in se skriti za njo, tr-dno mižati in mamica ga tako ne bo videla.

Naj se nihče doma ne razjezi, če bo malček vriskaje ugotovil, da se pručka da prekucniti tako, da je tisto, kar je bilo prej zgoraj — spodaj. Očka naj takrat zgleda ostre robove, na katerih pručka stoji, da ne bo nesreče. In malček bo naložil v svoje novo prevozno sredstvo vse najljubše igrače in jih vozil po sobi.

Dveletni otrok bo na pručki rad sedel in morda bo juho ali špinačo pojedel samo sede na pručki. Zajahal jo bo in nadome-stila mu bo gugalnega konjička. Na njej je dosti prostora še za sestrice, bratca ali celo za mami-co.

Po drugem letu opazuje avto-mobile. Obrnil po pručko, sedel vanjo. Na zadnjo stranico se bo naslonil, sprednja pa bo volan.

Nekaj časa bo imel avto, potem letalo, vlak, celo čoln, če bo obe nogi skrčil in se stisnil med obe stranici. Ko bo brzovlak, se bo odrival z obema nogama in se drsal s pručko po parketu.

Okrog tretjega leta bo gledal na pručki svoje slikanice, tudi risal bo na njej, nosil jo bo s seboj, hodil za mamo in za očetom, povsod lezel nanjo, da bi videl na mizo, v zgornji predal, dosegel v mamin žep — takrat pazite na štedilnik — skušal bo prižgati luč in podobno.

V četrtem letu se bo na pručki učil obuvati copate in čeveljčke, zvečer bo najrajši zložil nanjo svojo obleko, pod pručko bo garaža njegovega najljubšega avtomobila, skušal bo stopati čeznjo, skakal bo z nje.

Dovolite mu jo odnesti na travo pred blokom ali hišo, tam se mu ne more nič zgoditi.

Male deklice bodo pričele na njej kuhati. Če bodo pručko prekučnile, bodo v njej lahko postlale punčki in medvedku.

Pred šolo otrok vključí svojo staro znanko pručko v igre, kjer ji s fantazijo še vedno daje vloge ali pa jo uporablja kot priljubljen sedež v igri in pri delu.

MLADI NAJ BEREJO

Ni prav lahko spraviti otroka h knjigi. Do nje čuti vsaj v neki meri isti odpor, kot ga čuti do drugega resnega dela. Če izberemo otrokovi starosti odgovarjajočo knjigo, smo s tem premagali v njem vsaj delno odpor in knjiga mu lahko postane prijatelj, ki ga bo zaposlil, bogatil in usmerjal.

Prva doba otroškega branja je doba pravljic. Barvne slike razvnamajo njegovo domišljijo, pravljice pa ga peljejo v svet Rdečih kapic in Pepelk, škratov in čarovnic, gozdnih vil in zakletih kraljičen. Tudi pesmi v živem, če se da na nagajivemu slogu, jih pri- tegnejo.

Polagama začne otrok iskati povesti. Vse bolj ga zanimajo zgodbe iz resničnega sveta: zgodba o Rudiju in o Bratovščini sinjega galeba, pripetljaji Pikice in Tončka in Emila in detektivov, dogodivščine Otrok kapitana Granta in Toma Sawyerja.

Vedno bolj se domišljija mladega človeka usmerja v pustolovske zgodbe, polne nevarnosti in junaštev, poguma, odločnosti in preudarnosti. Kdo ni v teh letih bral zgodb Karla Maya? Pridejo pa tedaj prav tudi vesele, smešne zgodbe.

Vzgojne knjige dajejo staršem in ostalim zgojiteljem dobro pre-skušene nasvete, kakšne knjige naj dajejo v določeni starosti otrokom v roke. Ko bi le hoteli prizadeti to upoštevati! Sami se mogoče ne zavedajo, kakšnega pomočnika pri vzgoji bi dobili prav v knjigah.

ZA VSAK DAN

● Če vam je meso rahlo zadišalo, potem ga za deset minut potopite v slabo raztopino precejenega kamiličnega čaja. Nato ga dobro operite v hladni vodi.

● Oster duh po znoju lahko odpravite na naslednji način: vlažno telo zdrgnite s sodo bikarbono, nato ga pa splaknite s hladno vodo.

● Zaščitne valjaste blazine, ki jih dajemo med dvojna okna, da pozimi bolj obvarujemo toploto v sobi, se bodo najbolje obnesle, če jih bomo napolnili z zmečkanim časopisnim papirjem. Papir je namreč odličen izolator, blazine pa morajo biti z njim trdno napolnjene.

● Volnene ženske nogavice so sicer tople, vendar porozne. V njih vam bo znatno topleje, če boste pod nje obuli tanke nylon-ske nogavice. To še posebej, če nosite zimske nogavice z luknjičastim vzorcem.

Iz popotne torbe

MED TUJCI

V kakšnem jeziku govorimo, če smo v družbi?

Če smo sami med seboj — jasno, po naše. Če hočeš, da te bodo drugi spoštovali, začni najprej pri samem sebi, spoštuj se sam! En znak spoštovanja samega sebe je tudi spoštovanje svojega jezika. Kadar vidim dva Slovenca, ki tolčeta med seboj po nemško ali

delavna, brezhibna gospodinja. In vendar pri njej nečesa pogrešam. Preveč je le mati in gospodinja. Razumeli boste, da bi jo, čeprav sva že šestnajst let poročena, kdaj želel videti tudi kot svojo ženo, ki gre rada z možem na sprehod in je le zanj. Pri nas denar ni ovira, žena bi si prav lahko našla služkinjo. Otroci so tudi že dovolj pametni. Napaka je v tem, da ona misli, da ne bi nihče drug znal vsega tako dobro izvršiti, da brez nje ne gre. Bog ne daj, da bi njene vrline podcenjeval, a odkrito rečeno, bilo bi mi ljubše, če bi posvetila sem ter tja kakšno uro samo meni, kakor pa, da le otroke neguje in stanovanje čisti. Kaj pravite Vi?"

Tako kot Vi čuti gotovo še marsikateri mož, a kako naj ženi, ki se vsa daje gospodinjstvu in negovanju otrok, to dopovemo? Take žene so zares nepreudarne. Potem se pa bridko pritožujejo, če postanejo možje do njih brezbrizni in se začnejo ozirati po kaki drugi ženski. Ne mislim tu na primere, kjer je žena kratkomalo primorana dajati se vso za družino, ampak na take, kot je Vaš. Vi bi radi svojo ženo kdaj zase, kot v mladih letih. Namesto da bi bila tega vesela, se ona izgublja v dolgočasni vsakdanjosti. Vsak duševno zdrav človek čuti potrebo ne le po ljubezni, marveč vsaj malo tudi po občudovanju, po priznanju. Gotovost, ki

jo s tem dobi, mu olajša marsikatero breme. Zadovoljstvo, ki ga ob tem napolni, je družini le v korist. Dobro bi bilo, če bi Vaša žena kdaj to malo premislila.

ISKALA JE LE BEŽEN UŽITEK

Gospod H. S. iz B. piše: Pred časom sem spoznal prijetno dekle, s katero sem preživel čudovito lep večer, ne da bi se pri tem kakorkoli zblížala. Tudi vabilo na drugi večer je rada sprejela. Pri tem drugem srečanju sva sicer plesala in se lepo zabavala, a čutil sem neko oddaljenost med nama. Morda zato, ker je nisem poljubil, kakor se je morda nadejala. Tudi med vožnjo domov sem bil v avtu zadržan v tem oziru. Nekaj dni kasneje sem jo po telefonu zopet prosil za srečanje. Zadržala se je izgovarjati, da ji termini niso ugodni. Vtis imam, da noče več priti z menoj skupaj. Ta zgodba bi ne bila nič tragična, ko bi se mi ne bila že tolikokrat ponovila. Ali je napaka na moji strani in v čem je? Mislim, da bi malenkostne izraze prisrčnosti ne smeli imeti za tako važne. Res pa je, da so prav ti znak simpatije.

Vaše zadržanje moram odobriti kot modro in odgovorno. Čeprav

francosko ali angleško, se mi zamislita...

Kadar je družba narodnostno mešana in razbita v skupine, govorimo pač jezik, ki je večini ljudi znan. Kadar smo v družbi, kjer kdo slovensko ne razume, pa je družba okrog iste mize in ne prevelika — govorimo njegov jezik. Tudi če je en sam.

Če pripovedujemo kako šalo, ki je zaradi besedne igre ali kako drugače tipično naša, ali jo smem povedati po naše? Smeš. A oprosti se prej in če se gost zanima, skušaj jo pametno prevesti.

V URADU

Ko je bil moj prijatelj še v prvi službi in ga je njegov prijatelj klical po telefonu ter sta se po naše menila, se je šef pri soslednji mizi namrtnil. In ko se je to drugič zgodilo, je mož skušal razložiti mojemu prijatelju, da to ni lepo...

Pa je moj prijatelj vprašal šefa, kaj bi on storil, če bi šel, recimo, v London, pa bi tam klical po telefonu svojega starega prijatelja, ki tam živi že nekaj let. V kakšnem jeziku bi se pogovarjala, pa čeprav bi obvladali angleško?

Šef je pomislil, pa je takoj razumel in od takrat ne samo, da se mojemu prijatelju nič več ni namrdoval, celo dobro se mu je zdele, da ima takega fanta pri sebi v službi.

TUJ JEZIK

Ne se dobro naučiti jezika domačinov, med katerimi si se za stalno naselil, ni samo znak nevljudnosti ali nehvaležnosti, ampak tudi ubožno sprichevalo še nečesa drugega...

Ne reci: „Zakaj bi se trudil s tujim jezikom, ko pa vem, da ga ne bom nikoli toliko obvladal, da me domačini ne bi prepoznali.“

Seveda te bodo prepoznali, a kaj potem? Prav vsak domačin bo vesel, če bo videl, da si se vsaj potrudil, da bi njegov jezik dobro govoril. Znano je, da v Angliji s spoštovanjem gledajo človeka, ki govori dobro angleščino, čeprav v svoji melodiji... In je razumljivo tako! Kaj pa je posebnega, če Anglež dobro angleško govori?

Domačinu je skrb za njegov jezik — poklon. Vsaj kulturnemu, pametnemu. Na druge se pa ne ozirajmo, če nočemo tudi sami postati čredni ljudje.

IN OTROCI?

Kako čudno je videti kakšne naše mamice, ki se ponajša, kako znajo njihovi mali že po tuje govoriti. Sila „nobel“ se jim to zdi. Kakor da bi bilo to kaj izrednega.

So tudi take, ki doma ne govorijo slovensko, „zato da bi se ubogi fant čimprej naučil novega jezika...“ — Uboge! Fant se bo že na cesti, v šoli navadil novega jezika, samo ti ga ne boš znala. In ker ga ne boš znala, on pa slovensko ne bo znal, vsaj ne tako dobro, da se slovenščine ne bi sramoval — vsakogar je sram slabo govoriti kak jezik — kako se boš pogovarjala s sinkom čez deset let?

Neki oče se pritožuje: „Moj ima petnajst let. Med Slovence ne zahaja več. Ima svojo družbo in tudi vabijo ga po raznih družinah. Pa noče ne mene ne žene nikoli imeti s seboj... Sram ga je naju... zaradi jezika. Najprej se je sramoval najinega jezika, zdaj se pa še naju. In ker ve, da po novo slabo tolčeva, ne gre z nama nikamor...“

To so glavoboli. Glavoboli, ki smo si jih leta in leta počasi sami pripravljali...

So pa tudi taki očetje in mame, ki otroku prepovedo govoriti slovensko, češ „kaj pa bodo ljudje rekli!“ Ti otroci bodo gotovo nekoč prav tako „krepke“ osebnosti, kot so danes njihovi starši...

ŠE O OTROCIH — IN STARŠIH

Človek sicer razume naše otroke po raznih deželah, ki bi se radi čimprej povsem priljučili domačim, ki bi „čimprej radi postali povsem enaki drugim, pravim državljanom države...“, ki seveda znajo samo svoj jezik in tudi mislijo, da je to dovolj — toda težko je razumeti starše, ki vsaj iz koristoljubja, če že ne iz spo-

štovanja do matere in jezika, ne vztrajajo na tem, da se doma že od začetka govori samo slovensko, in bi tako otroku dali še en drug popoln jezik, katerega znanje je za učenje kakšnega tretjega še vse bolj koristno, ker je slovenščina — komplicirana.

Dragi očka: če je še čas — nikar se ne boji: „Dragec, doma govorimo po naše!“ — Jutri še ne, a pojutrišnjem ti bo mali hvaležen...

Tisti, ki pravi: „Kaj bo otroku slovenščina? Samo jezik si lomi z njo...“ je žalostna figura predvsem zato, ker ima v roki zaklad, pa ga zametuje. Vsak jezik, tudi culukafski, je vrednota, ker je zgradba, sistem, podlaga, ki pomaga človeku sklepati, misliti...

PRI NAS DOMA...

Reči „Doma je bilo vse boljše!“ je prav tako zmotno kakor reči „Doma je bilo vse slabše!“

Stoletja so nas psovali, porivali so nas v kot — a živimo. Tudi mi smo imeli svoje velike ljudi. Enomilijonski narod je imel svojega Prešerna, svojega Plečnika. Stomilijonski narodi nimajo sto Prešernov ali sto Plečnikov — o tem smo si lahko na jasnem. Pa še ena stvar: s tem, da kak narod nima Shakespeara ali Machiavellija ali največ krav na svetu ali pa denarja za graditev vse-mirskih ladij — še ni rečeno, da bi mu človek ne mogel s srcem pripadati!

Treba si je pa tudi dopovedati: „Frančiškanska cerkev v Ljubljani je lepa, ampak najlepša na svetu pa ni!“ — Pa tudi to je napak reči: „Tako je, treba bi bilo poklicati slovenske fotografe, da bi Rimljanom pokazali, kako je Rim res lep...“

Ne podcenjujmo narodov in dežel! Po Južni Ameriki na primer so takrat, ko še o nas ni nihče nič vedel, imeli organizacije, o katerih se drugim še sanjalo ni. Gradili so tako, da danes po sto in stoletjih znanstveniki še vedno zaman raziskujejo, kakšen je bil njih mojstrski postopek.

Pa tudi — nikar sebe ne podcenjujmo! Ko smo Slovenci tiskali svojo prvo knjigo, o New Yorku

še sledu ni bilo in ko so po raznih severnih krajih Indijanci še ple-sali okrog ognjev, so Slovenci že poučevali na evropskih univerzah...

O. Šest

Uganka

Vprašali so slaščičarja, za koliko denarja slaščic je prodal. Pa je odgovoril:

„V nedeljo in ponedeljek skupaj za 300 dinarjev, v ponedeljek in torek za 240, v torek in sredo za 290, v sredo in četrtek za 310, v četrtek in petek za 280, v petek in soboto za 300, v soboto in prejšnjo nedeljo za 380.“

Za koliko dinarjev slaščic je prodal v četrtek?

REŠITEV UGANKE IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE: Lojze je vodil leta 1968 pisarno v Piranu. Če zaznamujemo imena in mesta z odgovarjajočimi začetnicami, moremo na podlagi podatkov sestaviti sledečo shemo:

Pisarna v	M	N	P	R	T
1964	F				
1965					G
1966				G	E
1967	A	F			
1968					

Sedaj sklepamo takole: leta 1966 ni mogel biti v M ne F ne A ne G ne E, torej je bil L. V N ni mogel biti ne G, ne L, ne F, ne E, torej je bil A. V P je bil tedaj F. Leta 1965 ni mogel biti v M ne F, ne L, ne A, ne G, torej je bil E. V N je bil L, v P je bil A in v R je bil F. Leta 1967 je bil v T L, v R je bil E, v P je bil G. Leta 1964 je bil v T A, v R je bil L, v P je bil E in v N je bil G. Sedaj je mogoče določiti, kje je bil kdo leta 1968. Popolna shema je:

Pisarna v	M	N	P	R	T
1964	F	G	E	L	A
1965	E	L	A	F	G
1966	L	A	F	G	E
1967	A	F	G	E	L
1968	G	E	L	A	F

Torej je bil leta 1968 Lojze v Piranu.

gledamo danes odnose moškega do ženske zelo široko, vendar eno drži: dekle, ki se moškemu, ki ga komaj pozna, kar brez obotavljanja preda, bo komaj kdaj dobra žena. Taka mogoče tudi zakonske zvestobe ne bo vzela posebno resno. Kdor išče kaj več kakor le nekajurno zabavo, se bo držal tega načela. Ljubezen in prijateljstvo morata šele rasti, potem bosta trdna. Iz Vaših besed sklepam, da je Vaša prijateljica iskala le bežnega užitka in, ko ga ni dosegla, se Vam je začela umikati. S tako pa niste izgubili ničesar.

DROBNI NASVETI

● Zadah v omarah in predalih je neprijeten. Ugotovili ste ga kljub temu, da ste omare dobro zračili in očistili. Pomagajte si tako, da namočite krpo v raztopino hipermangana ter z njo omare in predale ponovno dobro zbršete. Na enak način lahko odstranite z rok neprijeten duh po kuhanju in pomivanju posode.

● Duh, ki ga širi prekipela hrana, se prav hitro razširi v vse stanovanjske prostore. To lahko preprečite na ta način, da z nožem takoj postrgate s štedilnika prekipelo tekočino, potem pa ga posujete z mešanico kisa in soli.

kaj pravijo doma in po svetu

Z izvirke iz sloven-
skih revij in časopi-
sov, ki izhajajo doma
in po svetu, skuša-
mo zasledovati doga-
janje med Slovenci.
Za utemeljenost kome-
ntarjev in mnenj
ne odgovarjamo. Iz
podane snovi naj si
bravci sami ustvarijo
sodbo o življenju
slovenske družbe! —
Op. ured.

družina

„DRUŽINA“ izhaja dvakrat na me-
sec. Izvod stane 50 par. letna na-
ročnina 12 Ndin. za inozemstvo

OTOK BLEŠKI...

Včasih mi pride v roke verski list DRUŽINA, ki je vsebinsko zelo zanimiv. S posebnim veseljem sem prebral reportažo z Bleda, ki se precej razlikuje od reportaž v drugih časopisih.

K temu želim dodati še svoje mnenje glede ureditve blejskega otoka, saj večina domačinov želi, da bi ga uporabljali v nekdanje namene. Res je, da je z izvršenimi izkopavanji zgodovina Bleda bogatejša, sedaj pa bi bilo treba poskrbeti za notranjo ureditev cerkve, ne pa pustiti, da razpada. Četudi je otoška cerkev nacionalizirana (vprašam se, po čigavi zaslugi in zakaj je to potrebno!), vendar se zdi, da organ, ki je dolžan skrbeti zanjo, skrbi prav po mačehovsko. Prav bi bilo, da bi bil otok pravilno urejen, saj bi s tem turizem samo pridobil.

Marsikdo si želi, da bi spet slišal zvonove otoške cerkvice, saj je glas teh zvonov edinstven. N. M.

Družina, Ljubljana, 14. sept. 1969, str. 11.

Katoliški GLAS

JASNE IZJAVE

Zahodnonemška tedenska revija „Der Spiegel“ je v svoji 15. številki objavila razgovor enega svojih urednikov s šefom hrvaške partije dr. Vladimirom Bakaričem. Bakarič je bil začuda iskren.

Bakarič je izrazil mnenje, da je sovjetska intervencija v Jugoslaviji neverjetna, ker so razmere v Jugoslaviji povsem drugačne, kakor so bile v Češkoslovaški, se pravi: v Jugoslaviji se Moskvi ni bati, da bi jugoslovanska komunistična partija izgubila kontrolo nad državo, kot je dejansko obstajala nevarnost na Češkoslovaškem. Moskva more ostati mirna glede komunistične kontrole v Jugoslaviji,

kajti, pribija Bakarič, „Zveza komunistov svoje vodilne vloge ni opustila in je tudi v bodoče ne bo“.

Glede volitev je Bakarič dejal, da vlada v Jugoslaviji brezstrankarski sistem. Volivci ne morejo voliti strankarskih kandidatov, temveč le posameznike. „Mi pa poskrbimo, da so to naši ljudje. Elementi, ki so protisocialistično usmerjeni, ne morejo kandidirati.“ Bakarič je dodal, da se noben jugoslovanski državljani ne sme organizirati v kakšno „politično organizacijo, temveč se mora udeleževati le znotraj Socialistične zveze delovnega ljudstva, ki je masovna organizacija komunistične partije“.

Na vprašanje Spiegelovega urednika, kdo je sploh dal Zvezi komunistov Jugoslavije mandat za njeno vodilno vlogo v državi in družbi, se je Bakarič izvil s trditvijo, da si partija prizadeva vsak dan znova, da si ta mandat ohranja z za ljudstvo sprejemljivim programom.

Urednik nemške revije je hotel tudi vedeti, zakaj je bila Rankoviću odpuščena kazen, čeprav je bilo rečeno, da je hotel odstraniti Tita. „Toda zakaj pa je bil docent Mihajlov obsojen na ječo?“ Odgovor je bil takojšen: „So zakoni, ki njegove dejavnosti niso dovoljevali.“ Bakarič je s tem potrdil, da je v Titovi Jugoslaviji sleherna nekomunistična politična aktivnost prepovedana.

Bakarič je tudi brez ovinkov potrdil, da delavski razred v Jugoslaviji ne vlada, kar mu je revolucija obljubila: „Danes v zveznem parlamentu večina poslancev ni iz vrst delavskega razreda...“, kajti „če bi danes samo delavce, torej ljudi iz proizvodnje, volili v parlament, bi to bilo maoistično“.

Tako torej! Titov „novi razred“, kateremu pripada tudi Bakarič, smatra Marxov nauk o enakosti za „maoističnega“. Maoisti so po njegovem mnenju tudi jugoslovanski visokošolci, ki so lansko leto uprizarjali izgrede, razočarani nad komunističnim državnim kapitalizmom. — Katoliški glas, Gorica-Trst, 26. junija 1969, str. 1

S PONOSOM REČI SMEM: SLOVENEČ SEM!

Pravijo, da imamo Slovenci manjvrednostni kompleks. Nekateri starši ne učijo svojih otrok materinščine. Nekateri otroci se sramujejo povedati, da so slovenskega rodu. Nekateri zavedni Slovenci se opravičujejo, da smo majhen in skromen narod, ki je sicer delaven in pošten, ni pa nikoli kaj pomembnega dosegel...

Ali se res moramo svoje narodnosti sramovati? Ali res nismo dosegli uspehov, na katere bi smeli biti ponosni? Marsikaj velikega so dosegli Slovenci v Sloveniji. In mnogo podvigov lahko s ponosom zabeležijo v tujini. Omenimo za danes le nekaj Slovencev, ki so se uveljavili izven slovenskih meja!

Poznate Slovenca, ki je dobil Nobelovo nagrado v kemiji in je znan kot pionir v mikroanalizi? Ali morda enega največjih jezikoslovcev in etnologov

v Argentini, ki je postal član Argentinske akademije znanosti in umetnosti? Ste že slišali o mladem slovenskem arhitektu iz New Yorka, čigar podjetje je dobilo najvišjo ameriško nagrado za arhitekturo in ki je zgradil Christian Science Center v Bostonu, L'Enfant Plaza v Washingtonu, Denver Hilton hotel v Denverju, poleg več nebotičnikov v Ameriki in celo v Izraelu? Njegova dela ocenjujejo kot „triumf arhitekture“, čeprav je komaj triinštirideset let star. Veste li, da v New Yorku živi tudi drug Slovenec, čigar industrijska zgradba je bila uvrščena med prvih deset najboljših, čeprav je tekmovalo 1.500 objektov? Ali ste morda slišali o slovenskem arhitektu v Chicagu, ki gradi nebotičnike po vsej Ameriki ali o Slovencu v Buenos Airesu, ki je prejel dve prvi nagradi za arhitekturo in je poleg tega tudi izvrsten slikar, pesnik in pisatelj? Veste li, da je dobil slovenski gradbeni inženir zlato medaljo za svojo metodo najmodernejšo konstrukcije na Mednarodnem velesejmu v Bruslju? Ali da je dobil Slovenec prvo nagrado na Mednarodni slikarski razstavi v Tokiu?

Ste morda slišali, da je bil vodilni gradbeni inženir Poljske in graditelj hotela Varšava Slovenec in je njegova žena Poljakinja pomagala vzgojiti tudi sina arhitekta tako, da pravi, da se počuti Slovenca, čeprav je zrasel na Poljskem in trenutno poučuje v Ameriki? Vam je znano da je eden glavnih strokovnjakov za Diesel motorje v Evropi in Ameriki Slovenec?

Ste kdaj pomislili, da je bil dvorni arhitekt v Abesiniji Slovenec, kjer so Slovenci zgradili tudi največjo abesinsko električno centralo in skrbeli za zdravje cesarja in njegove družine? Veste li, da so bili Slovenci zdravniki številnih mogočnih vladarjev sveta in predsednikov držav, med njimi tudi Petra Velikega, Maksimilijana Mehiškega, Masaryka iz Češke in končno predsednika Kennedyja?

Ste vedeli, da sta bila vodilna strokovnjaka za težko konstrukcijo v Švici Slovenca, da se v isti stroki odlikuje v Berlinu univerzitetni profesor Slovenec in da je Slovenec gradil mostove, jezove, železnice in predore ne le v osrčju Evrope, ampak tudi v Mali Aziji? Ste kdaj slišali, da je bil prvi poklicni kipar v Chicagu Slovenec? Da so Slovenci pomagali graditi atomske podmornice? Da je Slovenec potegnil astronave iz morja? Ali da je Slovenka dobila ameriško nagrado kot najboljša samouka šivilja v deželi?

Ste že slišali o slovenskem dirigentu finske opere ali argentinske simfonije ali o slovenskem organizatorju koncertov na Carnegie Hall? So vam znani slovenski rektorji univerz v Evropi in Ameriki? Ali slovenski ravnatelji znanstvenih in umetnostnih ustanov v Avstriji, Franciji, Švici ali Ameriki? Ali veste, da se velik letalski raziskovalni institut v Ameriki imenuje po svojem nekdanjem ravnatelju in svetovno znanem učenjaku Slovencu, ki je vedno s ponosom priznaval svojo narodnost? In ste morda že slišali, da je tudi izumitelj „rotafix“ letala Slovenec?

Če kdaj obiščete sloviti Massachusetts Institute of

Technology, ne pozabite si ogledati mogočne stolpnice Earth Science Center, ki jo je zgradil slovenski arhitekt, in ko boste šli mimo inženirskih laboratorijev, ne pozabite, da enemu največjih načeluje Slovenec in da tudi na vesoljskem oddelku najdete zavednega znanstvenika slovenske krvi!

Kadar čitate LOOK magazine, ne pozabite, da je eden glavnih urednikov Slovenec in da Slovenci urejujejo še vrsto drugih publikacij po raznih državah sveta.

Trije ameriški generali so Slovenci, pa tudi redovni general klaretincev v Rimu je Slovenec. Od Švedske do afriških plantaž in od Kanade do Avstralije so se uveljavili na vodilnih mestih tudi Slovenci — in se še uveljavljajo! Najdete jih med vrhunskimi znanstveniki in učenjaki, med rektorji in tovarnarji, med župani in kongresniki, med umetniki in športniki, med izumitelji in generali! Bili so med vzgojitelji, zdravniki in svetovavci cesarjev, kraljev in predsednikov mogočnih držav, pa tudi med zdravniki, raziskovalci in misijonarji neznanih plemen in najbolj zapuščenih siromakov. Komaj peščica nas je, pa smo s svojo življenjsko silo tudi mi prepojili ves svet. Zakaj se torej sramovati povedati, da smo slovenskega rodu? Dr. Edi Gobec, ZDA

Katoliški glas, Gorica—Trst, 28. avg. 1969, str. 2.

V TUJINO ZA KRUHOM

Ko se je komunizem v Jugoslaviji komaj dobro pojavil in je komaj kdo mislil, da bo nekoč tam zagospodoval, so se komunisti stalno zaganjali v vlade, ki da ne poskrbe, da bi imeli vsi, ki žele delati, dovolj rednega dela. Vse sklicevanje na gospodarske težave, ki so tedaj morale ves svet, je bilo zaman, komunisti so kazali na Sovjetsko zvezo, „kjer ni nobene brezposelnosti“.

Prišla je vojna, prišla revolucija in Jugoslavija je postala komunistična država z vsemi komunističnimi značilnostmi. Med temi je bila tudi v ustavi zajamčena „pravica do dela“. Vse je delalo, vse je moralo hoditi tudi na „prostovoljno delo“, če ni hotelo veljati za nasprotnika novega reda. Dela je bilo toliko, da so vabili celo izseljence iz svobodnega sveta, naj pridejo domov in pomagajo „graditi socializem“.

Gradili so nove tovarne, organizirali nove šole vseh vrst, da bi imeli dovolj strokovnjakov, gonili kmečko mladino v mesta, da bi bilo dovolj delavstva v novih podjetjih, novih tovarnah in novih uradih. Vse je šlo kar dosti gladko, vendar pa je dinar od leta 1945 do leta 1965 izgubil skoraj vso vrednost. Leta 1945 je bilo 50 dinarjev za dolar, niti polnih dvajset let kasneje pa 1250, oboje seveda po uradnem tečaju če pomislimo, da je v tem času dejansko tudi dolar izgubil precej svoje vrednosti, potem lahko rečemo, da je dinar leta 1965 bil vreden komaj pičle tri pare dinarja iz leta 1945.

Pri tem je Jugoslavija dobila v teh letih še preko štiri milijarde dolarjev pomoči iz tujine in še na stotine milijonov dolarjev posojil. Kljub temu je

zašla v hudo gospodarsko stisko in morala je začeti delno pod pritiskom svojih upnikov „gospodarsko reformo“.

Podjetja in tovarne, ki niso imele zdrave gospodarske osnove, so začele odpuščati delavstvo, nato pa obrat ustavile. Na deset in na sto tisoče delavcev se je nenadno znašlo na cesti kljub v ustavi zajamčeni „pravici do dela“. Jugoslovanski komunistični režim je zašel v hudo stisko. Gospodarstvo doma je bilo v hudi krizi. Jugoslavija pa je imela tudi težave z iskanjem kreditov v tujini, ker nihče ni dosti dal na to, da jih bo kdaj mogla vrniti. Odplačevanje starih dolgov so odložili, nove kredite je dobila le za primerno politično ceno. V primeru Italije tudi na slovensko narodno škodo!

Vodniki jugoslovanskega komunizma, ki se v preteklosti niso izkazali, so se v tej stiski znašli. Do kraja so odprli meje in pustili vsakemu, naj gre, kamor hoče, če mu doma ni obstanka. Postopno so začeli celo organizirati skupine delavcev in delavk, ki so želeli iti na tuje na delo. Število teh, ki so šli na tuje s trebuhom za kruhom, kot pravimo, je raslo iz leta v leto in doseglo po zadnjih cenitvah že okoli 750.000 oseb. Celotno delovno silo cenijo v Jugoslaviji na okoli 3,5 milijone. V tujini je torej okoli 20 % delavcev Jugoslavije.

Katoliški glas, Gorica-Trst, 31. jul. 1969, str. 2.

POLOŽAJ DOMA

Že nekaj let sem so ravno poletni meseci najbolj kritični za jugoslovansko gospodarstvo. Tako je bilo tudi letos. Sredi poletja so se ovedli, da je njihov gospodarstvo postalo nelikvidno. To se pravi, da so vsi skupaj zabredli v prevelike notranje dolgove. V državi je eno podjetje dolžno drugemu, najbolj pa se zdi, da je dolžna zvezna uprava sama.

Podobnih primerov je na stotine, morda na tisoče v celi državi. To je nagnilo vlado, da je sklicala izredno sejo že sredi julija.

Druga zadeva je pa politični položaj v državi in v partiji sami. Tudi ta dela skrbi. Maršal Tito je glede tega imel zelo oster govor v Zadru. Partijcem je očital marsikaj in napovedal čistko v partiji in strožjo disciplino.

Nadalje je omenil, da še vedno živijo v Jugoslaviji razredni sovražniki, ki rovarijo proti socializmu. „In ni jih malo!“ je vzkliknil.

Iz vsega tega se da sklepati, da bodo nastopili v Jugoslaviji trši časi. Ali bodo znova začeli segati po administrativnih ukrepih? Nihče ne more vedeti. Zdi se, da med negativnimi pojavi, ki so Tita razdražili, je tudi odpor vsega slovenskega ljudstva in številnih partijcev v Sloveniji zaradi avtomobilske ceste, ki je zvezna vlada odgodila nje graditev. Tu v zamejstvu se govori, da bo grešni kozel za ta „upor“ Stane Kavčič, predsednik slovenske republiške vlade, ki naj bi moral podati ostavko, ko pride čas za to. — Katoliški glas, Gorica-Trst, 4. sept. 1969, str. 1.

LJUBLJANA ODKRIVA ZAMEJSKE SLOVENCE

Slovenska ideološka nestrpnost je dosegla svoj vrh med drugo svetovno vojno in po njej, ko ni šlo toliko za svobodo in boj zoper okupatorja, kot danes tako vztrajno ponavljajo pisci v Sloveniji, temveč je bil to v prvi vrsti ideološki boj med stalinistično obliko komunizma in njegovimi nasprotniki.

Prišel je konec vojne in zmagal je stalinistični dogmatizem, ki je z izredno divjim nasiljem vpeljal enotno ideologijo na kulturnem, gospodarskem in političnem polju tam, kjer je dobil oblast, to je v Sloveniji. Izven njenih meja je ostalo nekaj Slovencev v Italiji in v Avstriji. Tudi tu je v prvih letih po vojni isti dogmatizem hotel vsiliti svojim rojakom enako ideološko nestrpnost in monopol nad slovenstvom. Toda nismo se dali. Zvesti neodsvojljivi pravici do svobode mišljenja in delovanja smo demokratični Slovenci ohranili svojo idejno samostojnost, se kulturno in politično organizirali v skladu s pluralističnim sistemom, ki vlada v Italiji in Avstriji. To seveda ni moglo sovpadati z idejnim in političnim monopolom naših stalinovcev tistih let, ki so nas zaradi tega proglasili za izdajavce in za Neslovence. Kajti slovenstvo so istovetili s pripadništvom socialistični ideologiji in z vdanostjo Stalinu.

Zatem je prišlo leto 1948, ko je Stalin izobčil Jugoslavijo iz Kominforma. To dejstvo pomeni velik preobrat v življenju in praksi jugoslovanskih in s tem tudi slovenskih komunistov. Njegove posledice so se pa le počasi pokazale. Še dolgo so v Ljubljani imeli za Slovence le tiste zamejce, ki so bili zvesti pristaši socializma in komunizma. O vseh drugih popoln molk, kot da jih ni! Ali bo zmeraj ostalo tako?

Mi smo medtem delali naprej in želi tudi uspehe v politiki in na kulturnem področju. Drugorodna večina v deželi nas je začela upoštevati in videla zmeraj bolj v nas pristne predstavnike slovenske manjšine. Ljubljana je uvidela, da nočemo umreti, nasprotno, da se krepimo, da se naš glas čuje v občinskih in pokrajinskih svetih, da se oglašamo v deželnem svetu. Med tem časom so v vrstah Zveze komunistov v Sloveniji prišli na vodilne položaje ljudje, ki niso bili tako stalinistično obremenjeni kot prejšnji voditelji; pokazali so se, lahko bi rekli, bolj liberalne.

Ta in druga dejstva so v Ljubljani povzročila, da so začeli odkrivati, da v zamejstvu živijo tudi Slovenci, ki niso ne socialisti ne komunisti, a so kljub temu Slovenci. Tako opažamo v zadnjih dveh, treh letih, da se je v Sloveniji nekaj premaknilo glede politike do zamejskih Slovencev. Tudi uradno so začeli priznavati dejstvo, da smo Slovenci v zamejstvu idejno in politično diferencirani, a da smo kljub temu Slovenci. Znamenja take odjuge so npr. setanek slovenskih zamejskih politikov pri Stanetu Kavčiču, razne okrogle mize tostran in onstran meje, na katerih se je obravnaval položaj slovenskih manjšin v Italiji in v Avstriji, razna poročila o nas na ljubljanskem radiu, televiziji in revialnem ter

dnevnemu časopisju. Poleg tega še obiski raznih skupin z ljubljanske univerze v zamejstvu.

Vse to je sicer še zelo skromno in boječe, še zmeraj je čutiti, da si nekdo prilašča monopol slovenstva v zamejstvu tako kot prej. Vendar je opaziti, da si utira pot spoznanje, da je treba upoštevati ene in druge Slovence. Tako je v poročilu o obisku skupine ljubljanskih visokošolcev na Koroškem zapisal Peter Kuhar: „Če hočemo doseči prepotrebno enotnost do zdaj strankarsko razdrobljenih izhodišč vseh organizacij koroških Slovencev, moramo imeti enak odnos do vseh slovenskih organizacij na Koroškem“ (Delo, 5. julija 1969).

Iz privatnega vira nam je poleg tega znano, da so ti slovenski študentje odnesli s Koroškega vtis, da so pravzaprav resnični borci za slovenske pravice na Koroškem duhovniki in krščanske kulturne organizacije. Oni drugi pa da dobivajo podpore, nareddijo pa bore malo.

Naj zaključimo: Premiki v gledanju Ljubljane na zamejske Slovence so dobro znamenje. Toda manjka še veliko, da bo njeno gledanje pravilno, in še več, da bodo oni tam imeli enak odnos do vseh Slovencev v zamejstvu, kot priporoča Peter Kuhar.

Katoliški glas, Gorica-Trst, 31. jul. 1969, str. 1.

NAŠI RAZGLEDI

ŠTIRINAJSTONOVNIK ZA POLITIČNA, GOSPODARSKA IN KULTURNA VPRAŠANJA

„NEVAREN RAZVOJ NA KOROŠKEM“

Gre za resno vprašanje, ali sta ob dejstvu, da krivcev izpadov proti našim ustanovam nikdar ni mogoče izslediti, varnost imetja in še posebej varnost življenja koroških Slovencev sploh še zagotovljeni? Tako se je namreč v zgodovini tudi naše domovine in dežele že dogajalo: najprej malenkosti, kot pomazanje ali odstranitev napisnih plošč, nato izgredi proti ustanovam in imetju sploh in na koncu napadi na življenje drugače mislečih! Koroški Slovenci, ki smo to najbolj ostro občutili na svoji lastni koži, smo zato upravičeno zaskrbljeni!

V tem je bistvo vprašanja in v tem tudi resna nevarnost! Kdo namreč more preprečiti, da v očigled nemoči varnostnih organov, da bi zaščitili imovino manjšinskih ustanov, zaskrbljeni člani začnejo premišljevat i o potrebi eventualne samozaščite ali tudi o potrebi protibrambe in protiakcije? Saj so našim oblastem in naši državi podobna mišljenja in zlasti tudi dejanja lastne manjšine na Južnem Tirolskem dodobra poznana, da bi se ne mogla čuditi podobnim pojavom, ako ne bo končno prišlo do učinkovitih ukrepov proti ponavljajočim se izgredom proti manjšini in izzivanjem njene strpnosti.

Zato resno in iskreno opozarjamo na potrebo odločnih ukrepov proti poznanim hujškačem in hujškim organizacijam, ki dan za dnem rovarijo proti pravicam manjšine in zastrupljajo politično ozračje, da bi preprečili in onemogočili mirno sožitje v deželi.

Dokler namreč določeni časopisi, predstavniki raznih organizacij in celo odgovorni politiki lahko nemoteno rovarijo proti mednarodno in ustavno z jamčenim pravicam manjšine; — dokler žandarji in cariniki lahko v uniformah nekaznovano pobirajo podpise proti dvojezičnemu šolstvu; — dokler v šolah lahko, ne oziraje se na prepoved, delijo učencem „nagrade“ Südmärke; — dokler ta organizacija, katere protislovenska dejavnost v preteklosti je znana in ugotovljena, dobi od države povrnjeno premoženje; — dokler si učitelji dovoljujejo slovenskim otrokom dajati kazenske naloge z naslovom „V glavni šoli ne smemo govoriti slovensko“ in — dokler po šolah lahko pobirajo prispevke za „nemštvo“ na južnem Koroškem, tako dolgo so vsi še tako odločni ukrepi policije za izsleditev najetih ali tudi samo zapeljanih storivcev protislovenskih atentatov brezpredmetni in neučinkoviti.

V tej luči namreč ne gre za malenkostna in nepomembna dejanja, kakor so nekatera v smislu kazenskega zakona, marveč gre za zelo resna in nadvse neodgovorna in izzivalna politična dejanja, ki jih je treba tudi kot taka politično rešiti.

Politična rešitev pa terja končno rešitev vseh odprtih vprašanj naše narodnostne skupnosti in izpolnitev določil člena 7 državne pogodbe po črki in duhu.

Koroški Slovenci smo iz ust najvišjih predstavnikov, in to iz ust samega državnega predsednika in zlasti zveznega kanclerja na koroških tleh kakor tudi ob obisku v Jugoslaviji, slišali zagotovila, da nam bo država dala vse pravice, ki nam grejo, in pospeševala naše kulturne in gospodarske težnje.

Toda kaj se je od teh obljub do danes uresničilo? Slovenska gimnazija še vedno čaka na lastno streho, za slovenske organizacije v proračunih kljub zadevnim jasnim določilom senžermenske pogodbe tudi po teh obljubah ni bilo predvidene nobene postavke, o dvojezičnih napisih ni bilo ne le nič govora, marveč še privatne neovirano in nekaznovano odstranjujejo, itak nezadovoljivi manjšinski šolski zakon poskušajo še bolj zožiti in izdolbsti, zaganjajo se proti uporabi slovenskega jezika v cerkvi itd., itd. — In vse to pod krinko demokracije s sklicevanjem na demokratično načelo priznanja ali samopredeljevanja!

V zadnjem času poskušajo ali so vsaj poskušali izvesti neko anketo o mentaliteti manjšine in njenih odnosov do lastnih organizacij. Vse kaže, da so v očigled zastrašenosti in nezaupanja naših ljudi nadaljevanje ankete opustili. Prav to dejstvo pa tudi najbolj očitno razkrije nedemokratičnost od hujšaskih krogov vedno spet zahtevanega tako imenovanega ugotavljanja manjšine.

Kjer pa ljudstvo upravičeno dvomi celo o varnosti svojega imetja in življenja, tam so take zahteve dejansko le izraz želje po dokončni likvidaciji pravic in obstoja nekega ljudstva.

Zadnji razvoj na Koroškem je silno nevaren in nikakor ni pozitivna perspektiva za velike odločitve niti ne za predvidene slavnosti l. 1970.

Naši razgledi, Ljubljana, 22. avg. 1969, str. 466—467.

od doma

BELTINCI — Začeli so pripravljati podlago na odsekih ulic, ki jih bodo asfaltirali. Vsa ta dela bodo financirali iz krajevnega samoprispevka in občinske pomoči. Računajo, da bodo dela veljala blizu 300.000 dinarjev.

BLED — Naval tujih in domačih gostov ter izletnikov je zopet zajel vso Gorenjsko. Na Bledu in v Bohinju so bili ob koncu poletne sezone hoteli polni kot letos še nikoli. Na Bledu je bilo obenem po 4000 gostov, kar je bilo za četrtno več kot lani v tem času. Prevladovali so seveda tuji gostje, in to zahodni Nemci in Italijani.

ČRNOMELJ — V promet so dali novo cesto, ki povezuje Črnomelj z Vinico. Stara cesta ni več od-

DOBROVNIK — V Dobrovniku se pripravljajo na graditev novega vaškega doma, v katerem bodo dobili prostore pošta, krajevni urad in postaja milice.

DRAVOGRAD — Gradbeno podjetje Dravograd je za dela na gradbiščih v Mariboru uredilo novo avtomatsko betonarno. Naprava je veljala 290.000 dinarjev.

GORNJA RADGONA — Gospodarstvo v tej občini je zašlo v težaven položaj. Podjetja so se preveč zadolževala, razvnele so se razprtije med vodstvi podjetij in delavci, prišlo je do rovarjenja in vse to je slabo vplivalo na proizvodnjo. Nekaj podjetij je v kritičnem stanju. Če se položaj ne bo izboljšal, jih bodo morali zapreti.

GRIŽE PRI CELJU — Tik pred začetkom novega šolskega leta, ko so slavili 130-letnico šolstva, so odprli v Grižah v Savinjski dolini novo šolo. Šola ima 14 učilnic, telovadnico in učne kabinete.

KAMNIK — Kamniško turistično društvo je priredilo „Dan narodne noše“. Prireditve se je udeležilo več kot petsto narodnih noš, ki so korakale skozi starodavno mesto. Največ pozornosti so vzbudili godbeniki iz Gorij pri Bledu, ki so bili oblečeni v gorenjsko narodno nošo. V sprevedu so bile narodne noše iz vse Slovenije.

KRANJ — Predvideno je, da bo jubilejni 20. gorenjski sejem našel prostor v novem razstavišču na Savskem otoku. Začeli so že s pripravami za graditev novega mostu, ki bo tudi del obvoza mimo Kranja.

LJUBLJANA — S 1. septembrom je začela veljati pogodba o socialnem zavarovanju med SFRJ in ZR Nemčijo. Konvencija je začela veljati, ko sta jo potrdili obe državi.

LJUBLJANA — Podjetje „Slovenijales“ gradi v Zagrebu veletovino, kjer bo prodajalo svoje pohištvo. Dela bodo zaključena konec septembra. Blagovnica ima 3.400 kvadratnih metrov prostora. V stavbi bo imela prostore tudi ljubljanska Kreditna banka. Po-

slojpe bo stalo 7 milijonov dinarjev.

LJUBLJANA — Viško gradbeno podjetje „Tehnograd“ je šlo zaradi prezadolženosti in zaradi slabega vodstva v stečaj ali konkurz. Kljub temu, da je precej delavcev našlo delo v drugih podjetjih, je ob delo 260 delavcev.

LJUBLJANA — V zadnjih 20 letih se je promet na slovenskih cestah povečal približno za tridesetkrat. Danes vozi na najbolj obremenjenih odsekih dnevno 20.000 vozil. Slovenija je imela lani 94.774 osebnih avtomobilov, vsa Jugoslavija pa 439.892. Stiska na cestah je še toliko hujša, ker prihaja 90 odstotkov tujih vozil v Jugoslavijo skozi Slovenijo. Lani je bilo na slovenskih cestah več kot 12 milijonov tujih avtomobilov. Zaradi preveč vozil na cestah prihaja do številnih nesreč. Prav zaradi tega je odlok Zveznega izvršnega sveta, da letos ne financira novih cest s krediti mednarodne banke, naletel na tak odpor v slovenski javnosti.

LJUBLJANA — Predstavniki sladkorne industrije so zahtevali, da jim Zvezni izvršni svet dovoli podražitev sladkorja in sicer za 25 starih dinarjev pri kilogramu. Zavod za cene pa je predlagal zvišanje za 15 starih dinarjev. Na vsak način se bo sladkor podražil.

LJUBLJANA — Prvi teden v septembru je bil na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani 15. mednarodni vinski sejem, kjer so obiskovalci lahko poskusili vina in brezalkoholne pijače, ki jih je komisija odlikovala z zlatimi in srebrnimi medaljami. V oceno je bilo predloženih 899 vzorcev vin iz 15 držav. 256 vzorcev je dobilo zlato medaljo, 557 pa srebrno. Največ zlatih medalj je odnesla Zapadna Nemčija, na drugem mestu je Jugoslavija s 53 zlatimi medaljami. Najvišje priznanje je naziv „Šampion 69“. Takih priznanj je bilo šest. Slovenska vina so odnesla kar tri. Med drugim je dobilo ta naziv tudi špansko vino, ki je bilo pridelano leta 1885 v Malagi.

LJUBLJANA — Centralni delavski sveti na Jesenicah, na Ravnah in v Štornjah so sklenili, da se bodo združili v eno samo podjetje. Ta sklep pa morajo odobriti še delavci teh tovarn in sicer s posebnim glasovanjem, ki je predvideno za sredo septembra. Novo podjetje se bo imenovalo „Združeno podjetje Slovenske železarne“ in bo združevalo celotno slovensko črno metalurgijo ter zaposlovalo 12.000 delavcev.

LJUBLJANA — Ljubljansko „Delo“ poroča, da je Slovenija po gradnji stanovanj na zadnjem mestu med republikami. Letno zgradi okrog 9 tisoč stanovanj. Pomanjkanje stanovanj pa je iz leta v leto večje. Leta 1961 je v mestih primanjkovalo 36.000 stanovanj, leta 1967 pa že 54.000. Cena kvadratnega metra nove stanovanjske površine se je močno približala cenam v zapadnih evropskih državah. Žal pa dohodki slovenskih ljudi še močno zaostajajo za zaslužkom ljudi v zapadni Evropi.

LJUBLJANA — V Ljubljani je umrl znani mladinski pisatelj Tone Seliškar. Po poklicu je bil učitelj. Zaslovel je zlasti po knjigi „Rudi“ in „Bratovščini sinjega galaba“.

LJUBLJANA — Letošnje poletje je bil naval na mejne prehode v Sloveniji večji kot kdaj koli prej. Za Veliki Šmaren je bil naval največji, ker sta prazniku sledila še dva prosta dneva (sobota in nedelja). V teh dneh je mejo v Fernetičih pri Sežani prekoračilo nad 300.000 ljudi, pri Škofijah pa nad 200.000, med njimi velika večina tujcev. Blizu 300.000 je bilo tudi prehodov v Št. Ilju. Čez Koroško sedlo je bilo nekaj nad 60.000, skozi ljubeljski predor pa 33.000.

LJUBLJANA — Iz Ljubljane je odpotovala tretja slovenska himalajska odprava. Cilj te 11-članske ekipe je 7937 m visoki vrh Anapurne II. Odšli so z dvema VW-kombijema. Žal spremlja odpravo smola. V Turčiji so ob nesreči izgubili prvi kombi. Drugi kombi se je pa v Indiji ponoči zaletel v

bivoljo vprego. Ob obeh nesrečah je bil le en član ekipe ranjen. V himalajski odpravi so najboljši slovenski gorniki in jim želimo, da bi dosegli postavljene cilje.

LJUBLJANA — Žetev letošnjih ljubljanskih kulturnih prireditev je bila sorazmerno bogata. V Križankah se je letošnje poletje zvrstilo 48 predstav; od tega je bilo petnajst oper, dvanaest koncertov, sedem folklornih predstav, pet dram in trije baletni večeri. Na vseh teh prireditvah je bilo 45.480 obiskovalcev, od tega skoraj štideset odstotkov tujcev. Napredek je očiten, saj je bilo lani kar sedem tisoč obiskovalcev manj.

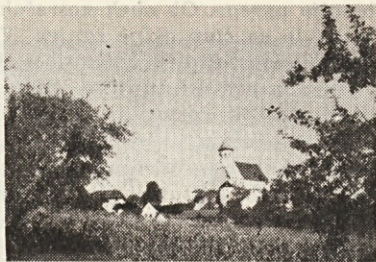
LJUBLJANA — Mesec dni pred letošnjim rednim vpisom novih študentov v prvi letnik ljubljanskih fakultet, so prejeli 4518 prošenj za vpis, od tega 3916 za redni in 557 za izredni študij. Največ rednih študentov se je prijavilo na filozofski fakulteti — 778, na ekonomski fakulteti pa je skoraj polovica prijavitelj za izredni študij. V lanskem šolskem letu je v Ljubljani redno študiralo nekaj več kot 9000 študentov, od tega jih je bilo v prvih letnikih 3714.

SV. LOVRENC NA POHORJU — V letošnji gradbeni sezoni so se javili številni interesi za graditev počitniških hišic v tem turističnem kraju. Prve izletniške hiše v počitniškem naselju Dobrava so že skoraj pod streho. Nekateri pa bodo gradili hišice prihodnje leto na drugih parcelah. Predvsem v bližini kmetij.

MAČKOVCI — Cestno podjetje Maribor je že začelo graditi prvi odsek ceste na Goričko, med Mač-

Sevnica ob Savi

Ptujska gora

kovci in Hodošem. Za to delo imajo graditelji na voljo blizu 5 milijonov dinarjev.

MARIBOR — Studenci so del Maribora, kjer gradijo vedno več novih stanovanjskih hiš. Težave so pa z vodovodom. Občani so prispevali lani osem milijonov, da so napeljali vodovod v petih ulicah. Letos so želeli, da bi napeljali vodo v nadaljnjih dvanajstih ulicah. Pripravljeni so bili prispevati 38 milijonov dinarjev, občina bi pa morala prispevati le 25 milijonov. Toda občinski možje pravijo, da denarja ni. Studenčani pa trde, da je voda bolj potrebna kakor pa asfalt na cesti. Rajši bi počakali eno leto na asfalt kakor pa na vodo.

MARIBOR — V novem mestnem središču so začeli graditi veleblagovnico trgovskega podjetja Vema. Očitno je, da bo nova zgradba omogočila še večjo izbiro potrošnikom in učinkovito dopolnila videz novega mestnega središča. Čas je, da so se dela končno začela, saj so o tej gradnji razpravljali v Mariboru že vrsto let.

MARIBOR — Na septembrski seji delavskega sveta tovarne za stikalne naprave v Mariboru je njegov predsednik sporočil, da je gospodarsko sodišče po dolgotrajnem prizadevanju vpisalo tovarno kot samostojno podjetje v seznam gospodarskih organizacij. S tem ukrepom je konec združenega podjetja EM Maribor, ki ni imel dovolj razumevanja za potrebe tovarne stikalnih naprav.

MARIBOR — Odbor za graditev mostu pri občinski skupščini v Mariboru je po razpisu izbral iz-

vajavce za graditev novega mostu čez Dravo pri Ruti. Kot najugodnejša ponudnika sta bila izbrana mariborska Metalna in Tehnogradnje, ki sta zahtevala 2 milijona 830 tisoč dinarjev za izvedbo montažnih in gradbenih del. Sredstva za graditev mostu so zagotovljena. Občani lovrenškega območja so prispevali 1,3 milijona din samoprispevka, podjetja pa še 1 milijon, medtem ko je preostala sredstva za gradnjo mostu, ki bo skupaj s cestnimi priključki večljal 4,7 milijonov din, prispevala mariborska občinska skupščina.

MARIBOR — V viteški dvorani pokrajinskega muzeja so odprli razstavo uniforme v zgodovini. Misel o tej razstavi se je porodila že ob razstavi „300 let mode na Slovenskem“, ki jo je isti muzej priredil pred leti. Sedanja razstava zajema obdobje zadnjih 160 let, ko so se oblikovale različne vojaške noše na Slovenskem ali pa so jih sem prinesle tuje armade.

METLIKA — Prostovoljno gasilsko društvo v Metliki je praznovalo stoletnico obstoja. Ob tej obletnici so odprli nov gasilski dom, za katerega so zbrali osemsto tisoč dinarjev. Slovesnosti so se udeležili poleg slovenskih gasilcev tudi gasilci iz Gradišanske, Koroške, Štajerske in sosedne Hrvaške.

MIRNA — Septembra so odprli novo šolo, ki je stala dva in pol milijona novih dinarjev. En milijon so prispevali občani s samoprispevkom. Šola je namenjena osnovnemu pouku in ima osem učilnic, več kabinetov ter telovadnico.

MOZIRJE — Sredi septembra je pričela redno obratovati na Golteh največja, najdaljša in najhitrejša gondolska nihajka v Jugoslaviji. Na vrh lahko pripelje 600 obiskovalcev v eni uri. Ker je ob gornji postaji še gradbišče, si bodo za zdaj obiskovalci lahko ogledali srednjegorski svet, gostinske storitve pa jim bodo na voljo v stari mozirski koči in lepo urejenem bifeju ob spodnji

postaji. Žičnica bo obratovala za sedaj ob sobotah in nedeljah vsako uro od pol sedmih zjutraj do pol osmih zvečer, sicer pa le štirikrat dnevno.

MURSKA SOBOTA — Z novim šolskim letom je uvedla soboška poslovalnica Avtobusnega prometa Maribor prevoz šolarjev, ki obiskujejo osnovne šole v Murski Soboti. Učenci iz okoliških vasi se vozijo brezplačno, stroške plača soboška občinska skupščina. Tudi vozni red krajevnih avtobusov so prilagodili šolskemu urniku.

MURSKA SOBOTA — Sredi Sobotne naglo urejajo novo tržnico, v katero bo vložilo soboško stanovanjsko podjetje nad 1,3 milijone dinarjev. Tu bo poleg stojnic na ploščadi tudi več sodobno urejenih prodajal in obrtnih prostorov, ki jih v pomurskem središču še vedno zelo pogrešajo.

MURSKA SOBOTA — Že je določena trasa za novo asfaltirano cesto na Goričko, ki je domala povsem odrezano od sveta. Gre za odsek ceste Mačkovci—Hodoš, kjer so se med tremi variantami odločili za traso vzdolž železniške proge. Na tako odločitev je vplivalo na prvem mestu skrajšanje te pomembne prometne ceste in pa to, da se bodo graditelji tako izognili vzponom.

NOVO MESTO — V neposredni bližini Novega mesta, ob vznožju gričevnate Trške gore in v bližini Otočca, obnavljajo Stari grad, poslopje, ki ima precejšnjo kulturno-zgodovinsko vrednost in ki je bilo med vojno precej poškodovano. Z obnovitvijo Starega gradu bo dobila dolina Krke še en zanimiv srednjeveški objekt.

ORMOŽ — Sredi septembra so v Ormožu odprli prvi hotel. Z njim upajo privabiti tuje, predvsem lovce, v ta kraj, ki leži ob hrvaško slovenski meji.

OTIŠKI VRH — Gozdno gospodarstvo in Lesno industrijsko podjetje iz Slovenj Gradca bosta tu zgradila tovarno, ki bo letno izdelala nad 50.000 kubičnih metrov

ivernih plošč. Gozdno gospodarstvo samo bo zgradilo veliko skladišče lesa s površino nad 15.000 kvadratnih metrov. Skladišče bodo postavili zraven velike žage, ki so jo zgradili pred leti. — Podjetje za impregnacijo in montažo Imont na Otiškem vrhu pa bo do začetka decembra zgradilo novo proizvodno dvorano. Dela bodo veljala nad milijon dinarjev.

PODVELKA — Dokončali so novo upravno in stanovanjsko poslopje gozdnega obrata. Podobno večje poslopje z garažami in klubskimi prostori pri gozdnem obratu v Sv. Lovrencu pa še grade. Letos bodo za nove poslovne zgradbe v Podvelki in Sv. Lovrencu pri gozdnem gospodarstvu porabili okoli 2 milijona dinarjev.

PORTOROŽ — V začetku septembra je dopotovalo v Portorož okrog 1000 stalnih turistov iz tujine, tako da so bili vsi hoteli stoodstotno zasedeni. Samo podatki, da so v piranski občini v letošnjih prvih sedmih mesecih zabeležili skoraj pol milijona nočitev, a lansko leto v istem obdobju 380.000, pokaže, kako občuten je bil letošnji porast turističnega prometa.

PTUJ — Na seji občinskega odbora so ugotovili, da so v prvem polletju cene v občini porasle. Živiljenjske potrebščine so se dvignile za 9%, obrtne storitve za 10%, stanarine za 16,8%. Osebnih dohodkov so se dvignili sorazmerno manj, v gozdarstvu so celo padli. Kritično je stanje v živinoreji. Lani so rekli, da je živine preveč, danes je je pa premalo in jo morajo uvažati.

PUŠČAVA — Dela pri graditvi Marlesove tovarne montažnih zgradb lepo napredujejo. Gradbeno podjetje Konstruktor je že postavilo temelje in začelo graditi ogrodje nove tovarniške dvorane. Z deli bodo predvidoma končali do konca leta.

RADENCI — Septembra so proslavili v tem kraju stoletnico, odkar so začeli izkoriščati tukajšnje bogate vrelce mineralne vode.

Radenci so postali največji proizvajavec mineralne vode v državi. Letos je bo šlo na trg 120 milijonov litrov.

RAVNE NA KOROŠKEM — V prvem polletju so v železarni prodali za okrog 170 milijonov izdelkov, kar je okrog 40 odstotkov več kot v istem obdobju lani.

SEVNICA — Dokončali so elektrifikacijo železniške zveze med Zidanim mostom in Sevnico. Pripeljal je že prvi električni vlak. V načrtu je, da bodo do konca novembra elektrificirali še nadaljnji odsek do slovensko-hrvaške meje pri Dobovi. Čas vožnje bo s tem občutno skrajšan.

SLOVENJ GRADEC — Pri gozdnem gospodarstvu Slovenj Gradec bodo tudi naslednje leto nadaljevali z graditvijo številnih gozdnih cest, ki omogočajo hitrejšo spravilo lesa s planin in boljše povezavo hribovskih kmetij z nižinskimi predeli. Po predvidenjih bodo naslednje leto zgradili okrog 50 kilometrov takšnih cest.

STRUNJAN — V Strunjanu so slovesno odprli nov hotel Salinera, ki ga je zgradilo združeno podjetje Transturist iz Škofje Loke in hotel „Piran“ iz Pirana. Hotel ima 84 ležišč, od tega 12 v enoposteljnih sobah in 72 v dvoposteljnih sobah, ter prijetno zajtrkovalnico s kuhinjo. Hotel je stal 3.150.000 dinarjev, posojilo pa je odobrila Ljubljanska kred. banka. Da je bil v Strunjanu hotel nujno potreben, dokazuje dejstvo, da je danes že povsem zaseden.

TRBOVLJE — Na Marelo nad Kisorcem so zgradili 755 m dolgo sedežnico. Za graditev so se zavzeli prijatelji zimskega smučanja, ki so pri graditvi pomagali s prostovoljnim delom in so v dveh letih opravili več kot 12.000 delovnih ur. Žičnica ima 11 nosilnih stebrov in prepelje v eni uri 126 oseb.

TRBOVLJE — Upravni odbor Zavsavskih premogovnikov je na redni seji sklenil povišati cene premoga. Od 1. septembra naprej prodaja podjetje premog iz zagor-

skega rudnika za 10 odstotkov, premog iz trboveljskega in hrastniškega pa za 5 odstotkov dražje.

TREBNJE — Mizarska delavnica v Trebnjem, ki zaposluje 30 ljudi, je imela v prvi polovici leta skoraj milijon dinarjev celotnega dohodka, kar je več, kot je znašal celotni dohodek za vse leto 1967. V sodelovanju s podjetjem Slovenijales iz Ljubljane je zaradi solidne izdelave delavnica dobila vrsto zahtevnih naročil za opremo trgovin in gostinskih podjetij. Vodstvo že pripravlja nove načrte za povečanje proizvodnih zmogljivosti in proizvodnje. Že sedaj pa ugotavlja, da se vse manj mladih ljudi odloča za uk v lesni stroki, čeprav ima ta dejavnost še veliko možnosti za razvoj.

TROPOVCI — Tu gradijo vodo- vod. Z deli na vodnjaku so že končali. Denar za graditev so prispevali vaščani sami, dobili pa so tudi posojilo.

VELIKA PLANINA — V predgorju Kamniških planin so odprli posebno kočo za gluhe. Ob tej priložnosti se je zbralo 1500 gluhih iz vse Slovenije. Velika planina je znana po smuških pobočjih in po planšarstvu.

ŽALEC — V Sloveniji so začeli obirati hmelj. Po izjavah strokovnjakov si v Savinjski dolini, ki sodi med najbolj specializirana območja za gojitev te rastline, obetajo dobro letino, ki bo znašala od 13 do 17 metrskih stotov na hektar. Hmelj bo zelo dobre kakovosti. Že skoraj ves pridelek je prodan vnaprej. Približno 90 odstotkov je namenjenega izvozu v zahodnoevropske države.

Svete Višarje

Ljudje pod bičem

Upravitelj Viktor Žalar, učiteljica Silva Miklavc in njen zaročenec Blaž Bregar se skupaj z ostalimi ljudmi v Sloveniji vsak na svoj način prebijajo skozi zadnjo svetovno vojno.

Medtem ko Silva ostane v Ljubljani, pošljejo Italijani Viktorja in Blaža v koncentracijsko taborišče v Gonars.

Blaž je postal na Viktorja ljubosumen zaradi Silve. V taborišču podpiše ovadbo proti Viktorju, ker je ta rekel besedo proti Italijanom.

Domov sporoči, da morajo čimprej vse storiti, da bo iz taborišča izpuščen. Bregarjevi pregovore Silvo, da gre za Blaža prosit colonnella Bissantija. Ta zmedeno Silvo opije in posili, prošnjo pa potrdi.

Silva rodi punčko, ki ji pa čez nekaj mesecev umre.

V marcu je ruska armada že bila v Avstriji in pritiskala proti Dunaju. Kmalu zatem je v Ljubljano pritipala novica, da je Rdeča armada tudi v Prekmurju. Silva je nalašč hranila zadnjo številko „Poročevalca“, da jo je pokazala Jerovšku.

„S tem je vse povedano,“ je rekel mrtvo. „Do zadnjega sem upal, da bodo prišli Amerikanci in Angleži tudi k nam.“

„Ne vem, kakšna naj bi bila razlika,“ je rekla.

„Ne veš, kakšna bi bila razlika?“ je hropnil. Čudno noro je gledal vanjo.

„Menda ne misliš, da nam bodo rdeči prinesli tako svobodo, o kakršni smo sanjali?“

„Kako si čuden!“ je rekla prizadeto. „Svobodo bomo imeli takšno kakršno si bomo izbrali. Ko bi vse mimo in se bomo oddahnili, se bodo razmere pričele urejati. Saj rdeči niso v večini. Beri vendar naprej, partizani ponujajo roko v spravo vsem, ki pošteno mislijo.“

„Saj ne verjameš vsega,“ je rekel togo. „Nemci streljajo talce, kakor so jih streljali, beli drže postojanke, kakor so jih držali. Nihče ne misli na spravo, ker ni mogoča. Za vsem tem klanjem je mnogo več kakor samo svoboda.“

„To imaš od tega, ker bereš vsevprek, Andrej,“ je rekla mrzlo. Zdel se ji je otročji, plašen in prav zavoljo njegove nemoči je v njej nenadoma zrasla upornost.

„Pomisli, Andrej, koliko ljudi se bo spet lahko vrnilo domov! Zvečer bomo lahko spet legali spat brez skrbi, brez trepeta. In kako sladko bo spet začeti delo tam, kjer smo ga pustili!“

Govorila je s prepričanjem in s čudnim zanosom.

Toda Jerovšek je mrtvo buljil vanjo.

„Mislim na to, Silva, in lahko rečem, da sem vsa ta leta mislil na to. Odprla se bodo taborišča in ljudje se bodo vračali. Toda mislim še na nekaj: koliko ljudi bo odhajalo, kakor so odhajali nekoč. Kolo se bo pričelo vrteti v drugo smer in pod kolesom se bodo trla nova življenja. Druga kakor nekoč, toda trla se bodo. Bojim se, da bo tekla nova kri, da bodo zrasli novi koli in bodo k njim privezani spet ljudje. Vse bo, kakor je bilo, le jok bo prišel v druga usta in solze v druge oči.“

„Ne govoriva več o tem!“ je rekla plašno. „Dobro veš, da nikoli nisem zagovarjala krivice, toda večno ne more ostati, kakor je bilo sedaj. Glej, Viktor bi se vrnil in ... in ...“ Grizla je ustnice in oči so ji postajale vodeno svetle.

„Upam, da se bo vrnil,“ je rekel tiho. Potem si nista imela ničesar več povedati.

*

Prvi majski dnevi, ko je sonce sladko ležalo v modrini jasnega neba, so prinesli konec. Ljubljana je govorila o slovenski vladi, v časopisju je bila slika kralja Petra, na zidove so lepili pozive in razglase, toda zbežnost v mestu je bila tolikšna, da je vsakdo čutil, da je nekaj narobe.

Zdaj pa zdaj so z gradu bruhnili topovi in nihče ni vedel, kam streljajo. Nato je prišlo nekaj, kar Silva ni mogla dojeti: prihajali so visoko naloženi vozovi, dolge procesije, škripali po tlaku, zavijali na Resljevo cesto in po njej nenehoma tekli proti kolodvoru. Na vozovih so sedeli otroci in stari ljudje, mladi so stopali ob vozovih in za vozmi, priganjali živali, se razburjali nad tistimi, ki so vozili spređaj, in s čudnim prezirom sekali po meščanih, ki so stali ob cesti. Med množico so švigali domobranci, urejali promet in odrivali zijala, če so bila v napoto.

Jerovšek je bil ves dan na cesti in prihajal k Silvi samo zvečer. Bil je bled, prepaden in metal je novice iz sebe s tako hlastnostjo, da mu je komaj sledila.

„Skoraj sami kmečki ljudje so in zdaj so pričele prihajati domobranske edinice. Od Vrhnike gredo menda četniki, ljudje odhajajo v tisočih. Nemci so izpraznili bolnice in odpeljali vse svoje ranjence, pravtako beli. Ljudje so pritisnili na kolodvor, toda ni vlakov. Zdaj so se vozovi in ljudje obrnili proti Št. Vidu.“

„Toda kam odhajajo, Andrej?“ je rekla plašno.
„Odhajajo pač,“ je rekel mrko. „Domobranci in ljudje, ki so bili proti partizanom — reka ljudi.“
„Toda nekam vendar gredo!“ je kriknila.
„Proti Ljubelju in čezenj na Koroško. Govoril sem z nekaterimi.“
„Počemu vendar?“

„Beli pač odhajajo,“ je rekel jedko. „Verjetno bi bil med njimi tudi Stržinar, če bi še živel.“
„Saj je vendar konec, Andrej. Vse je mimo.“

Bila je blizu joka.

„Prepričani so, da se bo najhujše šele začelo. Govoril sem s staro materjo in jo vprašal, kakor si me vprašala ti: „Počemu greste?“ Imela je s seboj pet majhnih otrok, ki so izgubljeni sedeli na vozu. Pokazala mi jih je s prstom: „To so mi pustili sinovi — otroke in svoje žene.“ Vprašal sem jo, kje so sinovi. „Pod zemljo,“ je rekla. „Ste morda rdeči, da ne umete?“ Mislim, da je videla mnogo več gorjā kakor jaz in ti. Midva sva samo brala in s podeželja malo veva.“

„Manjka jim nekoga, ki bi jim dopovedal, da se nimajo ničesar bati,“ je rekla. „Le kaj bi se jim moglo zgoditi zdaj, ko je vse končano?“

„Še ni dolgo, ko si se konca sama bala, Silva,“ je rekel.

„Mislim, da se bodo Nemci v zadnjem hipu maščevali. Toda mirno se umikajo in beli prav tako. Navadni ljudje bi morali ostati.“

„Ne vem,“ je rekel tiho. „Morda bodo pametneje napravili kakor jaz in ti. Sicer se tebi ni treba bati, imela si zveze z njimi, dajala si svoj prispevek zaupniku, jaz se za tisto nikoli nisem mogel odločiti. Pri službi mi tega ne bodo šтели v dobro.“

V meglenem, zgodnjem jutru devetega maja so partizani zasedli Ljubljano. Brez strela. Na čelu velikega sprevoda se je zvijala velika rdeča zastava s kladivom in srpom.

Silva je gledala skoz okno. Kakor na ukaz so rasle zastave z vseh hiš. Pri Pavčevki sta viseli obe: rdeča s srpom in kladivom in narodna z veliko rdečo zvezdo. Nekje pred magistratom je moral stati zvočnik in divje šumenje koračnic se je razlivalo po Starem trgu. Vpitje množic se je sunkovito zadiralo v jutranje nebo.

„Živela svoboda, živel Tito, živila KP!“

Kakor grom od daleč so bučali glasovi.

„Smrt izdajavcem!“

Vreščeča množica je povzela geslo in razdivjani valovi neznanskega vpitja so butali na vse kraje.

Zaprla je okno in se umaknila nazaj.

In ko je stala sredi sobe ter prisluškovala rjoventju že čisto zariplih glasov, se je nehote pričela umikati še globlje. Imela je občutek, da po cesti tulijo živali, ki jih nekdo po načrtu spušča iz velike kletke.

Del človeškega plazju je drvel zdaj po Starem trgu. Natančno je slišala topotanje nog in množica ženskih glasov je brez prestanka skandirala:

„Ti-to, Ti-to, Ti-to!“

Rdeča zastava na oknu Pavčevkinega stanovanja

je rdečila tudi njeno okno. S čudnim, gnusnim občutjem je odšla v kuhinjo.

Zvečer je prišel Jerovšek. Nekaj porogljivega je bilo v njegovem obrazu.

„Veš, kaj mi je prišlo na misel, ko sem gledal to divjanje? Taki so morali biti jakobinci v francoski revoluciji. Kamor si pogledal, si videl samo rdeče zvezde, srpe ali kladiva. Kakor sem slišal, so prve nasprotnike že zaprli. Začeli so torej hitro.“

„Prepričana sem, Andrej, da se bo vse to hitro uneslo,“ je rekla plašno.

„Dvomim,“ je rekel jedko. „Gledal sem plakate, ki so jih nosili. Zdiijo se mi značilni za prvi dan masovnega vpitja: „Smrt izdajavcem! Pred ljudska sodišča z belogardistično sodrgo! Zahtevamo vrv za morivce!“

Čutila je njegovo zbadanje.

„Mislim, da vsak zmagovavec v prvem hipu pretirava, Andrej,“ je rekla tiho.

„Vem,“ je rekel. „Toda pomisli na podeželje! Prepričan sem, da bo v teh dneh za vselej zginilo mnogo ljudi. Nikoli nihče ne bo zvedel zanje. Zginili bodo sredi noči in ta množica jih bo požrla. Išči med njo morivca, če ga moreš. Tudi ga nihče ne bo iskal. Zdi se mi in bojim se, da se ne motim: vodstvo je zaprlo oči in ušesa in jih bo odprlo tedaj, ko bodo vodniki protirevolucionarjev pod zemljo.“

„Protirevolucionarjev?“ je siknila. „Ti pretiravaš v drugo smer! Vodniki belih so bili vendar izdajavci! Ne rečem, da so bili vsi beli osebno krivi, toda to je bil boj brata proti bratu. Padli so jim za hrbet, gonili so jih iz kraja v kraj in nazadnje,“ sunila je glavo kvišku, „tudi oni so v nočeh odpeljavali in ubijali.“

Čudno pomilovalno je strmel vanjo.

„Prepričan sem, da tudi,“ je rekel mirno. „To ni bila vojna, bila je revolucija. Šlo je za tisto, kar se je danes pokazalo: za rdečo zvezdo, za srp in kladivo! Beli so se borili proti temu, ne proti svobodi. Nekateri so pretiravali, ker so posnemali rdeče v taktiki. Prvi, ki so padli na cestah in po vaseh pred hišami, so bili beli. Pričeli so vračati zob za zob in glavo za glavo. Rdeči belega, beli rdečega. Toda za vso krvjo je bilo vse kaj drugega kakor svoboda. Svoboda je bila samo maska, ki je imela dva obraza. Danes so jo obrnili na pravo stran.“

Skoraj sovražila ga je v tem hipu, in kakor da je to vedel, je vstal od mize in odšel k oknu. Gledal je čez hodnik na dvorišče in s prstom vlekel po okenskem okviru.

„In kakšen je ta obraz?“ je rekla strupeno.

Počasi se je obračal, kakor da ne želi povedati, kar misli. Naslonjen na okensko polico, v obraz bel kakor kreda, je izdaval:

„Rdeč — rdeč kakor kri. Vsaj eno zdaj razumem... vem, zakaj so ljudje odhajali.“

Ko je šel nazaj proti mizi, se je na sredi poti ustavil, toda se ni obrnil.

„Za danes je bolje, da odidem, Silva. Oprosti!“

Glas se mu je tresel in odšel je tako naglo, da ni mogel slišati njenega jecjanja, ki je prosilo za odpuščanje.

Klopotec —
klepetavi
junak
naših
vinskih
goric.

Pride konec vojne in komunizem pokaže vso svojo surovost. Ljudska sodišča naglo poslujejo. Z drugimi učitelji se prijavi spet za službo tudi Silva. Določijo ji njeno staro službeno mesto — Podbrezje.

Za silo pospravi tudi nekdanje Viktorjevo stanovanje. Čaka ga v upu in strahu. Viktor se res vrne. Po zaslišanju ugođe prošnji, da gre spet tja, od koder so ga Nemci pregnali, torej v Podbrezje; Silvi namenoma ne sporoči svojega prihoda.

SAMO za hip je postala na vrtu brega, toliko, da je z očmi sledila blesteči železniški progi, ki se je vlekla proti Tržiču. Bilo je soparno popoldne, mre-nasto nebo se je ob gorah jekleno svetilo. Vse je kazalo na dež.

Bil je to njen prvi izprehod proti Dupljam, kamor sta nekoč šla z Žalarjem. Odlašala je z njim do zadnjega. Vsak dan sproti si je sicer dopovedovala, da mora vendar najti moč iti mimo kraja, kjer je počivala v listju, toda vselej se je zbala misli, da bi spet zagledala Viktorja, kako sloni ob drevesu in gleda nekam mimo nje v breg.

„Nisem truden — dovolj mi je, da poslušam pesem murnov.“

Vsake njegove besede se je spomnila na poti. Pričakovala je, da bo steza čisto drugačna, da zelene katedrale bukovega zelenja ne bo niti našla. Toda kakor brž je stopila na ravnico, se ji je zdelo, da je ves kraj otrpnil takrat, ko je bila zadnjič tukaj, in da je ostal neizpremenjen od tega hipa. Celo veliki ograbki listja so bili še tu.

Solze so ji visele na trepalnicah, ko se je vračala. Ko je preko Kuharjeve brvi prišla v Črepinjek, je iz tržiškega kota že godrnjal prvi grom. Vedela je, da bo morala hiteti, če hoče pred dežjem še priti

domov. Zavoljo tega ni šla čez vas, kakor je namerjala, temveč je takoj za Obramom zavila na poljsko stezo, šla za Ožbovcem in pri Amerikancu stopila na odprto polje. Pričela je teči, zakaj bliski v tržiškem kotlu so postajali gostejši in se od časa do časa potegnili prav do zemlje. Sonce je že zašlo in trepetavi ostanki njegove svetlobe so še poglobili črnjavo oblakov, ki so se bližali. Pri Pavlinovem znamenju so padle prve kaplje in se sploščile v prahu. Z vso silo je tekla ob ograji, planila na šolsko dvorišče in bežala proti stopnicam.

Tedaj je prišel njegov glas. Slišala ga je v slepečem blisku, ki je udaril nekam v Gobovce, v škreb-ljanju dežja, ki se je ulil po strehi.

„Silva!“

Nato ga je zagledala, ko je stopil iz ute. Stal je na vrhnji stopnici sredi blestečega šibja dežja, bičajočega široke liste divje trte, ki je obraščala uto.

Samo tekla je še, slišala, da kriči njegovo ime, in nato čutila, da jo nese navzgor po lesenih zveržeh-nih stopnicah.

„Komaj deset minut sem tukaj, Silva. Morda bi ti moral prej pisati, toda za gotovo nisem niti vedel, da si tukaj. V Ljubljani nisem nikogar našel. Iskal sem te na stanovanju, tudi Jerovška sem iskal, toda vse, kar sem mogel zvedeti, je bilo samo to, da si nastavljena v Podbrezje.“

Njeni prsti so tipali po njegovem obrazu in ne-nadoma se ji je razvezal divji jok.

„Moj Bog, vrnil si se; moj Bog, vrnil si se!“

„Vrnil sem se,“ je rekel ganjen. „Nikar ne jokaj!“

Še vedno je stala tesno ob njem in rinila z glavo v njegovo ramo. S strašno silo je lil dež na skodlasto streho, pršeči curki so ograjali uto od sveta.

„Tako dolgo se nisi vrnil,“ je jecnila.

„Bil sem bolan in nisem mogel iti na tako dolgo pot takoj spočetka. V Ljubljani sem bil skoraj ves teden, mislil sem ti kako sporočiti, toda v tistih prvih dneh sem bil nekam zmeden. Vse mi je bilo novo, toliko sprememb, dobrih in slabih, in niti nisem bil prepričan, če bi sporočilo prav naslovil. Oprosti, če povem naravnost — v tisti zmedenosti nisem želel srečati še koga poleg tebe. Prosim te, razumi me prav, saj ga ne sovražim, toda bal sem se.“

Ni izrekel njegovega imena, toda vedela je, da misli na Bregarja.

„Mislil si pač, da sem morda že poročena,“ je dihnila. Zdaj je sedla na klop.

„Da, to sem mislil,“ je rekel.

„Blaž je že nekaj časa poročen, Viktor. Midva sva se razšla, ko se je vrnil. Dejansko že malo prej.“

„Vedno sem se bal, da bi težko živel z njim. Bila sta si tako različna v značaju. On je želel samo ži-veti — dobro živeti. Tudi na račun drugih, če ni šlo drugače.“

„Vem to,“ je rekla. „Jaz pač vem.“

Naglo je pogledala proti vходу in vstala.

„Ne dežuje več s tako ihto, lahko bi pritekla do šole. Lačen moraš biti.“

Ko je stala spet poleg njega in vihala ovratnik bluže, je tiho dodala:

„Ko si bil v Ljubljani, ali si uredil kaj zavoljo nastavitve? Prednost imaš za staro mesto pred drugimi. Vem, da je podbreški rajonski odbor napravil zate posebno prošnjo.“

Udaril je po suknjiču, ki ga je držal v rokah.

„Draga moja, dekret imam že v žepu.“

„Kam so te nastavili?“ je hlastnila.

Zdaj se je zasmeljal, in ko jo je ogrnil s svojim suknjičem, da bi ji tanke bluze dež čisto ne premočil, je veselo rekel:

„Ti si kmet, so mi rekli na tisti komisiji. Pojdi tja, kamor spadaš, in so me poslali...“

Nalašč je obstal z besedo in gledal v njene bogate lase. Gledala je v tla in v velikem suknjiču se mu je zdela kakor otrok.

„Nikar me ne muči!“ je rekla tiho.

„Se še spomniš, kako sem ti nekoč govoril o kmetih. Ljudje iz dobre, dišeče prsti, ki je vsa pretkana s koreninicami.“

Sklonil se je in ji z dlanjo dvignil obraz.

„Poslali so me v Podbrezje, Silva.“

Gledala je vanj in velike solze so ji spet stale na licih.

„Tako zelo sem srečna, Viktor,“ je dihnila.

„Se vedno si velik otrok,“ je rekel. Nato je stisnil glavo med ramena, vzel njeno roko v svojo, in ko sta za hip postala na zgornji stopnici, sta planila v dež in stekla proti šoli.

Bilo je prijetno spet v hiši v družbi dobrega človeka, poslušati šumenje vode in gledati ogenj za železnimi vratci štedilnika. Sedel je na stolu in gledal v njeno gibkost, v njeno srečno premikanje od štedilnika do mize.

„Tudi tvoj stari prijatelj župnik se je vrnil. Bila sem pri njem in prvo, kar mi je pokazal, je bil šah. Niti malo ni dvomil, da bi se ti ne vrnil.“

„Misliš, da bi bilo prepozno, če bi ga po večerji obiskala?“ je rekel veselo.

„Prepričana sem, da bo zelo srečen,“ je rekla.

Vstal je in stopil k oknu. Še vedno je rosil dež, toda zdaj že prijetno in tiho.

„Kadar je deževalo na barake, sem vedno mislil, kako je s teboj,“ je rekel zamišljeno. „V mirnem, lepem dežju je neznanska sila, deževne niti povezujejo misli. Mislil sem nate, na Bregarja in na vse tiste, ki sem bil z njimi v Gonarsu. Bog ve, kako je z njimi?“

„Vem samo za Stržinarja, ki mi je prinesel tvoje pismo,“ je rekla krhko. „Padel je. Mrtvega so menda zelo zmaličili, sem brala.“

Ni se obrnil, toda videla je, da se je s čelom naslonil na šipo.

„Padel je pri belih, kajne?“ je rekel čudno raztrgano.

„Da,“ je rekla. „Ko mi je prinesel tvoje pismo, je bil že v uniformi vaškega stražarja. Toda zdel se mi je dober človek, Viktor. Veš, tudi na beli strani je bilo mnogo dobrih ljudi.“

„Vem,“ je rekel. „Bil je najboljši človek v gonarski baraki. Imel je prepričanje, ki mu ga niso omarjale niti nevarnosti. Spoštoval sem ga in ga spoštu-

jem tudi zdaj. Če je nekdo pripravljen za svoje prepričanje umreti, je v njem mnogo Kačurja.“

Stala je pri štedilniku in mu gledala v hrbet.

„Ko mi je prinesel tvoje zadnje pismo, mi je povedal, kako te je Blaž izdal,“ je rekla počasi.

Naglo se je zasukal in rdečica mu je preplavila obraz.

„Zabičal sem mu bil, da ti tega ne sme povedati. Zavoljo tega sta se z Bregarjem razšla?“

„Ne samo zavoljo tega,“ je rekla krhko. „Povedala sem ti, da sva si bila že daleč vsaksebi, še preden se je vrnil.“

Spet ji je šlo na jok.

„Oprosti, Silva! Pustiva preteklost! Mnogo umazanega leži v njej.“

„Da,“ je dihnila. „V preteklosti in v ljudeh, toda vendar je tudi preteklost del sedanjosti. Ni je mogoče povsem odriniti.“

„Morda imaš prav,“ je rekel vdano. „A počasi jo bo le treba pozabiti.“

Takoj po večerji sta odšla v njegovo stanovanje, toda že na sredi stopnic je ugasnila luč.

„In zdaj?“ se je zasmeljal.

„Moram pač nazaj po petrolejko, ki mi jo je podaril župnik. Zdaj smo mnogokrat brez luči.“

Vračala sta se v zlatorumenem krogu revne petrolejke.

„Tvoje stvari, ki si jih hranil pri meni, sem spravila v kabinet. Od pohištva, ki si ga nekoč imel, ni skoraj nič ostalo. Velika pisalna miza. Tvoj naslednik je pustil še naslonjač z raztrgano prevleko, ki je tudi v kabinetu. Toda na podstrešju je ostala še zločljiva postelja. Mislim, da bi bila dobra za prvo silo.“

„Imenitno,“ je rekel. „Prinesem jo dol in nocoj bom lahko že spal v svojem svetišču.“

Ko sta s posteljo s podstrešja prišla v staro Žalrarjevo stanovanje, je Viktor nenadoma utihnil.

Stari grad
se
ogleduje
v vodi.

Silva s petrolejko je stopala pred njim in natančno slišala, kako počasi in globoko je vlekel sapo skož nos. Vedela je, da ga je vrnitev domov prevzela. Niti vprašala ga ni, kam želi posteljo postaviti, odprla je vrata v kabinet in postavila luč na pisalno mizo. Za ozko posteljo je bilo ob steni dovolj prostora. Stopila je ob stran in pustila, da je šel Viktor mimo nje.

„Samo malo sem skušala urediti,“ je rekla tiho.

Šel je za pisalno mizo in videla je, kako so mu oči obstale na slikah. Ni mu mogla videti v obraz, zakaj brada se mu je skoraj dotikala prsi in medla luč mu je zlatila samo lase. Nato je stegnil roko in brez besede s prsti spolzel preko Marijine slike. Jok se ji je nabiral v grlu, toda ni hotela jokati. Ko je Marijino sliko brez besede postavil nazaj, je segel po vihariku.

„Hvala, Silva,“ je slovknil. „Najlepša hvala. Vrnila si svetišču stari obraz, ki sem ga vsa leta imel pred očmi.“

„Vse tvoje zapiske sem vrnila nazaj v predal,“ je dihnila. „Obleko in perilo pa imam še vedno v svojih omarah. Tu bi se preveč prašilo.“

Prijel je za petrolejko in jo dvignil.

„Ali misliš, da se je dež že ustavil?“

„Lahko odprem okno, če hočeš,“ je rekla.

„Le odpri ga!“

Svež, moker in vonjiv zrak je zavalovil v kabinet. V lahmem vetriču je bilo slišati padanje kapelj z mokrega drevja. Bilo je, kakor da trave čisto lahko zvonijo.

Imel je zaprte oči in trepalnice čisto rosne. Toda glas se mu ni tresel, ko je rekel:

„Silva, nekaj čudovitga je biti spet doma.“

Samo gledala ga je in nič mu ni mogla reči. Šele ko sta šla spet po stopnicah navzdol, mu je omenila zavoljo rjuh. Ko se bosta vrnila od župnika, mu bo dala dve od svojih.

Zamudila sta se pri župniku dlje, kakor sta mislila. Bil je ves iz sebe, neprestano tolkel z roko po Žalarjevi rami, v krogu obšel sobo pa bil že spet pri naslonjaču, kjer je sedel Žalar.

Kozolec kaže rebra v gorenjski prostor.

„Gospod Žalar, — pardon, tovariš Žalar — počutim se kakor starček Simeon, ki je videl svoje odrešenje. Povedal sem gospodični Silvji, da se boste vrnili; kajne, gospodična? Vsak dan sem molil za vas in v mislih hodil na obisk k rajni Mariji. Trdno sem prosil, da bi se vrnil žilavi notar — slišite, gospodična, kako je bilo že ime tistemu brabant-skemu notarju?“

„Rozarij van Heijste, gospod župnik.“

„In se je vrnil. Malo suh sicer, resen, malo bolj siv pri ušesih — toda, gospodična, kaj mu ne pristaja to srebro?“

Zardela je in samo prikimala.

„Slišal sem, da se je tudi šah vrnil,“ je rekel Žalar v smehu.

„Vrnil, vrnil!“ je vzkliknil župnik. Talar mu je opletal okrog nog, ko je motovilil proti omari.

„Evo ga, gospod Žalar!“

Držal je vrečico kvišku in rožljajal s figurami.

„Partijico ob svidenju?“ je rekel Žalar.

„Če se gospodični ne bo zdelo za malo“ se je nasmešnil župnik.

„Le zaigrajta!“ je rekla veselo.

Zaigrala sta dve. Prvo je zgubil župnik že po dvajsetih potezah, pri drugi se je držal za spoznanje dlje.

„Prav nemško oster se je vrnil, gospodična,“ je rekel župnik, ko je po drugi izgubi prevrnil svojega kralja. Žalar je pospravil figure nazaj v vrečico in župnik je zgrnil šahovnico.

Nato so govorili skoraj do desete ure. Župnik se je zresnil, toda svojega mnenja o novem položaju ni vsiljeval.

„Morali si boste novo življenje sami ogledati. Prišlo je sicer nekaj dobrih stvari, toda mene je vendarle razočaralo. Duhovnost v tem življenju nima cene, obračunavanje z nasprotniki je barbarško, k sreči imamo na našem rajonskem odboru pametne ljudi. Ne izvrše vsega, kar je ukazano. Tako na našem pokopališču niso oskrunili groba nemškega vojaka, kakor so to naredili drugod. Zlasti blizu mest. V Kranju, recimo, so vse nemške grobove zravnali z zemljo, izruvali križe in jih razdrli za kurivo. Cerkev je protestirala, s prižnic smo brali skupno pismo škofov proti takemu obnašanju, toda Cerkev je zdaj brez moči. Gojenje sovraštva je vedno prvi znak, da je komunizem na pohodu. Pričakovano sem, da bo po divjanju prišlo pozabljenje, da se bo pokazala ljubezen, toda vse kaže da smo še daleč od tega. Po časopisih so le dolge strani o razpravah in sodiščih. ustvarjajo se neki kolektivi, pleni se premoženje bogatejšim slojem, tudi cerkveno imovino so tako pristrigili, da je skoraj ni nič ostalo. Kakor slišim, bomo tudi verouk smeli učiti samo v cerkvi. V šoli se ne bomo torej več videvali.“

„Mislim, da se bo sčasoma vse uneslo, je rekel mirno Žalar. „Po krivičnem trpljenju je človek vedno rad zloben in divji. Toda zemlja ga bo spet potegnila nazaj in tudi največji divjaki bodo čez eno leto mirno hodili po razorih, sejali, precejali vreme in se veselili klasja. Kakor nekoč. Človek je prišel samo iz ravnotežja.“

Župnik je nabral ustnice v čudno šobo.

„Če bo tako, bo zelo lepo, gospod Žalar.“

Bilo je že enajsto, ko je Silva legla. Pridrževala je sapo. Spet so bili koraki nad njo kakor nekoč. Hodili so po praznih prostorih, se ustavljali in spet pričenjali svojo pot. Ko jih ni več slišala, je vedela da je Žalar ostal v svojem svetišču. Bil je pri njej, pri deklici s kitami, ki mu jo je sama postavila na pisalno mizo.

Skušala se je prepričati, da je srečna. Ko je z njeno petrolejko v rokah odhajal po stopnicah, je gledala za njim, dokler se ni obrnil in rekel:

„Morda ima župnik v marsičem prav, Silva. Toda čas vsako sovraštvo odmika in ravna sodbe. Mislim, da smo preveč govorili samo o temi. Jutri bo verjetno sonce, in če ti bo prav, pojdeva na sprehod v Črepinjek.“

Trdo je tiščala rjuho v rokah. Gornje okno je bilo odprto in s Pavlinovega vrta je prihajalo skozenj cvrčanje murnov.

Dovolj mi je muzika murnov, je rekel nekoč. Morda mu je res, je pomislila s trpkostjo. Čist je in jo razume.

Pozno je zaspala in šele v sanjah je storila, kar je želela storiti že zvečer, ko sta se vračala od župnika: pritisnila je ustnice k srebrnim lasem ob njegovemu ušesu.

V PRVEM tednu je Silva napravila iz konca starega rožnatega blaga nekako prevleko za razcapani naslonjač v Žalarjevem kabinetu. Kosi pohištva so prihajali počasi, največ iz Kranja, iz skladišča, kjer je bila zaplenjena oprava nemških uradnikov. Tako se je Žalarjevo stanovanje polnilo in dobivalo novo, čeprav neenotno obličje, zakaj kosi so bili iz različnega lesa in različnih slogov.

„Prav kakor jaz po teh letih,“ se je smejal Žalar, ko mu je to omenila. „Nekaj hočem in menda sam ne vem kaj. Srečen sem, da sem vse to preživel in se vrnil, in vendar se mi zdi, da je nekaj drugače. Niti bi ne vedel natančno povedati, kaj je tisto, toda spremembo vendarle čutim.“

„Vsi smo se spremenili, vsak na svoj način,“ je rekla tiho.

„Menda res,“ je rekel.

Bil je čas ajdovega cvetja in žužnjanja čebel, ko je Silva neko soboto zvečer po večerji našla toliko moči, da je povabila Žalarja v svojo spalnico, kjer je v knjižni omari imela še preostanek njegovih knjig. Ni ji šlo samo za to, da bi mu vrnila, kar je bilo še njegovega. Hotela je, da se prvič sreča z njenim otrokom.

„Nekaj knjig sem takrat odprodala, kakor si mi pisal, nekaj jih je vendarle ostalo. Ti boš boljše vedel, katere so tvoje, pomešane so nareč med mojimi.“

Rahlo je trepetala, ko je odprla vrata.

„Lepo si si uredila,“ je rekel, ko je vstopil. Vide-la je, da je z očmi obstal na sliki, ki jo je imela obešeno pri postelji.

„Tu so knjige, Viktor,“ je rekla krhko. Poklek-

Drevesa ob vodi so zasanjala.

nila je na eno koleno h knjižni omari in pritegnila sapo. Žalar je še vedno stal, nato ga je slišala, da se je zasmel. Ni se hotela dvigniti. Žalar je stopil naprej in videla ga je, da se je sklonil čez posteljo.

„To si ti, ko si bila majhna, kajne?“ je rekel prisrčno. „Bogme, kako lep otrok si bila!“

„Saj nisem jaz, Viktor,“ je rekla hlastno. „To je Marija ... otrok moje nekdanje prijateljice.“

„Vendar ti je tako podobna, da bi smel reči, da si ti. Kako lep otrok!“

„Ni več živa, umrla je, ko ni bila stara niti eno leto. Tudi mati je umrla. Žalostna vojna zgodba. Daj, Viktor, pogledjva zdaj po knjigah!“

Ni si upala pogledati kvišku.

Vendar je še stal in strmел v sliko.

„Kar ne morem verjeti, da nisi res ti.“

„Tako lep otrok jaz nisem nikoli bila,“ je rekla trdo. Šele zdaj je stopil od postelje in pokleknil poleg nje.

„Jaz pa mislim, da si bila,“ je rekel smehljaje. Toda ko jo je pogledal, se je takoj zresnil in obletel z očmi hrbte knjig. Bila je videti užaljena.

„Kaj torej misliš, da je še mojega?“ je rekel topo.

„Za to vem in za to tudi,“ je rekla tiho in vzela knjigi s police. Nato jih je pričel jemati tudi on. Ni jih bilo veliko, največ še tistih, kar jih je kupil že po begu v Ljubljano.

Ko je zaprla vrata, jih je hotela vzeti na roke, toda ni ji pustil.

„Ti mi jih samo nakladaj v naročje, zlahka jih odnesem sam,“ je rekel. Brez besede ga je ubogala. Težko obložen je odhajal, in ko je zaprla vrata za seboj, se je oddahnila. Čutila je, da bi dolgo ne vzdržala več.

Hodila je pred njim, mu odprla vrata na hodnik, le po stopnicah sta hodila vstric. Na vrhu je skočila predenj, da je odprla vrata v njegovo stanovanje.

(Dalje prihodnjič)

HALLEIN — Družino Recek je avgusta razveselila hčerkica, ki je pri krstu dobila ime Anica. Očetu Jožefu in materi Anici želimo, da bi jima bila vedno v veselje.

SCHWARZACH in **PONGAU** — Gdč. Mariji Petek, ki dela v bolnišnici, je doma avto povozil očeta. Poškodbe so bile tako hude, da je oče umrl. Ob težki izgubi ji izrekamo sožalje.

Anglija

ROCHDALE — 18. avgusta je v splošni bolnici v Rochdale *umrl* 69-letni g. Feliks Juš. Teden dni prej ga je v lastni hiši zadela delna kap. Prepeljali so ga v bolnico, a je tam po enotedenskem trpljenju umrl.

Pogreb je bil 23. avgusta dopoldan. Najprej je bila pogrebna maša v cerkvi sv. Patricija, katere se je udeležilo lepo število rojakov, Srbov in domačinov. Nato je bil pogreb na mestno pokopališče, kjer čaka z drugimi vred vstajenja.

Pokojni je bil iz Maribora. Kru-
ta usoda je oba, njega in ženo,
pognala v tujino. V Angliji sta si
ustvarila prijeten domek. Pokoj-
nik je bil že štiri leta v pokojju.
Zapušča 69-letno vdovo go. Bar-
baro, kateri izrekamo globoko so-
žalje. Pokojnemu Feliksu pa že-
limo blagi pokoj v tuji zemlji.

Vsem, ki so se udeležili pogreba, posebno sestram palotinkam, ki so gospo tolažile v najtežjih urah, vsem, ki so darovali vence in cvetje ali za maše, Bog plačaj!

Po litanijah smo se zbrali ob robu gozda, kjer smo se prijetno zabavali. G. Zver in njegova žena sta nam na različnih peklah zrezke, dekleta iz Schwarzača so skrbela, da nismo bili žejni. Kdor ni bil zadovoljen z zrezki, je lahko dobil klobase. Nekateri so pa hoteli peči zrezke sami in so to ob velikem ognju lahko tudi storili. Da je bilo razpoloženje še boljše, sta poskrbela fanta, ki sta vlekla harmoniki, in še eden, ki je igral na kitaro. Vmes smo peli naše narodne pesmi.

Kar težko se je bilo ločiti, ko je prišla ura odhoda. Nekateri so morali iti na vlak, Linčani so se pa odpeljali s posebnim avtobusom domov. Zadnjim se kar ni dalo oditi. Vsem, zlasti g. župniku Babniku, g. ing. Avseniku in gđc. Jančičevi se lepo zahvalujmo, da so nam pripravili to prijetno romanje in srečanje v Schleedorfu.

SALZBURG — Septembra sta odšla v Avstralijo g. Jože Oblak in njegova žena ga. Milka, roj. Freljih. Obema želimo srečno pot in prijetno bivanje v Avstraliji. Oba sta redno obiskovala slovensko božjo službo v Salzburgu.

DUNAJ

P. Jožef Podgornik — petdesetletnik

16. oktobra bo p. Jožef srečal Abrahama. Rodil se je v Vrtovinu, v prelepi Vipavski dolini, nad katero čuva Trnovski gozd. Ze kot mlad fant je bil energičen in praktičen. Desetleten si je sam napravil kovačijo in koval vse, kar se na kmetiji rabi pri delu.

Pri šestnajstih letih je zapustil dom in šel k jezuitom. Modroslovje je študiral v Gallarate pri Milanu. Nato je bil poslan kot magister v ruski zavod sv. Jurija v Meudonu pri Parizu. Z veselostjo in odprtostjo je hitro pridobil rusko mladino. Po dveh letih je šel študirat bogoslovje na Gregorijano v Rim.

Po nasvetu pok. p. Prešerna se je odločil za delo med Rusi. 12. aprila 1952 je bil posvečen v Ruskem zavodu v Rimu za duhovnika. Po posvečenju je bil več let ekonom in namestnik predstojnika Ruskega zavoda v Rimu. Dena roka pri tem mu je bil rodni brat in jezuitski brat Karel. Ven-

Avstrija

SALZBURŠKA

Prva nedelja v septembru je bila sončna, kakor nalašč za romanje. Slovenci iz Gornje Avstrije in Salzburške smo ta dan poromali k brezjanski Mariji v Schleedorf. Okrog 140 se nas je zbralo v mali vasi nad Matsee. Ob enajstih smo odšli od župnišča v procesiji proti cerkvi, pojoč Marijine pesmi. V cerkvi nas

Reckovi
v Halleinu
se vesele
hčerke
Anice.

P. Jožef Podgornik DJ

dar si je p. Jožef želel več stika z dušami in tako je bil poslan na Dunaj, kjer imajo jezuiti velik zavod v univerzitetni četrti. Tam vrši posle ekonoma, obenem je pa dušni pastir za Ruse.

P. Jožef ni pozabil, da je slovenskega rodu. Njegova ljubezen do naroda ga žene, da se zanima tudi za svoje rojake v Avstriji. Že dolga leta hodi enkrat na mesec maševat slovenskim vernikom v Linz, za kar so mu ti zelo hvaležni. Vsako leto organizira letovanje ruskih otrok na Kališču na Koroškem. S seboj vzame tudi slovenske otroke, da se naužijejo dobrega zraka. Letos jih je bilo na letovanju kar 16.

Kljub temu, da je p. Jožef jezuit, je ohranil vso ljubezen do narave, ki jo je spoznaval na sončnem Vipavskem. Če ima le čas, se rad pomudi v njej in opazuje živali v gozdu. V gozd ga žene tudi lovska strast. Že od nekdaj je dober lovec in čeprav nosi očala, je odličen strelec.

P. Jožefu želimo ob jubileju še mnogo let in zadovoljnosti v poklicu. Kakor čujemo, želijo na Dunaju, da bi se še bolj posvetil slovenskim vernikom, ki v dunajski škofiji delajo kot sezonski delavci. Vsi bomo veseli, če ga bodo predstojniki dali na razpolago za to delo.

Bog ga živi mnogo let!

Francija

PARIZ

Sveta maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v kapeli Montcheuil, 35 rue de Sèvres, Paris 6° (metro: Sèvres-Babylone).

Slovenska pisarna (7 rue Gutenberg, pritličje-levo, Paris 15°, (metro: Charles-Michels, telefon 250-89-93) bo v mesecu oktobru odprta samo vsak četrtek popoldne; sicer pa telefonirati g. Čretniku, 636-80-68.

Poroka — Antona Baša, po rodu iz Jasna pri Ilirski Bistrici, je 6. sept. v zakramentu svetega zakona sklenil življenjsko zvezo s Poljakinjo Ireno Blaziak. Obilo reče!

V Murski Soboti se je 8. avgusta na stavbi pri delu težko ponesrečil Slavko Markoja, ki je na posledicah nesreče po dveh dneh umrl in bil pokopan v domači fari v Odrancih. Pokojni je bil star 35 let. Doma zapušča ženo in šest otrok, v Parizu pa ima

brata Jožeta. Leta 1963/64 je bil na delu v pariški okolici. Težko preizkušeni družini izrekamo iskreno sožalje.

Starši! V septembru in oktobru z največjo skrbjo in pazljivostjo uredite vse za šolo svojih otrok! Ali ste poskrbeli tudi za njihovo versko vzgojo?

LA MACHINE (Nièvre)

Maša za Slovence bo v nedeljo, 19. oktobra, ob 11.15. Vsi prijazno vabljeni.

NICA

Delo izseljenskega duhovnika je povsod težko. Zdi se, da je ta za res pastir, ki gre za ovčami. Posebno težko je to delo tam, kjer se pojavi skupina Slovencev, ki jih je treba začeti zbirati popolnoma na novo. Tak je bil primer pri nas.

Ljudem, ki so se naselili kjerkoli na tujem v zadnjih 15 letih povojne dobe, je na splošno manjkal čut ljubezni do Cerkve. Ta čut je gotovo osnovni, najpotrebnejši pogoj, da se bo mogel pravilno razvijati in rasti nekdo v krščanskega človeka. Ob pomanjkljivosti te osnove more rasti nerazumevanje resničnega položaja.

Ob krstu Filipa Geriča, Chazelet (Indre), Francija. — Nekaj Slovencev iz Stuttgarta je 15. avgusta poromalo na Loretto pri Liévinu, Francija. Tam so se prvič v življenju srečali s sorodniki in prijatelji, ki živijo tam že čez 40 let.

Slišale so se tožbe, da bi ime-
li lahko že kulturne domove, te-
rene za njih zidavo in tako dalje.
Slišali smo, da so bila poslana
sredstva od mednarodne Cerkve,
toda nismo razumeli, za kaj so
bila namenjena. Poslana so bila
ta sredstva le za pomoč novodoš-
lim, ki so dan za dnem na novo
prihajali na misijon, ter, jasno,
tudi za vzdrževanje izseljenskega
duhovnika, ki naj bi v kraju de-
loval. Kulturne domove itd. so si
Slovenci po vsem svetu sami
ustvarjali. Čast jim! Del emigran-
tov — ženski svet: dekleta, žene,
otroke, pač najbolj izpostavlje-
ne vsem nevarnostim tujega sveta
— je misijon še posebej zaščitil.
Pater Jakob je dejal: „Ne bomo
pustili, da bi se iz slovenske krvi
delal gnoj po svetu.“

Res je, da se ni dalo rešiti vse-
ga. Sadovi tovrstne zaščite se bo-
do poznali morda šele takrat, ko
bo ta in ona žena ali dekle leža-
la na smrtni postelji. Takrat bo
premišljevala, v kako veliko po-
moč ji je bil misijon, ki je zanjo
pomenil pravi „vstop“ v njenih
življenjskih avanturah.

Bog misli daleč naprej. Le člo-
vek, ki je včasih trd in brez lju-
bezni, se težko dokoplje do spo-
znanja. Zelo neodgovorno bi bilo,
ko bi se sredstva uporabljala v
druge namene kot v te, za katere
so bila poslana.

Vsa takšna in temu slična za-
ščita je bila pri nas v Nici, ker je

bil to namen misijona. Če ni bila
ta pomoč še večja, je bilo temu
vzrok pomanjkanje sredstev, pa
to, da je prvenstvena naloga du-
hovnika: krst, birma, spovedova-
nje, sveta maša, božja beseda v
pridigi, krščanski nauk in tako
dalje. Vseh teh milosti moremo
biti na misijonu v Nici deležni v
polni meri, kajti nikdar niso bi-
la ta sredstva nikomur odrečena.
Iskrena ljubezen do vere, Cerkve
in do Boga samega ne more pač
nikdar reči: „Vi nas ne boste
učili...“

Ker dobri naši ljudje v Nici to
razumejo, zato smo imeli letos
na binkoštni praznik takšno ve-
selje, kakršnega ni bilo še nikdar
v zgodovini Slovencev na Azurni
obali južne Francije. Petnajst
otrok je ta dan pristopilo k prve-
mu obhajilu. Naš župnik je skup-
no s starši vse lepo pripravil,
otroke leto dni poučeval v kr-
ščanskem nauku, tako da je bil
ta dan zares dan, ki ga je pri-
pravil Gospod. Pomagal je pater
Bernardin, frančiškan, ki študira
v Rimu. Za prihodnje leto name-
ravamo te otroke pripraviti na
birmo. Upamo, da bomo imeli ta-
krat celo slovenskega škofa med
seboj. Po mnogih težavah, brez
katerih ni nikjer, je tedaj lepo
pri nas.

Novoizvoljeni „Slovenski od-
bor“ v okviru misijona se name-
rava sedaj še globlje posvetiti
kulturno-prireditvenemu delu
med nami. Župnik pater Jakob je
z dušo in srcem z nami. Če bo-
mo svoj lastni položaj razumevali
na osnovi ljubezni, bomo mogli
rasti v del slovenskega božjega

ljudstva v tujini. Z dobro voljo bi
mogli doseči po zgledu ostalih
Slovencev v svetu tudi mi še
mnogo lepega. Tudi njim niso
zrastli kulturni domovi in slo-
venska središča v enem letu in
brez truda, ampak po dolgotraj-
nem lastnem trudu, katerega vo-
gelni kamen je bila ljubezen.

V „Slovenski odbor“ so bili iz-
voljeni — po abecednem redu:
Arh Mirko, Bizjak Herman, Biz-
jak Marta, Ferjančič Vinko, Fur-
lan Stefan, Pahor Lado, Petrič
Tone in Polh Alojz. Vsem in vse-
mu naj bi dajal Bog blagoslov!

Zares težko sta bila prizadeta
Furlanova, ki jima je dan po roj-
stvu umrla s tolikim veseljem pri-
čakovana hčerka, njun prvi o-
trok. Vsi jima izražamo globoko
sožalje. Več bomo o tem poročali
drugič.

SLOVENC V LURDU

Slovenci iz domovine so tudi
letos organizirali romanje v Lurd.
Od 13. do 18. avgusta se je vršilo.
Večina romarjev je prišla z vla-
kom, ostali pa z avtobusi. Vseh
je bilo čez 600. Romanje je teh-
nično organiziral „Putnik“, du-
hovno pa ga je vodil mariborski
pomožni škof dr. Vekoslav Gr-
mič. Tem Slovincem iz domovine
se je v Lurdu pridružilo še 100
Slovencev iz okolice Pariza in
zapadne Francije.

Kdo bi mogel popisati, kaj se
je v teh dneh dogajalo v srcih na-
ših romarjev, še posebej tistih,
ki so bili v Lurdu prvič! Mogoče
niti vsak sam zase ne. Za tistega,
ki ima odprto srce, je Lurd doži-

*Po krstu Katje Humar v Lyonu.
— Prvoobhajanci in prvoobhajan-
ke v Nici.*

vetje, ki ga ne bo pozabil vse življenje.

Prevzele so nas besede naših govornikov, posebej še besede g. škofa o Mariji. Nazorno nam je pokazal, kako je Marija v svojem življenju odgovarjala v veri, v izpolnjevanju božje volje, v ljubezni do bližnjega in v zvestobi na božji klic, kako nam je zato zgled in kako naj bi jo mi posnemali: vsak v svojem poklicu, vsak v svojem delu. Opomnil nas je, naj bi bila sveča, ki smo jo prinesli k Mariji, znamenje naše ljubezni do nje in do njenega Sina in znamenje ljubezni vsega slovenskega naroda.

Na križevem potu, ki ga je vodil gospod škof, smo premišljevali božjo ljubezen, v procesijah pa smo slavili našega Gospoda in njegovo ter našo Mater.

Slovensko romanje vzbudi v Lurdu vedno veliko pozornost. Romarji drugih narodnosti prisluhnejo naši cerkveni pesmi in občudujejo naše narodne noše. Naj bo to dvoje simbol naše narodne zavesti in našega verskega prepričanja tudi vnaprej.

OB LUKSEMBURGU

To je bil Slovenec!

V najlepših letih, šele štiriinštirideset let star, je sredi belih ameriških cest omahnil v smrt profesor Florijan Močilnikar. 12. avgusta je bil pokopan v Clevelandu.

„Jaz imam tri ljubezni: Ameriko, Francijo in Slovenijo,“ je pokojni sam dejal. Kot sin slovenskih staršev je bil rojen v Ame-

riki, za katero je trpel in bil ranjen v drugi svetovni vojni.

Njegova ljubezen do slovenstva je bila praktičnega značaja. Njegovo geslo je bilo: „Slovenec je tisti, ki za drugega Slovence kaj dobrega naredi.“ Zato je povsod, koder ga je vodila življenjska pot, v Ameriki in drugod po svetu, iskal Slovence. Ko je bil v Parizu, je pomagal izdajati „Pariškega Slovence“, ki je po vojni nekaj časa izhajal v Parizu. V Franciji je sestavljal imenik slovenskih obrtnikov in podjetnikov.

Zibel mu je tekla v fari sv. Vida v Clevelandu. Med vojno je začel študirati na univerzi v Illinoisu, nato na Kent University of Ohio. Študij je nadaljeval na univerzi v Berkley v Kaliforniji, kjer je dosegel naslov „master of arts degree“.

Prof. Močilnikar je najbrž prvi ameriški Slovenec, ki se je odločil študirati na ljubljanski univerzi. Tam je nameraval doktorirati iz zgodovine. Pisal je že tezo o zgodovini socialističnega gibanja. Toda zaradi razmer v povojni Jugoslaviji je zapustil deželo in nadaljeval študije na Sorboni v Parizu. V Franciji se je poročil s hčerko slovenskih izseljencev in si ustvaril dom v Jarny. Pred nekaj leti se je vrnil v Ameriko, kjer je v Clevelandu poučeval na Community College.

Njegov prijatelj I. Z. iz Francije je o njem zapisal tole:

„Ob reki Seini v Parizu sva se spoznala. Pred dobrimi dvajsetimi leti. Z nekim prijateljem sva se sprehajala vzdolž reke in drobila po slovensko. Naproti sta nama

prihajala dva mlada Amerikanca. Midva sva za hip postala in se šepetaje lovila za besedami.

Takrat si pristopil ti, dragi Florijan, z razgretim licem in iskro radosti v očeh.

„Bog daj, Slovence!“ si zavzeto rekel. Da naj oprostiva, si se obzirno opravičeval, a da nisi mogel mimo, ko si ujel dve, tri slovenske besede.

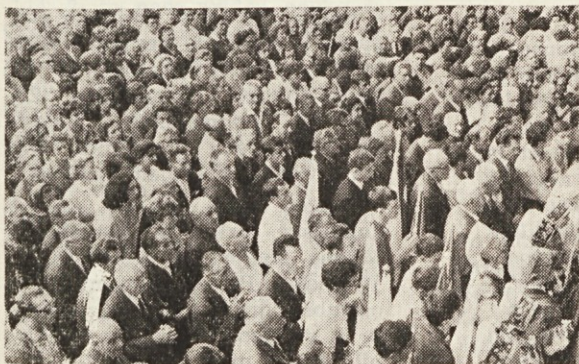
Takega sem te spoznal in tak si zmeraj ostal. Razvnet, viharen, na videz šegav, a vedno poln vsakršnih načrtov. Orjak na pogled, v resnici pa človek z mehkim slovenskim srcem.

Zmeraj si vrtal, kombiniral, ustvarjal, z naravnost otroško nežnostjo vedno rad prisluhnil domači besedi, čeprav te je tuja zemlja rodila. Zvesti sin svojega rodu, neutrudni sel slovenstva širom po svetu!

Še te vidim, s kako nepopisno radostjo si dopolnjeval seznam vseh naših sotrpinov, ki si jih odkrival po delavskih četrtih in samotnih farmah, in presrečen si bil, ko sem ti kdaj pa kdaj še sam postregel s kakim novim odkritjem. „To je naša kri,“ si dejal, „in te, najšibkejšhe od bratov, moramo ohraniti za naš mali rod. Spoznavali se bodo in obiskovali, peli naše slovenske pesni in tako nehote čarali mlademu rodu svetlo podobo domovine.“

Nekoč pred leti si me z mračnim obrazom iznenadil. „Veš,“ si dejal, „tokovi sveta se zlovešče

Slovenski verniki poslušajo v Lurdu škofovo pridigo. — Škof Grmič govori.

zakoreninjajo tudi med naš mladi slovenski rod. Z odpovedmi združeni napor — le šara preteklosti! Pri vsem tem pa še boj za lastni prostor pod soncem, za svojo besedo, dedino stoletij. Ko pa se truden od dolge poti srečaš z našo zemljo polj in potočkov, planin in morja, tedaj začutiš, kako si še zmeraj ves njen.

V ranem pomladnem jutru pred petnajstimi leti si me nepričakovano presenetil pri delu. Kot veter si prišel, s soncem v srcu, bežno si vrgel pogled na stroje, se pozanimal za njihovo zmogljivost in že se ti je mudilo. Šele na pragu laboratorija si mi odkril namen prihoda. 'V soboto boš prišel na mojo poroko,' in, da veš, to bo slovenska ohcet, si mi sramežljivo vrgel v pozdrav.

In zdaj, po letih sreče, strmé nemo v praznino sinje oči tvojih štirih neogljenih otrok, zdaj neutolažljivo žaluje tvoja mlada žena. Le še z besedami: 'V tebe, Gospod, zaupam' se lahko strta tolaži.

Postava je po tvoji besedi enkratna in neizprosna: 'V biser strni, če je v tebi še kaj poleg tvojega oholega ponosa, sam bodi luč, ki bo razsvetlila temo, ne zanašaj se zaradi lagodnosti na druge, čas ti je skopo odmerjen, račun boš dajal, če načetega ne boš dokončal.' "

Gospe soprogi, otrokom, očetu in materi, bratu in sestri in svojem naši iskreno sožalje, Florijanu pa ohranimo hvaležen spomin, ko nas je vedno bodril k ljubezni do našega naroda!

TUCQUEGNIEUX-MARINE. — Slovenska služba božja bo na Marini drugo nedeljo v oktobru.

IZ VZHODNE LOTARINGIJE

Iz naše pisarne.

V času, ko pišem to poročilo, je več kot tisoč naših rojakov odhitelo na počitnice — večina v našo domovino.

Na večne „počitnice“ pa so odšli ta čas: 25. 5. je umrla Helena Voga, stara 60 let in bila cerkveno pokopana v Stiring-Wendel. — 13. 6. je umrl v bolnici Forbach naš zelo priljubljeni oče Franc Gradič. Bil je strokovnjak v mizarstvu, zelo spoštovan, skrben oče, navdušen Slovenec, velik ljubitelj nebeške Matere in Njega Sina. Cerkevno je bil pokopan v Forbachu. Tudi „Triglav“ z zastavo se je udeležil pogreba. — 24. junija je bila na Hochwald pogrebna maša za Antonom Vidmarjem. Pokojni je bil mirnega, priljubljenega značaja. Rad je pomagal, vsakemu dobro, če je le mogel. — 27. 6. je ponoči nenadoma umrl naš rojak Franc Planinc, rojen v Trbovljah. Bil je miren, potrpežljiv. Umrli je za rudarsko boleznijo, kamnom na pljučih. Cerkevno je bil pokopan v Freymingu. — 1. 8. so prinesli časopisi zahvalo vsem, ki so se udeležili pogreba Marije Kunst, roj. Sladič. Zlatenica je vzela otrokom dobro mater. Bila je previdena s svetimi zakramenti v bolnici Creutzwald, lepa pogrebna sveta maša za njo pa je bila v cerkvi Cité Maroc. — 14. 8. je po dolgotrajni in težki rudarski

bolezni umrl Franc Mešiček iz Petite Rosselle, rojen 1901 v vasi Selce pri Brestanici. V tej koloniji je le malo rojakov, vendar je bilo pri pogrebu izredno veliko ljudi: zaradi mirnega, ljubeznivega značaja je bil pokojni splošno priljubljen. — 18. 8. je zaradi iste bolezni umrl v Falck pri Hargarten Franc Kopal, rojen 1892 v župniji Sežana. Bil je stalen naročnik Naše luči. Živel je kot vdovec sam zase, skoraj nepoznan domačinom. Rokavov je tam malo. Tako je bila udeležba pri pogrebu bolj majhna. Pokopan je bil v Falcku.

Vsem omenjenim rajnim želimo, da bi v večni domovini dosegli to, po čemer je njihovo srce hrepenelo na zemlji: mir, veselje in plačilo za vsa dobra dela.

Z željo, že na zemlji si pomnožiti srečo, so sklenili zakon v tem času:

V župnijski cerkvi v Farébersviller je pripeljal pred oltar Stanislav Drčar Marie-Rose Vázquez-Martinez 28. 6. Z velikim veseljem sta novoporočenca pri slovesni maši prejela obhajilo.

3. 7. sta stala pred oltarjem v župnijski cerkvi v Merlebachu Karel Škruba, dober pevec našega cerkvenega zbora „Slomšek“, in Marcelina Stephan iz Merlebacha. Pevski zbor je svojemu članu povečal veselje z lepim petjem naših pesmi in primernim darilom.

12. 7. je prišla pred oltar naša dobra cerkvena pevka Marija Pavlin z ženinom Raymond-Marcel Wetzl v kapeli Hospice Ste. Elisabeth, kjer je z lepim petjem „Slomšek“ zelo povzdignil vso slovesnost.

Istega dne sta si obljubila zvestobo v župnijski cerkvi v Merlebachu Nikola Ignatovič in Terezija-Cvetka Tirmenštajn. Ženin je avtomehanič, nevesta pa bolničarska pomočnica. Oba sta izvrstna v svojem poklicu.

Zvečer istega dne sta stala v župnijski cerkvi v Merlebachu Milena Meglen in Simon-Daniel Wohlidka. Pri slovesni maši sta obljubila drug drugemu zvestobo in v veselem razpoloženju sklenila zakon pred Bogom.

Slovenci iz Omeca so se za proslavo 14. julija in 180-letnice francoske revolucije uvrstili v sprevod „vozov“ s temle narodnim motivom.

2. 8. je pohitela Angela Kovačič z ženinom Norbert-Eugène Mangin v cerkev Marije iz Fatime v Creutzwaldu, kjer sta pri lepi slovesni maši prejela zakrament sv. zakona.

Vsem omenjenim novoporočnim želimo vso srečo! Vse druge poroke, ki so bile ta čas izvršene, pa niso tu objavljene, bodo objavljene v naslednji številki.

Krsti: 29. 6. je bila krščena v župnijski cerkvi v Merlebachu Mirica (Mireille) Schmitt, hčerka Georges Schmitt in Ivanke Somensari. — Istega dne v isti cerkvi Silva Mattiochio, hčerka Jožefa in Marije Bašič. — 3. 8. Florijana Vendramin, hčerka Florenca Vendramin in Magdalene Zabukovec, tudi v Merlebachu. — Marcelo Beakovič in Julijana Labinjan sta z velikim veseljem sprejela v družino malega Alfreda, ki je bil krščen v Merlebachu 28. 8. — V isti cerkvi je bil 31. 8. krščen Danijel Črček iz Thédin, ki je prinesel veliko veselje očetu Ladislavu in materi Astride-Marije. — Vsem želimo zdravja in sreče!

Po končanih počitnicah vas vse zopet vabim, da pridete k naši službi božji. V Merlebachu je vsako nedeljo ob 10. uri; v Hospice Ste Elisabeth, Creutzwald-Neuland, Habsterdick, Cité Jeanne d'Arc bodo svete maše oznanjene kot vedno.

Pridite, eno uro pred sv. mašo je spoved, nato zopet skupno zapojemo med sveto mašo!

V počitniškem času, ko so tudi otroci prosti, se kar vrstijo izleti. Tudi naši cerkveni zbori so organizirali lepe izlete.

14. 7. so naše pridne pevke iz Creutzwalda pripravile izlet v Banneux v Belgiji. Pri Materi božji v tem kraju smo naleteli na okrog 5000 ciganov, tako da smo dobili komaj prostora. Imeli pa smo pri Marijinem oltarju slovensko mašo. Naše petje so z zanimanjem poslušali domačini, Francozi in Nemci, ki so ta dan pripeljali 200 bolnikov iz Kölna. Slovenci, ki so bili z njimi, so se nam z veseljem pridružili in pomagali peti.

5. 7. so organizirali naši pevci in pevke iz Habsterdicka izlet v Nemčijo, v Bernkastel. Ko smo se vozili ob krasnih vinogradih, smo se počutili kot doma in kot v Alzaciji. V Saarburgu smo imeli mašo. Zopet je lepo petje povzročilo splošno pozornost izletnikov. Z gradu nad mestom in nad vinogradi se nam je nutil prelep razgled na reko Saar, na ladje, ki so vozile izletnike, in na pobočja hribov z vinogradi. Nismo imeli prav lepega vremena, a smo se kljub temu dobre volje vrnili domov.

„Slomšek“, cerkveni zbor iz Merlebacha, je pohitel 27. 7. v Schwarzwald. Naš pridni predsednik g. Silvo Mav, ki je predlagal ta izlet, je skrbno organiziral vse potrebno in tako smo napravili lep izlet najprej k Mariji Zell, kjer so nas kapucini prijazno sprejeli in nam dali priložnost za mašo pri Marijinem oltarju. Navzoči tuji romarji so z radovednostjo gledali na kor, od koder so slišali melodične slovenske pesmi. Tudi nadaljnja pot po hribih in dolinah je bila zelo lepa. Pohiteli smo v hribe k Mummelsee. Škoda, da je dež preprečil fotografiranje.

Vsi omenjeni izleti so dosegli dvoje: rojaki so preživeli prijetne ure, naše prelepe Marijine pesmi pa so vzbujale pozornost pri romarjih raznih narodov, ki so izpraševali, kateri narod ima tako lepo petje.

Vsem, ki so organizirali izlete, vsem, ki so prepevali ali drugače

pripomogli k dobremu razpoloženju, se tu še enkrat prav lepo zahvaljujemo.

Nad vsemi izleti pa je bilo letošnje romanje v Lourdes od 12. do 18. avgusta. S kakšnim veseljem smo pozdravljali na stotine naših rojakov iz domovine, poslušali govore g. škofa dr. Grmiča iz Maribora. V cerkvah in pri procesijah je kar donelo med zidovi in hribi mogočno, navdušeno petje skoraj 800 Slovencev. 10 duhovnikov je spovedovalo naše rojake, ki so našli morda po mnogih letih mir svojim dušam.

Bilo je v tem času v Lurdu več vlakov Poljakov, Italijanov, Angležev, Špancev, Belgijcev in drugih, a Slovenci so bili zaradi narodnih noš in mogočnega petja prvi. Drugo leto bo, če Bog da, naših romarjev zelo veliko, ker bodo povabljeni rojaki iz domovine, Koroške, Goriške, Trsta, Amerike in Avstralije. Mislimo že sedaj na to!

Prišli smo srečno domov. Tu pa smo z veseljem pričakovali naše rojake iz domovine: iz naše bližnje in daljne okolice jih je odhitelo čez 1000 domov. Dan za dnem sem hodil na pošto, dan za dnem so prihajale razglednice iz raznih krajev domovine. 52 pozdravnih razglednic sem prejel do danes. — Vsem se iskreno zahvaljujem. Tudi mi smo mislili na vas vse in želeli, da bi se doma odpočili od dela v veseli družbi svojih dragih. Pomagajmo drug drugemu, opustimo sovraštvo in

Po maši pri kapelici Notre Dame du Chêne, Alzacija.

nesloga, tako bomo laže prenašali vsakdanje težave!

Zopet smo tu, zopet bomo šli k slovenski maši, zopet bomo peli, zopet bomo veselili, saj vsa društva tako lepo skrbijo za veselje in tolažbo. Ne pozabite Marije z Brezije v Habsterdicku, Ona Vas bo vodila ob prvih petkih in vseh praznikih k svojemu Sinu Delavcu, ki je oznanjal in še oznanja resnico, pravico in pravo bratsko ljubezen! Osrečite svojo družino z molitvijo in dobrimi deli!

Vse lepo pozdravlja

Vaš Stanko iz Merlebacha

Nemčija

POJASNILA IN NASVETI

Kakor smo že poročali v septembrski številki Naše luči, prejmejo naši delavci, ki so zaposleni v Zahodni Nemčiji, od 1. 5. 1969 otroške doklade tudi za svoje v Jugoslaviji živeče otroke.

Naši delavci lahko zahtevajo te doklade pismeno na podlagi potrdila o številu otrok, ki jih vzdržujejo v Jugoslaviji. Potrdila izdajajo na pristojnih občinah in komunalnih zavodih v Jugoslaviji.

Dvojezične tiskovine se dobe

Jubilanta Alojzija in Martin Sopotnik pred sv. mašo ob petdesetletnici poroke. — Mlada slovenska mati je srečna ob pogledu na pravkar krščeno prvorojenko.

na zavodih za zaposlovanje v Nemčiji. Otroški dodatki bodo izplačani za nazaj od 1. 5. 1969 dalje, če bodo zahtevki vloženi do 30. novembra letos.

Pravico do otroških dokladov imajo: zakonski otroci, pastorki, ki žive v gospodinjstvu očeta ali matere, otroci, ki so priznani kot zakonski, posvojenci in nezakonski otroci (očetovi le, če je priznано očetovstvo ali očetova obveznost vzdrževanja).

Za prvega otroka ni dodatka, za drugega le, če so dohodki zelo skromni (vsota je določena), za vse ostale pa vedno, ne glede na dohodke.

Po pogodbi med Zahodno Nemčijo in Jugoslavijo, se delovni pogoji in prejemki jugoslovanskih delavcev, ki jih je poslalo v Nemčijo jugoslovansko podjetje, ne smejo občutno razlikovati od tistih, ki so jih deležni enako zaposleni nemški delavci. Če se jugoslovansko podjetje tega ne drži, so nemški zavodi za zaposlovanje pripravljeni posredovati.

Sčasoma se človeku naberejo najrazličnejši dokumenti in listine. Zlasti take, ki se tičejo denarja, kot razna potrdila o vplačilih ipd., skrbno hranite! Pri tem pa glejte, da jih ne boste nosili po žepih, ker se tako le zmečkajo, zamažejo in razcefrajo. Najboljše je, da bi si vsak nabavil posebno mapo, ki ima več plastičnih vložkov in predelkov, v katerih bodo papirji lepo spravljene. Tako vam ne bo nikdar nerodno, kadar boste morali predložiti kak dokument na kakšnem uradu.

Krajevna imena navajamo v vseh dokumentih in formularjih v obliki, kot danes velja. Z drugimi besedami: krajevnih imen ne prevajamo! Kdor je rojen v Celju, bo vedno napisal Celje, ne pa nemško obliko Cilli. Isto velja tudi za vsa druga imena slovenskih krajev.

In še to: ko izpolnjujete različne formularje, dodajte krajevnim imenom še: Slovenija. Tako nas bodo bolj spoznali. Torej: Brezje/Slovenija, Celje/Slovenija, nato pa še: Jugoslavija.

Vedno znova se dogaja, da se dajo naši rojaki, ki še ne obvladajo nemščine, pregovoriti raznim zastopnikom, ki ponujajo karsibodi. Ne da bi vedeli, za kaj gre, podpišejo pogodbo oz. naročilnico za dotično stvar. Ponovno vas opozarjamo, da ne podpišete ničesar, dokler ne veste, za kaj gre in kakšni so pogoji. Pogovorite in posvetujte se prej z znanci, ki dobro obvladajo nemščino! V nasprotnem primeru zabredete lahko v zelo velike nevesčnosti.

ZAHODNI BERLIN

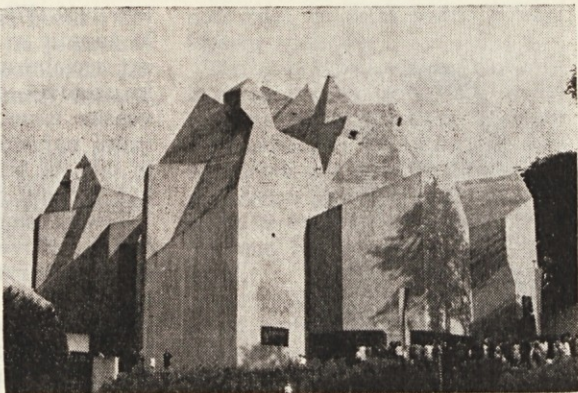
Zdi se, da smo se Slovenci iz Berlina na počitnicah dobro odahnil, kajti k maši v septembru je prišla prava množica. Skoda, da nismo mogli vsi v župnijsko dvorano.

Dopust je vzel mnogo denarja, tako da nismo še mogli praznovati porok. A upajmo, da bo tudi to kmalu možno.

*Vesela družba
v farni dvorani
v Berlinu.
— Nova, moderna
cerkev v
Nevigesu v
Vestfaliji.*

WÜRTTEMBERG

Novo življenje v družinah: Zopet se je nabralo večje število novorojenčkov na našem področju. Naj jih naštejemo po vrsti: v Stuttgartu je bil krščen Bojan Rozman, prvorojenec Stanislava in Barbare; v Dettingenu Peter Gombač, sinko Jožefa in Karoline; v Schw. Gmündu Lilijana Ceraj, hčerka Dragotina in Dragice; v Neuhausenu Petra Pavlec, hčerka Dragice; v Göppingenu Ines Marija Jurkovič, hčerka Alojza in Verice; v Jesingenu Marija Marolt, prvorojenka Franca in Frančiške; v Holzmadenu Petra Bavdek, hči Maksa in Nade; v Geislingenu Andreja Tekavčič, hčerka Franca in Marte; v Eisingenu Renata Cunder, hči Stanislava in Ane. — Staršem čestitke, otročkom mnogo zdravja!

Poroke. — Pred oltar so stopili: v Obertürkheimu Anton Horvat iz Sv. Jurija v Prekmurju in Jolanka Boldižar iz Šalamencev, tu-

di v Prekmurju; v Stuttgartu Marijan Vrhovnik iz St. Jerneja na Dolenjskem in Marija Senica iz Prevorja pri Mariboru; v Geislingenu Steige Jože Miklič iz Višenj, župnija Ambrus, in Štefica Vintonjak iz Nove Dubrave; v Isny Katica Kranjc z Velikega vrha, župnija Cirkulane, in nemški rojak Jožef Würtenberger; v Neutrauchburgu Marija Bežjak iz Paradiža, župnija Sv. Barbara v Halozah, in nemški rojak Werner Hetze; Ivan Mrgole iz Rečice pri Skocjanu in Marija Čeh iz Nedelice v Prekmurju sta se šla poročiti v Turnišče, Anton Hentak in Marija Medved pa v Sv. Lovrenc na Dravskem polju, kjer sta oba doma. — Čestitke vsem!

Pri delu se je ponesrečil. — V Mutlangenu se je smrtno ponesrečil pri delu naš prekmurski rojak France Kredar. Njegovo truplo so prepeljali v domovino. Soprogi in otrokom pokojnega globoko sožalje!

Najbolj brana knjiga. — Naši knjižnici v Esslingenu in v Ravensburgu imata tudi Mauserjev roman v treh knjigah „Ljudje pod bičem“. Knjiga roma iz rok v roke in je najbolj zaželeno berylo. Zelo nas veseli, da je Mohorjeva družba v Celovcu ta roman ponatisnila, da ga bo tako moglo brati čim več naših rojakov. Samo želimo si, da bi bil roman čimprej na trgu.

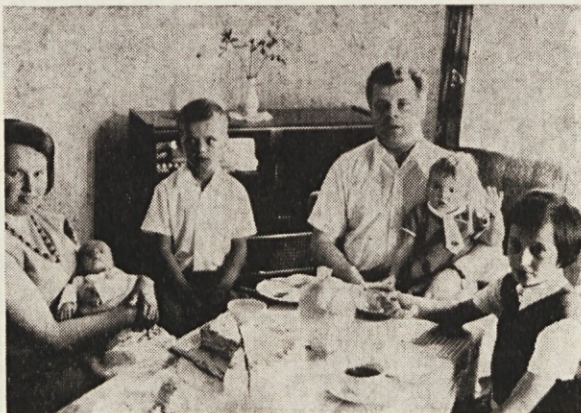
BAVARSKA

Tudi po „naših“ cerkvah se pozna, da je vedno več slovenskih rojakov na delu v Nemčiji.

Laznikova družina iz Utzwingena na Württemberškem v Nemčiji pozdravlja vse znance v Porurju, posebno tiste iz Oberhausena, kjer je pred leti gospod Ladislav delal v rudniku. — Slika je bila posneta na krstni dan sinka v letošnjem maju.

*Prvoobhajanka
Milena Čuš
s starši in
starejšo
sestrico v
Nagoldu na
letošnji
praznik
Vnebohoda.*

Pokojni Alojz Zver iz Odrancev, ki je bil zaposlen v Ayingu pri Münchnu in je umrl pri avtomobilski nesreči 5. julija.

V Augsburgu se lepa skupina delavcev udeležuje slovenske maše in kako lepo zapojejo! V Ingolstadtju je delavcev še več, zato je tudi pri maši petje še bolj močno. V Nürnbergu prevladujejo žene in dekleta. Pri Regensburgu bo treba uvesti redno mašo, saj je že prva slovenska maša privabila krepko skupino naših ljudi. V Münchnu pa utegne postati cerkev kmalu premajhna, če bo šlo tako naprej.

Z novim šolskim letom smo tudi na župniji začeli z rednimi prireditvami. K prvemu *dekliškem razgovoru* se je zbrala prijetna družba deklet. Pogovorile so se, zapele in se navezale med seboj, da si bodo v tujini druga drugi v oporo.

Pri *debatni uri* smo govorili o načrtu naše župnije za delovno

leto 1969/1970. Pregledali smo delo župnije v štirih smereh: verski, socialni, prosvetni in zabavni, in ugotovili, da so prav naše slovenske župnije za naše ljudi v tujini največja opora. Če teh ne bi bilo, bi bili naši rojaki na tujem oropani nečesa pomembnega.

Gledali smo *skioptično predavanje* o Slovencih v Argentini. V prelepih barvnih slikah in ob prijetni glasbeni spremljavi smo obiskali naše rojake v Južni Ameriki, ki nas presenečajo po svojem idealizmu. 7.000 poveljnih izseljencev je zgradilo v novi domovini 10 prosvetnih domov. Kako pretresljive so bile slike z njihovega največjega romanja v Luján, kamor se jih zbere vsako leto 2000, med njimi 100 narodnih noš. Takih predavanj si še želimo.

Sedaj smo sredi vsakoletne prireditve v Münchnu — *Oktoberfesta*. Sicer ni prireditve nič posebnega, saj se peščica idej ponavlja do utrujenosti, je pa na drugi strani le zanimiva, saj bi sicer ne privabila toliko obiskovalcev. Kdor hoče v pravem bavarskem okolju pokusiti münchensko pivo, naj sedaj pride!

Italija

SLOVENIK — Letošnji 9. maj bo ostal v zgodovini slovenske vernosti. Slovenski romarji so prišli v Rim k sv. očetu, da se mu zahvalijo za ustanovitev slovenske cerkvene pokrajine, ga pro-

V Feldkirchu je bil krščen Hinko Henrik Peterkowitsch, prvorojenec Henrika in Anice.

sijo za blagoslovitev temeljnega kamna za slovenski zavod ter k zaključni proslavi ob 1100-letnici smrti slovenskega blagovestnika sv. Cirila.

Papež je v govoru poudaril zvezo med ustanovitvijo cerkvene pokrajine in gradnjo slovenskega zavoda ter njun pomen za bodočnost. Metropolitja in zavod bosta živi priči slovenske vernosti in zvestobe apostolskemu sedežu. Metropolitja predstavlja enotnost in edinstvo slovenske hierarhije; slovenski zavod pa jo bo predstavljal v Rimu pred zborom drugih katoliških narodov.

Slovenski škofje poudarjajo v poslanici ob blagoslovitvi temeljnega kamna, da bo zavod pomagal duhovnikom do višje izobrazbe na papeških univerzah, kar bo v prid rojakom v domovini in tujini.

Glavno središče, kamor naj bi dobrotniki pošiljali prispevke za gradnjo zavoda je: **SLOVENIK**, Via Aurelia 476, 00165 Roma, Italija. Sicer so pa vsi slovenski duhovniki pooblašteni, da pobirajo darove zanj. Ne pozabite torej, dragi rojaki, na to za naš narod prekorišno ustanovo in se je spomnite s kakšnim darom!

Papež blagoslavlja ob navzočnosti slovenskih škofov temeljni kamen za Slovenik.

Ognjišče

je najboljša slovenska mladinska revija. Ali jo že imate?

Mons. Nace Kunstelj s slovenskima deklicama, ki sta ga pozdravili ob njegovem obisku v Göteborgu na Švedskem.

Švedska

Red sv. maš za oktober:

Prvo nedeljo (5. 10.) ob 12,15 Folkungagatan 46, Stockholm.

Drugo nedeljo (12. 10.) ob 17 Parkgatan 14, Göteborg.

Četrto nedeljo (26. 10.) ob 12,15 Landskrona, ob 18. Hälsingborg.

Prvo nedeljo novembra (2. 11.) ob 12,15 Stockholm (hrvatska), ob 11 Eskilstuna, ob 16 Katrineholm.

Priporočilo. — Tej številki je priložen ček. Kdor zmore in še tega ni storil, se mu priporoča, da ga uporabi v namen, za katerega je poslan. Najlepša hvala že vnaprej!

VÖXJÖ — 20. avgusta je tu umrl angleški duhovnik Harold Dommersen. Rojen je bil v Londonu (1904), v duhovnika posvečen v Dublinu na Irskem (1930), na Švedsko pa prišel leta 1957. Tu je sezidal lepo cerkev.

Ko so prišli naši rojaki leta

1961 na Švedsko, niso poznali niti enega človeka. Pa jih je obiskal ta duhovnik, jih potolažil, jih kasneje stalno obiskoval in učil otroke verouk.

Naši rojaki izrekajo pokojnikovim svojcem globoko sožalje, nje ga se bodo pa še dolgo spominjali zlasti v svojih molitvah.

Švica

Za binško praznike smo Slovenci skupno s Hrvati romali v Lurd. Vsega skupaj nas je bilo 110 in bili smo iz vseh delov Švice. Vso dolgo pot nas je spremljalo petje, molitev, vprašanja in odgovori po mikrofonu. To nas je zaposlilo, da nam je časa še primanjkovalo. Celih pet dni smo se čutili kot ena družina.

V Lurd smo prispeli na binško soboto ob desetih zvečer. Po večerji so nas razmestili po prenočiščih, toda na počitek nismo mislili. Naša želja je bila, obiskati votlino. Ura je bila že čez polnoč, ko smo zmolili rožni venec in zapeli pesem „Zvonovi zvonijo“. Tudi tisti, ki morda niso imeli namena moliti, sami niso vedeli, kdaj so bili na kolenih, in tudi njihove ustnice so šepetale molitev. Ta obisk votline opol-

noči nam bo ostal vedno v najlepšem spominu.

Na binško nedeljo smo imeli slovensko mašo v baziliki sv. rožnega venca, Hrvati pa v kripti. Po maši križev pot. Popoldne smo se udeležili v baziliki sv. Pija X. pobožnosti za bolnike, nato smo imeli še eno mašo v kripti. Zvečer smo bili pri procesiji z lučkami.

Prekratek je bil enodneveni obisk Lurda, a dolžnost nas je klicala nazaj v službe. Za slovo smo se zbrali ob šestih zjutraj pri votlini. Osem duhovnikov je somaševalo, med njimi tudi oba naša slovenska duhovnika. Med mašo smo vsi slovenski romarji prešli v votlini obhajilo.

Prišel je čas za odhod. Nismo se mogli ločiti od votline. Vsak je imel še polno prošenj in zahvale Mariji.

6. in 7. septembra smo priredili za vse Slovence v Švici romanje na švicarske Brezje, v Einsideln. V soboto je maševal naš dušni pastir za Švico, somaševala sta pa mons. Kunstelj iz Rima in Krašić, dušni pastir za Hrvate. Maša je bila v Marijini kapeli. Pred kapelo se je zbralo gotovo 200 Slovenk in Slovencev iz cele Švice.

V nedeljo smo imeli mašo ob (Konec na 38. strani)

Slovenski romarji iz Švice v Lurdu na Binkošti 1969.

naša

lučka

mufek in pufek

MALI, LENI MUFEK SE JE BAHAL SVOJEMU TOVARIŠU PUFKU:

„GLEJ, NAŠ GOSPODAR POJDE DANES NA LOV IN TI BOŠ MORAL Z NJIM. VES DAN BOŠ BEGAL OKROG PO GOZDU IN

TRAVNIKI, NITI TRENUTKA POKOJA SI NE BOŠ MOGEL PRIVOŠČITI. A POGLEJ MENE! POSEDAL BOM PO SOBI IN KUHINJI, VČASIH SE POJDEM MALO GRET NA SONCE ALI PA NA CESTO POIGRAT S TOVARIŠI. TAKO MI PRIJETNO PREIDE URA ZA URO, DOKLER NE PRIDE VEČER, DA LEŽEM SPAT. KOLIKO LEPŠE JE MOJE ŽIVLJENJE OD TVOJEGA!“

PUFEK NE ODGOVORI NIČESAR, KMALU NATO PA ODIDE Z GOSPODARJEM NA LOV.

ZVEČER, KO SE VRNETA DOMOV, DA GOSPODAR PUFKU VELIK, MASTEN KOS MESA, POVRH TEGA PA ŠE VSE KOSTI, DA JIH JE OBIRAL IN OGLODAL. MUFKU PA SO POLOŽILI POD MIZO — SKODELICO VODENEGA MOČNIKA.

PUFEK SE NASMEJE IN VPRAŠA MUFKA:

„NO, PRIJATELJ MUFEK, KAJ JE BOLJŠE: DELATI ALI LENARITI?“

MUFKA JE BILO SRAM IN MOLČE JE SREBAL DALJE SVOJ MOČNIK.

Dragotin Kette

lisica

Kurice — stojte, nič se ne bojte, tetka prišla je k vam po slovó: obrije si glavo, pojde v puščavo, rožni tam venec prebiral bo; skorje drobila, vodo bo pila, k nebu kot ve se ozirala bo. Kurice — stojte, nič se ne bojte, tetka spokornica jemlje slovó.

Oton Župančič

telefon

Jesenski veter je trgjal listje z dreves, pométal ceste in nagajal otrokom. Pihal jim je v hrbet, v lica in jim mršil lase. Tako dolgo je pihal vanje, da jih je spihal s ceste.

Zbežali so v zatišje na vrt. Sedli so na klop pod jablano in se stisnili drug k drugemu. Prvi je sédel največji, zadnji pa najmanjši. Poleg najmanjšega je sedelo jabolko.

Najmanjšemu je bilo ime Oto.

naša beseda

Pomemben dogodek v naši zgodovini je začetek tiskanja knjig v slovenskem jeziku. Do pred 400 leti so pisali in tiskali pri nas knjige le v latinškem, nemškem in italijanskem jeziku. Začetnik pisanja in tiskanja knjig v slovenščini je Primož Trubar.

Največji slovenski pesnik je France Prešeren iz Vrbe na Gorenjskem. V pesmih je ostro grajal vse tiste, ki so se klanjali tujcu, pozabljali na svojo domovino in zaničevali svoj

jezik. Njegove pesmi preveva globoka ljubezen do človeka in Slovencev, pa tudi do resnične svobode.

Največji slovenski pisatelj je Ivan Cankar z Vrhnike. S sočutjem je opisoval usodo siromakov in bičal trdosrčne, hinvanske in prevzetne ljudi. Globoko je veroval v zmago poštenja in resnice, ker je bil prežet z vero v Boga.

Najboljši naš pesnik za otroke — čeprav ne samo to — je Oton Župančič iz Vinice v Beli krajini. Imel je velik čut za lepoto jezika. Vsak slovenski otrok bi se moral naučiti vsaj nekatere njegove pesmi, kot so: Divji mož, Indija Koromandija, Kanglica, Zlata ptič-

ka, Ciciban posluša očetovo uro, Ciciban in čebela...

Tudi FRAN LEVSTIK je pisal lepe otroške pesmi. Kdo ne pozna njegovih pesmic Najdihojca, Cvilimožek, Dete jezdi na kolenu, Pedenjčlovek. Levstik je pa znan tudi po tem, ker je napisal eno najlepših slovenskih del: Martina Krpana.

JOSIP JURČIČ je napisal prvi slovenski roman: Deseti brat. Posebno mojstrsko je naslikal v njem vaškega posebneža Krjavlja.

SIMON GREGORČIČ je bil pesnik-duhovnik. S čustveno in preprosto pesmijo je budil predvsem primorske Slovence k ljubezni do domovine.

On je odločil. „Igrajmo se telefon!“

„Ja, igraymo se telefon!“ so mu pritrdili.

Pomislil je, potem pa zašepetal Borisu na uho:

„Medved pri medvedu, medved je hruške jedel.“

Boris pa ni dobro razumel, a kakor je razumel, je zašepetal Marinki:

„Medved pri medvedu, medved je štruklje jedel.“

Marinka je zašepetala Ančki:

„Medved je medvedu uhlje pojedel.“

Ančka Tončku:

„Medved je medveda pojedel.“

Tonček rdečemu jabolku:

„Jaz bom pa tebe snedel.“

Jabolko se je prestrašilo, se skotalilo s klopi, zbežalo po vrtu, otroci pa za njim, ker bi ga vsi radi pojedli.

Ela Peroci

pogovorimo se!

Trije učenci, ki predstavljajo cigana, ciganko in Janka, naj povedo gornjo zgodbo samo z gibi in s pogledi!

Povej gornjo zgodbo s svojimi besedami!

Opiši življenje na ulici v jeseni in v razredu pred zvonjenjem!

V nekaj stavkih povej, kaj si doživel med počitnicami!

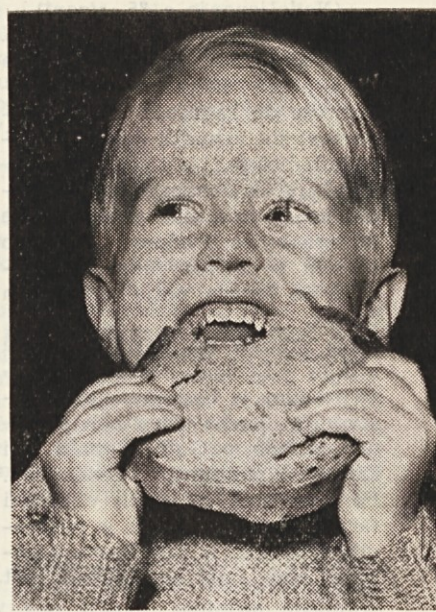
trgatev

Jesensko sonce obseva vinske gorice. Po vinogradih je vse živo. Žene in otroci trgajo grozdje ter ga mečejo v lepo umite keble. Seveda izgine marsikatera jagoda tudi skozi usta, zlasti otrokom. Kdo bi jim zameril! Saj je danes trgatev, ki so jo tako težko pričakovali.

Polne keble izpraznjujejo trgači v brente, ki jih nosijo moški v stiskalnici. Vsak brentač ima količek, v katerega zarezuje z nožem zareze, da ve, koliko brent je zanesel. Veselo ukajo v vinogradih, vmes pa streljajo s samokresi, da odmeva od hriba do hriba in da sladkosnede ptice prestrašene letajo iz vinograda v vinograd.

Žene in dekleta pojo, se šaljijo in smejejo. To vam je veselja ves božji dan! Pa kaj šele zvečer, ko stiskajo!

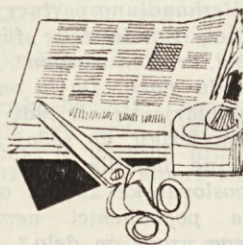
Stiskalnica poka, da grozdje se joka

in sladke solzice
curljajo v kadi.

Mati speče kostanj. Ej, pečeni kostanj, pa sladki mošt! Pa bel kruh mora biti za trgatev in gibanica, a v boljših časih tudi svinjska pečenka!

Kdor še ni bil pri Slovencih v trgatvi, ne more razumeti vinogradnikovčega veselja. L. Černej.

zbiranje časopisnih izrezkov

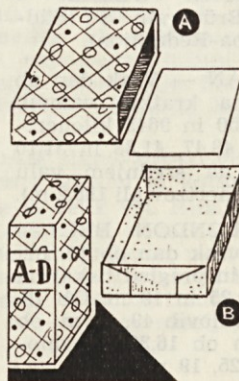
Pogosto najdemo v časopisih ali revijah dobre članke ali pa slike, ki nam utegnejo priti prav pri učenju ali kje drugje.

Iz lepenke naredimo škatle, kakor jih kaže slika. Preoblečemo jih z barvnim papirjem in nanje nalepimo etikete.

Na rob vsakega časopisnega izreška napišemo naslov časopisa in datum. Izrezek prilepimo na 25 cm krat 30 cm veliko

polo papirja. Pole uredimo po abecednem redu.

V vsaki škatli je na zgornji poli napisano kazalo izrezkov.

(Nadaljevanje s 35. strani)
dvanaajstih pri glavnem oltarju. Prišli so še novi romarji, tako da so napolnili klopi na obeh straneh vse do zadnjega. Veliko pozornost sta vzbudili dekleti v narodnih nošah.

Zaključek romanja v Einsiedelnu so povzdignile pete litanije Matere božje z odpevi. Že dolgo ni bilo v baziliki tako navdušenega in lepega petja slovenskih pesmi.

Na praznik sv. Petra in Pavla nas je v Zürichu obiskala skupina rojakov iz Esslingena pod vodstvom g. Turka. Ob štirih popoldne je bila v Guthirt maša, pri kateri so peli fantje iz Esslingena. Po maši smo se zbrali v krasni farni dvorani, kjer nas je pozdravila Slovenka iz Esslingena v narodni noši, nato smo slišali spet

nekaj pesmi, ki jih je zapel moški zbor, nato nam je pa g. Turk pokazal film o delovanju Slovencev v Nemčiji.

Krsti. — V Zürichu je bil krščen Jurij Aleks Štebih, v Meilen ob Züriskem jezeru pa Alenka Cizarle. V Zürichu so fantje z nageljčki na prsih spremljali h krstu 28-letnega Andreja, v Einsiedelnu je bila krščena 19-letna Marija Lidija.

Poroke. — V Zürichu sta stopila pred oltar Miro Lavrič iz Podlippe pri Žužembergu in Tilka Gorenc iz Rake pri Krškem; v Diepoldsau Milica Tkalec iz Male Erpenje in Bruno Kuster iz Diepoldsau/SG, Švicar; domov sta se pa šla poročiti Martin Mušič iz Metlike in Marjane Baškovič iz Radovljice. — Čestitamo in želimo vse dobro na življenjski poti.

slovenske radio oddaje

KÖLN — Ob torkih, četrtkih in sobotah od 16,20 do 16,50 (na kratkih valovih 41 in 31 m) ter ob nedeljah od 9,00 do 9,40 (na kratkih valovih 41 m in 49 m). — Na sporedu so dnevne svetovne novice, politične razlage, razgovori, zanimivosti iz kulturnega in gospodarskega življenja. Poleg tega imajo Slovenci v Nemčiji možnost, da preko kölnskega radia pošiljajo domačim voščila, pozdrave in glasbo po želji. Dopise pošljite na naslov: DEUTSCHE WELLE, 5 Köln, Brüderstr. 1 (Südosteuropa-Redaktion).

VATIKAN — Vsak dan ob 19,00 (na kratkih valovih 6190, 7250 in 9645 kilohertzov ali 48,47, 41,38 in 31,10 m ter na srednjem valu 1592 kilohertzov ali 196,2 m).

Radio LONDON BEC — oddaja vsak dan ob 12. uri (novice in pregled tiska) na valovih 25 in 19 m. Ob 19. uri na valovih 49, 31 m; ob nedeljah ob 16,30 na valovih 31, 25, 19 m.

naši razgovori

PREZRLI SO NAS — PROTESTIRAMO!

Nemčija in Jugoslavija sta letos 29. julija podpisali pogodbo o socialnem zavarovanju. Slovenci v Nemčiji (okrog 30.000) smo upravičeno pričakovali, da bomo o vsebini pogodbe obveščeni tudi v našem jeziku ter da bodo razna navodila in formularji tiskani tudi v slovenščini. Ker se to ni zgodilo in je v nemških uradih mogoče dobiti pogodbo samo v nemškem in srbohrvaškem jeziku — isto velja tudi za vsa navodila in formularje — sem se obrnil na Zvezni urad za delo v Nürnbergu (Bundesanstalt für Arbeit in Nürnberg) z vprašanjem, zakaj so slovenski jezik prezrli in ne obveščajo 30.000 slovenskih delavcev v Nemčiji tudi v njihovem materinskem jeziku. Dobil sem tale odgovor:

„Daß die genannten Vordrucke darüber hinaus auch in slowenischer Sprache abgefaßt werden, ist bisher weder von der jugosla-

MOHORJEVA KNJIGARNA

v Celovcu ima na razpolago tele knjige:

- Vinko Brumen:
SRCE V SREDINI
Življenjepis največjega slovenskega socialnega delavca duhovnika dr. Janeza Krika. (Izdano v Buenos Airesu)
- Tomaž Kovač:
V ROGU LEŽIMO POBITI
Pretresljive zgodbe protikomunističnih borcev, ki so jih leta 1945 komunistični oblastniki pobili v Kočevskem Rogu. (Izdano v Buenos Airesu)
- Ljubo Sirc:
NESMISEL IN SMISEL
Popis ječe UDBE, kot jih je po vojni doživljal bivši partizanski borec. (Izdano v Londonu)
- Ciril Žebot:
SLOVENIJA VČERAJ,
DANES IN JUTRI, 2. knjiga
Knjiga o problemih slovenske samostojnosti in demokratizacije z vidika slovenske stvarnosti in z močjo umskih dokazov. (Izdano v Celovcu)

wischen Regierung noch von jugoslawischen Bundesbehörden, die Verhandlungspartner der deutschen Bundesstelle für Arbeit sind, erbeten worden“, kar se v prevodu glasi: „Da bi omenjene formularje tiskali tudi v slovenskem jeziku, do sedaj ni zaprosila ne jugoslovanska vlada, ne jugoslovanske zvezne oblasti, ki sta pogodbenici nemškega Zveznega urada za delo.“

Iz navedenega sledi, da se za 30.000 slovenskih delavcev v Nemčiji ni zavzela ne beograjska vlada in ne sedanji voditelji slovenske republike. Dovolj žalostno je to. Če se je to zgodilo zavestno, potem potrjuje to dejstvo le prepričanje, da bomo Slovenci samo takrat mednarodno priznani in upoštevani, ko si bomo kovali usodo sami pod zavednimi slovenskimi voditelji. — C. T., Nemčija.

razno

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece. Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih oglasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 30 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 1 avstrijski šiling (2 bfr, 0,20 NF, 0,15 DM ali enako vrednost v drugi valuti). Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pisnu v denarju ali v znamkah pristojbino za dvojne pisem v tujino. Če tega ne stori, ne dobi odgovora. Pisem uredništvo oglaševalcem ne posreduje.

**SLOVENSKI IN SRBOHRVATSKI EKSPRES-
PREVODI**, sodno overovljeni: sodni prevajavec in tolmač Milena GRATZA, 8 München, Menzingerstr. 195, tel. 8 12 18 20.

PREVAJALSKA PISARNA V NEMČIJI. Slovenske in srbohrvaške dokumente prevaja, piše prošnje in organizira tečaje nemškega jezika dipl. filolog JOSEPH ARECH, 8 München 50, Pfeilschifterstr. 21, tel. 54 13 702.

JANKOVIČ, 17 rue Belgrade, 54 Tucquegnieux, Francija, je zaprišežen prevajavec in piše tudi razne prošnje. Pišite mu!

Slovensko-hrvatski sodnijsko-občinski **TOLMAČ** prevaja vse vrste dokumentov in razne listine v nemščino in obratno hitro in zanesljivo. **MARTIN SAPOTNIK**, 413 Moers-Meerbeck. Luisenstraße 23, Rhld.

Sodnijsko pooblaščen **PREVAJAVEC** za slovenski in srbo-hrvatski jezik **MILAN ZAGORC** prevaja vse vrste dokumentov in listin. 4000 Düsseldorf-Gerresheim, Nymphenburgstraße 27, tel. 69 31 43 (28 31 43).

PREVAJAM vse listine in dokumente v nemščino iz slovenskega, srbohrvaškega in madžarskega jezika. Napišem tudi prošnje itd. Naslov: Dipl.-Ing. **VIKTOR NEGRO**, 5 Köln-Holweide, Gerh.-Hauptmann-Str. 31, II. Sodno zaprišeženi tolmači!

27-letni **SLOVENEK**, bivajoč v Nemčiji, želi spoznati pošteno slovensko dekle. Naslov posreduje uprava „Naše luči“. (Štev. 21)

SLOVENEK, živeč v Zapadni Nemčiji, samski, star 48 let, 1,78 m visok, mirne narave, nealkoholik, dobro situiran, z dobrim zaslužkom in poklicem in zelo lepimi prihranki, išče žensko čiste preteklosti, da bi se z njo poročil. Naslov posreduje uprava „Naše luči“. (Štev. 20)

VIPAVC JOŽE, 7 Stuttgart-S., Nemčija, Export-Import podjetje, Böblingerstraße 164 (tel. 60-43-62), vam solidno postreže in vam nudi kmetijske stroje, kosilnice, traktorje od najlažjih do najtežjih, škropilnice znamk „Irus“, „Schanzlin“ in drugih, gasilne brizgalne, radijske in televizijske aparate, magnetofone, kino- in fotografske aparate, pralne stroje, hladilnike in gospodinjske stroje vseh vrst, šivalne stroje vseh znamk in pletilne stroje svetovno priznane znamke „Kayser“ (netto DM 490.—), elektr. strožke za popravilo nogavic „Kolibri“ (DM 280.—), motorne žage, stroje za predelovanje lesa, betonske mešalce z električnim, bencinskim ali dizlovim motorjem ter pošilja na zaželeno naslove in v vse države. Generalno zastopstvo za šivalne stroje Pfaff.

JODE — JOŽE DEBELAK, eksportno podjetje, München, Marsstr. 15 (pri glavnem kolodvoru) prodaja in pošilja v vse države: motorne kosilnice, traktorje, vinogradniške škropilnice, vse kmetijske stroje in rezervne dele, betonske mešalce in samokolnice, mesarski pribor (Dick), motorne žage, stroje za predelovanje lesa, televizijske in radio aparate, magnetofone, hladilnike in pralne stroje, šivalne in pletilne stroje in vse ostale stroje za hišo in obrt.

PRODAM HIŠO (vilo) (6 velikih sob s kuhinjo, ogromen vrt s parcelo ob hiši) v Hotizi (6 km od Lendave, 22 km od Murske Sobote, ob cesti). Zelo primerna za gostinski obrat. Podrobnejša pojasnila pri ge. Jožici Kotnjek, učiteljici, Hotiza 3, p. Lendava, Slovenija, Jugoslavija.

PRODAMO enonadstropno vrstno **HIŠO** v Kranju, zgrajeno 1962, lepo urejeno, z majhnim vrtom. V kleti pralnica, shramba za živila, kurjava, kurišče. V pritličju dnevna soba, kuhinja z jedilnim kotom, garaža, WC. V nadstropju tri sobe, kopalnica z WC. Celo podstrešje. Cena 250.000 ND. Možnost vselitve junija 1970. Pernuš Janez in Helena, Kranj, Moše Pijade 36, Slovenija, Jugoslavija.

Zelo ugodno **PRODAM HIŠO** novejšo gradnjo, masivno zidano, podkleteno, z nekaj zemlje. Je takoj vseljiva in primerna za gostilno ali drugo obrt. Stoji v sredini Trgovišča, tik asfaltne ceste in avtobusne postaje, v neposredni bližini železniške postaje Velika Nedelja. Informacije: Marija Novak Trgovišče, p. Vel. Nedelja, Slovenija, Jugoslavija.

V Ljutomeru **PRODAM** stanovanjsko visokopritlično novo **HIŠO** s tremi sobami in kuhinjo ter kopalnico. Zraven hiše je velik vrt. Hiša stoji zraven mestne postaje v Ljutomeru, novo naselje, v ulici Rajh Nade. Ljutomer je prijazno mesto z 2.000 prebivalci. Prometne zveze z vlakom in avtobusi so ugodne na vse strani. — Anton Rauter, Ljutomer, ul. Rajh Nade n. h. — novo naselje, Slovenija, Jugoslavija.

Gospod **MARIJAN MIHELČIČ**, Frankfurt
Prosim, dvignite pismo!

za po kosilu (ali po večerji)

Fant z dolgimi lasmi je kupil novo obleko. Ko odhaja, vpraša prodajavca:

„Ali jo lahko prinesem nazaj, če bi bila slučajno všeč mojim staršem?“

Nekega človeka je podrl avto. Prepeljejo ga v bolnico. Bolničarka ga za silo obveže.

„Ali ste poročeni?“ ga vpraša.

„Ne,“ odgovori s težavo pone-srečenec, „avto me je podrl.“

Po dolgem povpraševanju je neki psiholog ugotovil, kako spre-jemajo žene moža, ko se vrne do-mov.

Po prvem letu zakona: „Srček moj, dušica...“

Po dveh letih: „Dober večer, dravec...“

Po treh letih: „A, ti si...“

Po mnogo letih: „Ah! Spet si tu...“

Nekemu zvezdniku iz Holly-wooda, ki je bil že večkrat poro-čen, se približa prijetna zvezd-nica:

„Ali se ne spominjaš več,“ mu pravi ta z ljubkim nasmehom, „da si me pred dvema letoma prosil za poroko?“

„Res? In, povej mi, kaj si mi odgovorila?“

Srečata se prijatelja.

„Kako ti gre, Pavle? Kaj poč-neš?“

„Automobile prodajam.“

„In ti kupčija cvete?“

„Ne morem se pritoževati: svo-jega sem že prodal...“

Gospa je brala knjigo, pa se je obrnila k možu: „Kaj pomeni: priti iz dežja pod kap?“

„Tako nekako,“ pravi mož, „kot tisti, ki se poroči zato, ker je u-trujen od samskega življenja.“

Mlada žena možu:

„Dragec, ne pritožujem se, če te vidim vedno z rokami v žepu: ne tožim, če si z zobotrebci či-stiš ušesa; ne protestiram, če ze-haš, ne da bi si dal roko pred usta, in ne moti me, če daješ noge na mizo. Prosim te pa ene uslu-ga: vzemi cigareto iz ust, kadar me poljubljaš!“

Nekega gospa telefonira sredi noči psihiatru.

„Gospod doktor, nekaj strašne-ga se dogaja!“ vpije vsa iz sebe. „Moj mož misli, da je Alfa Ro-meo. Pravi, da se čuti slabo pri zaklopkah, stoka, ker preveč po-rabi, in zahteva generalni preg-led...“

„Pomirite se, gospa!“ odgovori zdravnik. „Pripeljite mi ga takoj, bom poskusil kaj narediti.“

Gospa odloži slušalko. Čez pet minut spet zazvoni telefon pri psihiatru.

Spet je ta gospa:

„Oprostite, gospod doktor, kje se pa Alfa Romeo prižge?“

Dva prijatelja si pripovedujeta svoje zakonske krize. Potrta sta, kajti oba imata prepirljivi ženi.

„Potolaziva se z mislijo, da kdo drug še bolj trpi kot midva,“ pra-vi eden od obeh. „Poznam celo vrsto gluhomnih zakoncev, ki se vsak večer prepirajo. Žena moža na vse načine zmerja s prsti. Ko ji pa hoče ubogi mož odgovoriti, ona ugasne luč.“

Dekletu je končno le uspelo, do-povedati fantu, da je ni volja, po-ročiti se z njim. Fant je vedel, da ji je to misel vtepla v glavo njena mati, pravi general.

„Hudo je to,“ pravi dekle, „da mama misli, da si malo preveč poženščen.“

Nekaj časa fant molči. Potem pa pravi:

„V primeri z njo mogoče res.“

„Papagaja ni več v kletki,“ pra-vi mama hčerki. „Ali ti kaj veš, kam se je izgubil?“

„Ne, mama,“ odgovori mala, „a pred kratkim sem slišala mačka, da je govoril...“

Ravnatelj narekuje tajnici pi-smo. Na koncu pravi:

„Napišite zadnje besede z veli-kimi črkami. Tako bo razumel, da sem pri njih vpil.“

V ječi.

„Zakaj pa ti sediš?“

„Zaradi megle. Tako je bila gosta, da sem namesto v banko vdrl na policijo.“

V šoli.

Učiteljica: „Jakec, kaj bi pa ti rekel, ko bi jaz hodila v šolo z umazanimi ušesi in skuštrana?“

Jakec: „Nič, ker sem dobro vzgojen.“

V človeku je končno in ne-skončno. Človekova omejenost je neomejena.

Triletni otrok papigi:

„Danes jim ni uspelo, da bi me pripravili h govorjenju. Pa tebe?“

kaj vzbujajo doma dobro (in slabo) voljo?

Oglas: „Izgubil sem službo. Kdor jo najde, naj jo da nazaj.“

Kako naj jim povem resnico v obraz, če so mi pa obrnili hrbet?

Mi se vključujemo v mednarodno delitev dela, v domačo se še nismo vključili.

Boril se je za narod. Rad bi to dokazal, a mu poleg naroda manjka še druga priča.

„Ko preneha vinkulacijski interes, mora vinkulant vrniti to potrdilo o vinkulaciji in podpisati spodnjo devinkulacijsko izjavo: „Dovoljujemo devinkulacijo gornjega zavarovanca, ker na vinkulaciji nimamo več interesa!“ (Konec formularja „Potrdilo o vinkulaciji“ ljubljanske zavarovalnice Sava)

Obogatel je na račun privilegijev, tako da od njegove nekdanje revščine ni ostalo nič, razen duševne.

Nepismeni so plod narave, polpismeni pa družbe.

Skrivnost uspešnega gospodarjenja je: iz umazanih poslov delati čiste dobičke.

„Kdo bi si mislil, kolega, da je tale naš Ljubljanski grad za Po-

stojnsko jamo najbolj obiskana turistična točka na Slovenskem.“

„Dajte no, dajte, zakaj pa?“ „Veste, vsak turist se hoče na lastne oči prepričati, če je res tako zanemarjen, kot gre glas o njem.“

Veseli me, da skupaj gradimo pot v lepšo prihodnost, samo bojim se, da bo slovenski odsek brez asfalta.

Ker že imamo eno Cesto bratstva in enotnosti, si želimo samo še cesto.

Kdor drugim jamo koplje, se sam po asfaltu vozi.

Boljša je cesta Št. Ilj—Nova Gorica v roki kot pot v socializem na strehi.

V zvezi s pogrebom hitrih cest je ZIS prevzel izdelavo nagrobnege cestnega križa.

Rekel je: „Jaz sem z religijo popolnoma prekinil, hvala Bogu!“

Psihiater dinarju: „Nikakor ne smete na morje, ker bi dobili manjvrednostni kompleks.“

Obljubili so mu, da bo v njihovih srcih večno živel. Nesrečnik ni vedel, da do njihovih src sploh ni prodr.

Kako bi bilo, če bi namesto delitve po delu uvedli delo po delitvi?

Ne sprašuj po dogodkih ljudi na vodilnih položajih! (Utegne se ti zgoditi, da boš kmalu zaman spraševal po svojih...)

Vsak je svoje sreče kovač — le da imajo nekateri lepše kovačnice in pomočnike.

V vinu je resnica — in voda.

„Tovariš direktor, tisti, ki je izumil napravo, s katero bomo vsak

mesec prihranili milijon, bi rad vedel, kdaj bo dobil nagrado.“

„Recite mu, da se čudim, kako je sploh kaj izumil, ko je tako neumen, da misli, da bo zato kaj dobil.“

Lepo je v naši domovini biti — zaposlen v tujini.

V Jugoslaviji je nad 300.000 brezposelnih. Koliko pa je dvojno zaposlenih?

Smo pretežno kmetijski država v zmernem podnebnem pasu, pa vseeno uvažamo vse od korenčka do prašičkov.

Kdaj bodo začeli v ZIS premišljati o tem, da bi po hitrem postopku postali razvita država?

Kot samoupravljalci so se delavci zbrali na zborovanju in plodno razvijali svoje ideje ob naslednjem dnevnem redu:

1. Razlaga direktorjevega predloga.
2. Diskusija o direktorjevem predlogu.
3. Sprejem direktorjevega predloga.
4. Razno (razen nasprotnih mnenj).

Naša dežela je bogata z nepisanimi in pismenimi, ki ne znajo brati.

„OJEJ, KAKO HITRO TE JE CESTA POKVARILA! VČASIH SI BILA PA VSEM ZA ZGLED.“

Po Pavlihi

NAŠA LUČ, mesečnik za Slovence na tujem. — Letnik 18. List ureja uredniški konzorcij. Odgov. urednik: dr. Janko Hornböck. Založba: Družba sv. Mohorja. Tisk: Tiskarna Družbe sv. Mohorja. Vsi v Celovcu. — Izhaja vsak mesec razen julija in avgusta. — Naročnina je za naročnike v Avstriji letno 45 šilingov, za naročnike izven Avstrije 110 belgijskih frankov, 10 francoskih frankov, 10 švicarskih frankov, 8 nizozemskih goldinarjev, 10 nemških mark, 1200 italijanskih lir, 16 angleških šilingov, 12 norveških kron, 10,50 švedskih kron, 3.— ameriške dolarje, 2,50 avstralskih dolarjev, 3.— kanadske dolarje. — Razlika v cenah je pogojena zaradi neenakih poštnin v posameznih državah in različnih deviznih preračunavanj. Naročnike sprejemajo poverjeniki in uprava Naše luči. Uredništvo in uprava: Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt, Austria.

SLOVENSKI DUŠNI PASTIRJI IN URADI

ANGLIJA — Franc Bergant, Offley Road 62, London S. W. 9 (Tel. 01-735-66-55).

AVSTRIJA — Ciril Lavrič, Kirchenstraße 1, 4052 Ansfelden (O.—Ö.). — Korotan, Albertgasse 48, 1080 Wien VIII. — Martin Belej, Enzenbach, 8112 Gratwein. — Anton Miklavčič, Kapellengasse 15, 9800 Spittal/Drau. (Tel. 0-47-62/3-34-62). — P. Stefan Križišnik, Zist. Stift, 6422 Stams.

BELGIJA — Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, Liège. (Telefon 04/23-39-10). — Kazimir Gaberc, 19 Louis Empain, Marcinelle (Hainaut). (Telefon 07/36-77-54).

FRANCIJA — Nace Čretnik, 4 rue St. Fargeau, 75 Paris 20. (Tel. 636-80-68). — Mission Slovène, 7 rue Gutenberg, 75 Paris 15. (Tel. 250-89-93). — Stanislav Kavalarič, 17 rue Claude Debussy, 62 Liévin (Pas-de-Calais). — Anton Dejak, 33 rue de la Victoire, 57 Aumetz. — Stanko Grims, rue du Dauphiné, 57 Merlebach. — P. Jakob Vučina, 6 rue de France, 06 Nice.

ITALIJA — Slovenski dušnopastirski urad — Dr. Pavel Robič, Via dei Colli 8, 00198 Roma.

NEMČIJA — Lojze Škraba, 42 Oberhausen-Sterkrade, Oskarstraße 29. (Tel. 62-6-76). — Ivan Ifko, 43 Essen-Altenessen, Schonnefeldstraße 36. (Telefon 29-13-05). — Dr. Franček Prijatelj, 68 Mannheim, A 4, 2. (Telefon 06-21/2-85-00). — Dr. Franc Felc, 7 Stuttgart-S, Kolbstr. 15/I. (Tel. 72-2-78). — Ciril Turk, 73 Esslingen, Häuserhaldenweg 36. (Tel. Stuttgart 35-31-77.) — Dr. Janez Zdešar in dr. Branko Rozman, Schubertstraße 2/I, 8 München 15. (Telefon 53-64-53).

NIZOZEMSKA — Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, Luik, Belgie.

ŠVEDSKA — Jože Flis, Djurgardsvägen 32, 633 50 Eskilstuna. (Telefon 016/11-31-54).

ŠVICA — P. Fidelis Kraner, Kapuzinerheim, Seebachstraße 15, 8052 Zürich, (Tel. Zürich 46-68-61).